2. HELYZETELEMZÉS ÉS HELYZETÉRTÉKELÉS

2.1 A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE, SZINTÉZIS

2.1.1 A folyamatok értékelése, Szolnok és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A fejlődést a város karakterét meghatározó tényezőket, adottságokat úgy mutattuk be, hogy az időbeli változásokból kiindulva a váltások érzékelhetők és egyen a várható folyamatok is érzékelhetők legyenek.

GAZDASÁGFÖLDRAJZI HELYZET

Az erősen vízjárta területen Szolnok a környezetből kiemelkedő löszhátra települt, ahol a folyón kedvező átkelési lehetőség kínálkozott. A kedvező átkelési lehetőség azzal vált kitüntetett hellyé, hogy a középkori Magyarország keleti országrészének súlypontjába esett. Ha az erdős hegyek és vízjárta területek ősi állapotát összehasonlítjuk a középkorban használt úthálózattal, jól látható, hogy a Zagyva-torkolat alatti tiszai átkelőhelyen haladt át a Budát, Nyugat-Magyarországot és a Szamos völgyén át Erdélyt összekötő legrövidebb útvonal. Ehhez társult a tiszai természetes közlekedési útvonal előnye is. Így vált a város egyre erősödő mértékben a közlekedés és ebből származóan előbb a katonai utánpótlások stratégiai csomópontjává, majd a termékszállítás, a termékelosztás és utóbb a termékfeldolgozás központjává.

A helyi gazdaság és a térszerkezeti erővonalakat jelentő közlekedési csomóponti jelleg közötti egyértelmű ok-okozati összefüggés mutatható ki. Valahányszor tovább bővült a hálózat és ezzel megerősödött a termékelosztó szerep, hamarosan észlelhetővé vált a város ugrásszerű fejlődése is.

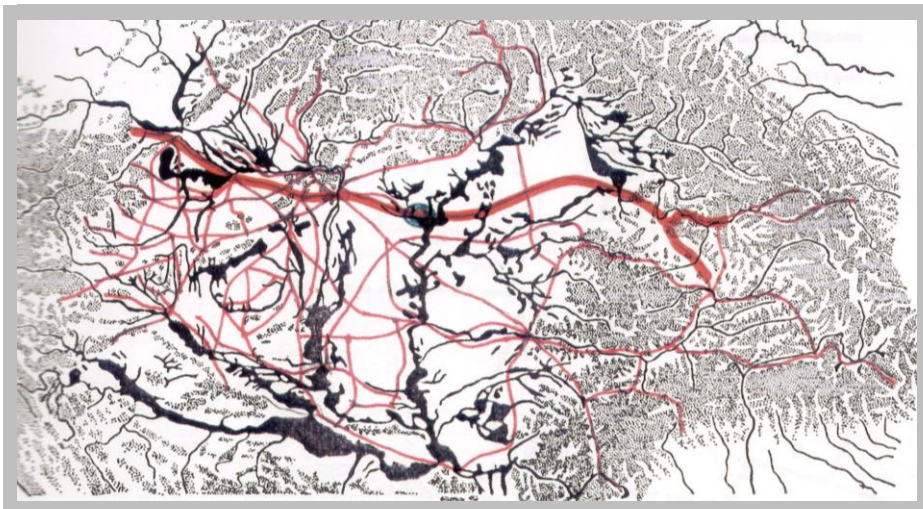

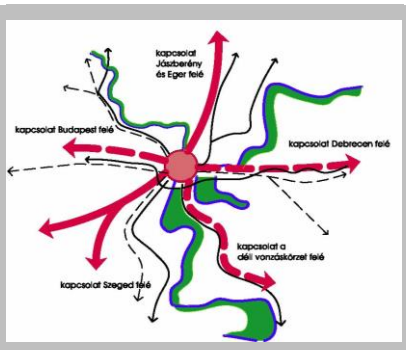

Szolnok arculatát formáló, egyik döntő tényező a kitűntetett földrajzi elhelyezkedés

A középkori Magyarország úthálózata és vízjárta területei

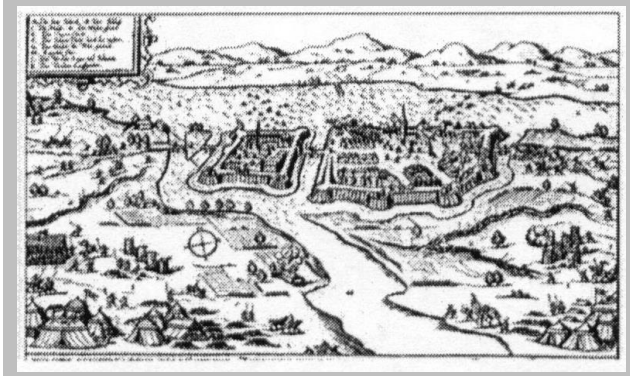

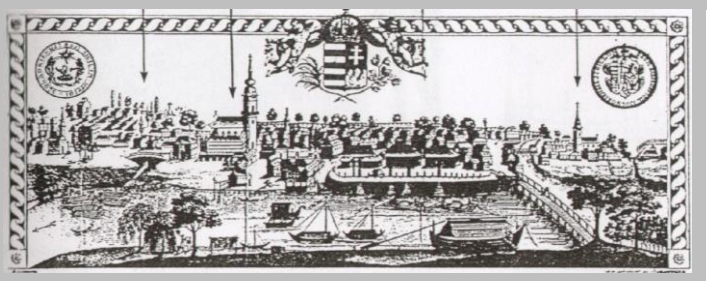

A Tiszai átkelőhelyek a történelmi időkben

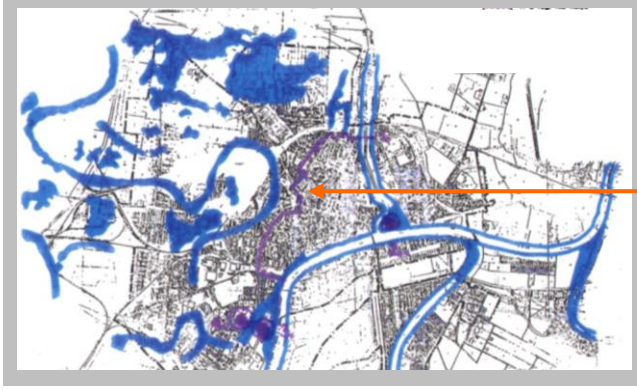

A város területe városfallal

A város vízrajzi helyzete a XIX. század elején

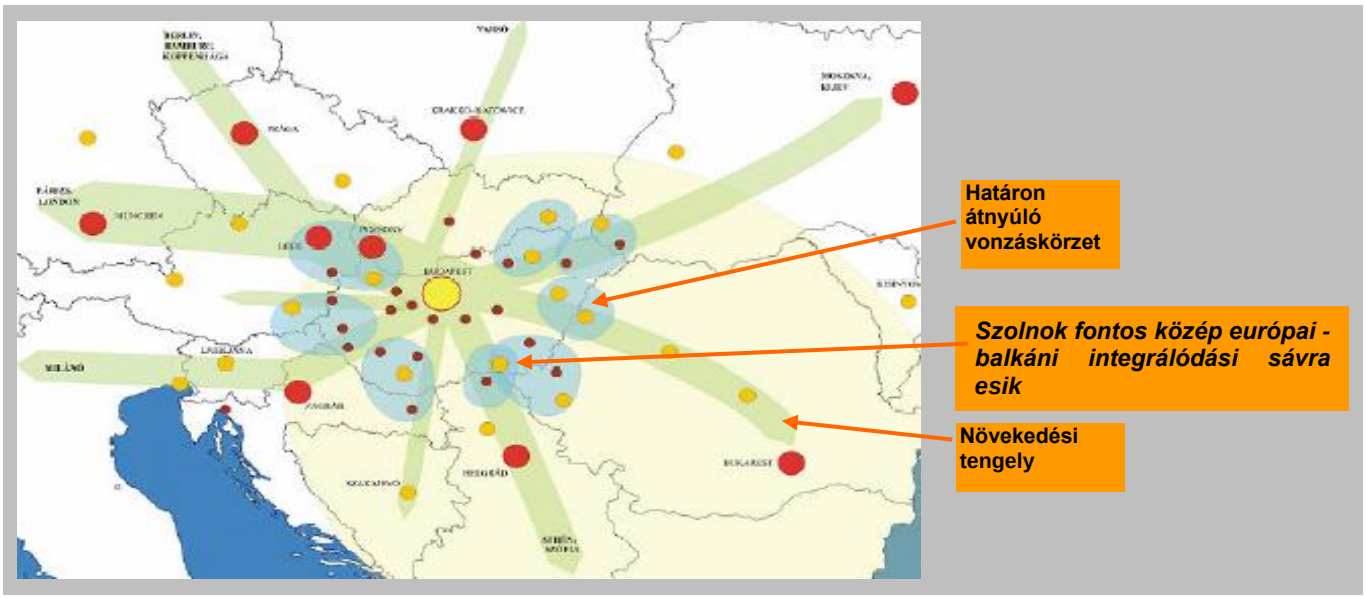

Magyarország területi integrálódási sávjai és területei

Az EU tagság a termékelosztó szerep további bővülését jelentette. Szolnok infrastrukturális adottságai, elsősorban vasúti csomóponti jellege, a kiépített M4 autóút, illetve a jelentős fejlődési potenciállal rendelkező M3-assal és Kecskeméttel kapcsolatot teremtő M8-as gyorsforgalmi út kiépülése a termékelosztó szerep felerősödését eredményezheti.
A városon áthaladó közlekedési hálózatok térszerkezeti erőssége az irányokat nézve azonban nem homogén. Míg K–Ny-i irányban meghatározó, az É, ÉK–DK, DNy-i irányokban erőtlen.
Mint már említettük, a Tisza a város fejlődésének fontos gazdaságföldrajzi tényezőjévé vált és ma is az. A múltban azonban erősen korlátozta is a város növekedését, hiszen a folyószabályozások előtt a város külterülete (határa) beépítésre, földművelésre alkalmatlan volt.
A folyószabályozás Szolnok életében döntő fordulatot hozott. A város beszorítottsága megszűnt, a környék mezőgazdasági hasznosítása megkezdődhetett.

TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

A természeti erőforrások közül a város fejlődésére nézve fontos tényező, hogy Szolnok az ország legmelegebb táján fekszik, a napsugárzás évi összege hazai összehasonlításban a legnagyobb, eléri m^2-enként a 4700 MJ-t, ami a környezetkímélő napenergia hasznosítását lehetővé teszi. A termálvíznyerésre alkalmas alföldi térség súlypontjában fekszik, működő termálkútjai vannak. Környékén az építőanyag-ipar számára alapanyagok (homok, kavics) nyerhetők. A mezőgazdasági földek termőképessége – különösen a várostól délre – kedvezőek.
Végül és nem utolsósorban fontos természeti erőforrás a városi környezet minőségét befolyásoló Tisza és természetes környezete, valamint az idegenforgalmat vonzó hatása miatt maga a jellegzetes alföldi táj is.

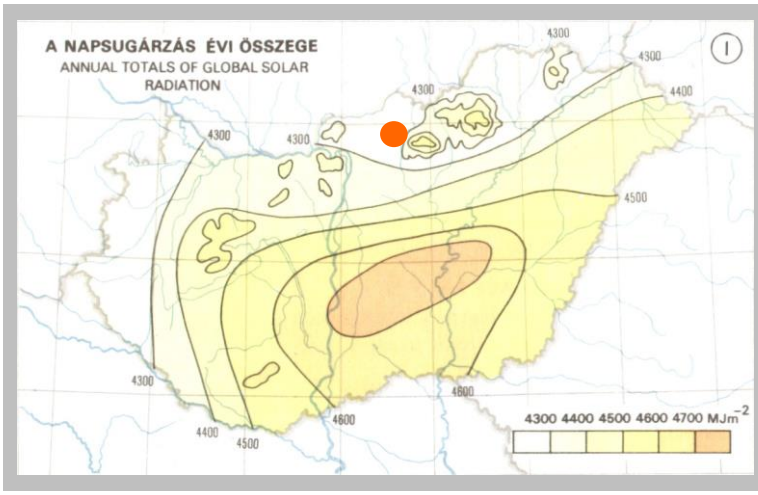

A Zagyva és természetes környezete az egyik legjelentősebb turisztikai vonzerő

A napsugárzás évi összege az országos átlag alatti

A természeti erőforrások Szolnok esetében összességében kedvezőek. Ugyanakkor a város klimatikus viszonyai a várhatóan, de már napjainkban is, a klímaváltozások miatt problémát okozhatnak. Sok a sűrűn beépített iparterület, és vasúti terület, ahol a meglévő zöldfelületek klímamérséklő hatásai nem érvényesülnek. Mivel a település egyes részei igen kitettek a klímaváltozás adta kedvezőtlen hatásoknak, a jövőben az éghajlati szempontokat is

figyelembe kell venni a városfejlesztési - és irányítási döntésekben, kiemelt figyelmet fordítva a kibocsátás-csökkentésre és megelőzésre, valamint az alkalmazkodás elősegítésére.

GAZDASÁGI SZERKEZET VÁLTOZÁSA

A gazdaságföldrajzi potenciál megerősödésével párhuzamosan fejlődött a város gazdasága. A középkorban a sószállítás, a faúsztatás és fafeldolgozás, majd a mezőgazdaság fellendülésével a gabonaszállítás és őrlés, a fuvarozás, az élőállat-szállítás és az ezekkel összefüggő kereskedelem, valamint a stratégiai helyből következő katonai funkció ellátása volt a város helyi gazdaságának bázisa.

A város termékelosztó (kereskedelmi), termékfeldolgozó és katonai stratégiai jelentőségét elsősorban közlekedési csomópont helyzetének köszönhette

A XIX. sz. közepén megépült vasút a város fejlődésének új lendületet adott. A vasút a város termékelosztó és ezzel szorosan összefüggő termékfeldolgozó gazdaságát lendítette fel.

Az első nagyobb ipari üzem, a MÁV Járműjavító, a vasút megépítését követően települt. Ezt követte a század elején a cukorgyár, majd a papírgyár.

A fellendülést a térségben feltárt szénhidrogén és az erre épülő vegyipar (Tisza menti Vegyiművek) tovább segítette. A termálvíz-feltárásokkal és a Tisza, a tiszai táj, mint pihenési célpont felfedezésével megjelent az idegenforgalom.

Szolnok gazdasági növekedésének csúcsát a 70-es évek közepén érte el. A város iparának szerkezete viszonylag kiegyenlített volt. A rendszerváltás előtt egyértelműen ipari városként volt definiálható. A szocialista gazdasági időszak iparosítása révén a városban erős volt az ipar, a hagyományos mezőgazdasági terményfeldolgozáson (cukoripar, gabonaipar, állati fehérje-feldolgozó, tejüzem) túl egyéb ágazatok (vegyipar TVK), a szállításhoz kapcsolódó gépipar (MÁV Szolnoki Járműjavító), papíripar is képviselve voltak.

A rendszerváltás után – egyes iparágak talpon maradása mellett is – megváltozott a gazdasági szerkezet. Nemcsak a privatizáció zajlott le és a megmaradt iparágak működési keretei változtak, hanem jelentősen előretört a kereskedelmi-szolgáltatási ágazat. A magas tercier szektori arány egyben azt is jelzi, hogy a város biztosítja a környék kereskedelmi és szolgáltatási ellátását is, ezáltal természetes központja a térségnek. Szolnok jelentős gazdasági erőt képvisel a megyén belül.

A megye lakosságának kevesebb, mint egyötöde él itt, viszont a társas vállalkozásoknak közel harmada, majdnem 32%-a itt működik, a nagy-vállaltoknak pedig a 40%-a, az egyéni vállalkozók több mint negyede rendelkezik szolnoki székhellyel.

Szolnokon magas a kisvállalkozások és alacsony a (tőkeerősebb és több munkahelyet biztosító) nagyobb vállalkozások száma és aránya. A tendencia lassú javulására utal azonban az, hogy 2000-2011-ig az egyéni vállalkozások aránya 55,1 %-ról 50,1 %-ra csökkent.

Szolnokon a turizmus nem meghatározó a város gazdasági mutatói szempontjából, viszont az utóbbi években lendületes fejlődésen ment át az ágazat. Ez a vendégéjszakák számában is nyomon követhető volt, egészen a COVID19 járvány kezdetéig. A 2016-ban megépült Rep Tár, Szolnoki Repülőmúzeum egyedülálló repüléstörténeti kiállítóhely Kelet-Európában. Ahhoz, hogy a vendégéjszakák számában is megmutatkozzon az előrelépés, további fejlesztésekre van szükség. Ehhez Tiszaliget adottságai kiválóak. 2011-ben az átlagos tartózkodási idő 2,3 nap volt. Ez az érék 2021-ben még nem változott.

NÉPESSÉGI VISZONYOK VÁLTOZÁSA

Szolnok népességnövekedése az urbanizációs folyamat általános tendenciájának megfelelően alakult. A népességszám csúcsa 1994-ben volt (80 859 fő). A növekedés mértéke 1950–60-as években érte el a legmagasabb értéket 30,1%-al. 1995-ben már erősen mérséklődött, a népességnövekedés, de még mindig növekvő volt. A természetes szaporulat pozitív értékű volt. Napjainkra a folyamatos népességcsökkenés, a negatív természetes szaporulat és a vándorlási veszteség vált jellemzővé. A lakónépesség a 2001 évi 77 631 főről 2021-re 69725 főre mérséklődött, azaz húsz év alatt a népességveszteség 10,2 % volt.

népesség változása Szolnokon 1870-2021 (KSH)															
1870	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1941	1949	1960	1970	1980	1990	2001	2011	2021
16115	17472	21119	25827	29288	33060	39248	42756	37520	48822	61698	74752	78328	77631	72953	69725

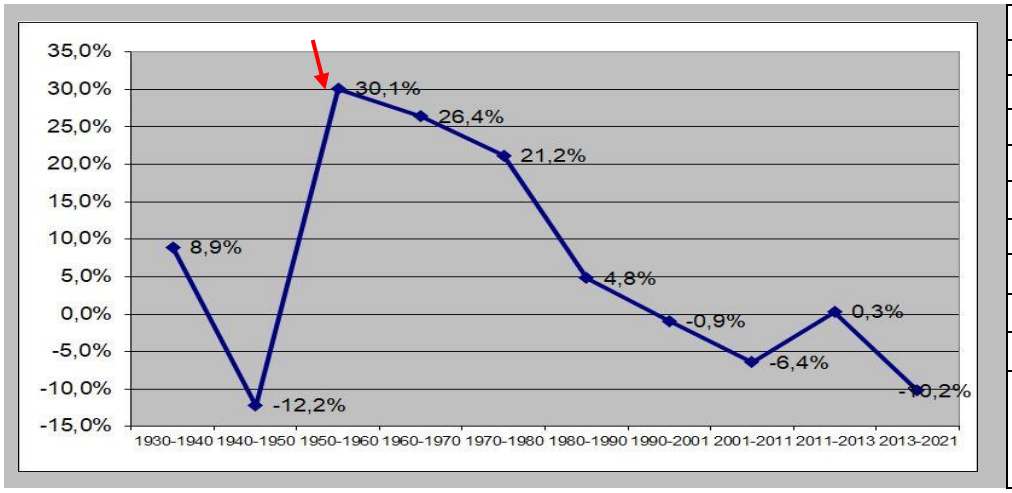

1930-1940	+8,9%
1940-1950	-12,2%
1950-1960	+30,1%
1960-1970	+26,4%
1970-1980	+21,2%
1980-1990	+4,8%
1990-2001	-0.9%
2001-2011	-6,4%
2011-2013	+0,3%
2001-2021	-10,2%

Népességváltozás %-os aránya Szolnokon

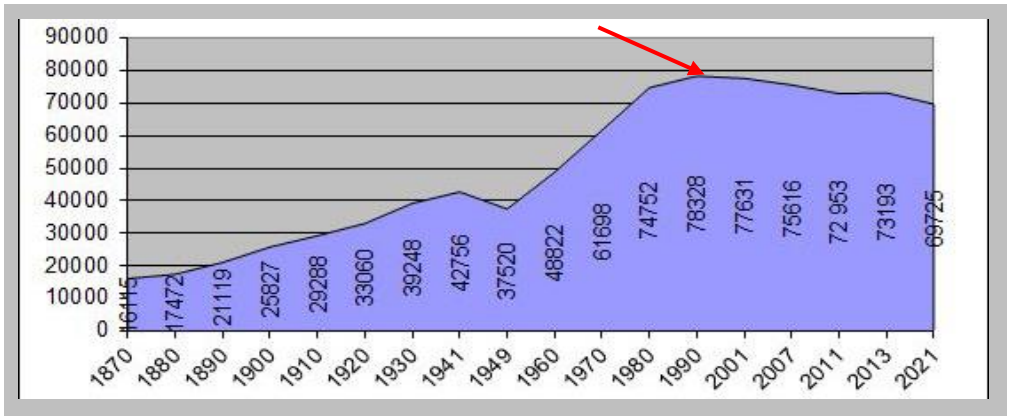

Népességváltozás abszolút értékben Szolnokon

A Covid járvány miatt elhúzódott a 2020 évi népszámlálás feldolgozása. Eredmények a jelenlegi elhatározások alapján 2023 évben várhatók. Ezért a statisztikai összehasonlításokat a továbbiakban a 2011 évi adatokra hagyatkozva mutatjuk be.

A népesség korcsoport-összetételében az elöregedési folyamatok felgyorsultak, a legfiatalabb korosztály aránya mérséklődik: 2004 és 2011 között a fiatalok száma a lakónépességben 15,0 %-ról 13,5 %-ra csökkent, az idősek száma ugyanezen idő alatt 21,1%-ról 23,4 %.-ra növekedett.

A népesség legfontosabb adatai és az adatok területi összehasonlítása KSH 2007-2011								
adatsorok	Szolnok		Szolnoki kistérség		Jász-Nagykun-Szolnok megye		ország	
	2007	2011	2007	2011	2007	2011	2007	2011
0-14 korú népesség	10 845 (14,3%)	9 850 (13,5%)	17 319 (14,5%)	16 426 (13,9%)	63 278 (15,4%)	57 989 (15,0 %)	1 515 410 (%)	1 447 659 14,6 %
60-x korú népesség	15 909 (21,0%)	17 454 (23,9%)	25 646 (21,4%)	28 734 (24,3%)	88 739 (21,6%)	94 329 (24,4 %)	2 170 847 (%)	2 331 111 23,6 %
Állandó népesség	75 616	72 040	119 798	118 617	409 995	394 465	10 170 960	9 773 777
lakónépesség		72 953		118 241		386 594		9 937 628
vitalitási index	0,68	0,57	0,71	0,57	0,67	0,61	0,69	0,62
munkaképes korú népesség (15-59)	48 862 (64,6%)	45 642 (62,6%)	76 833 (64,1%)	73 081 (61,8 %)	257 978 (62,9%)	234 276 (60,6%)	6 484 703 (%)	6 158 858 (61,8 %)
munkanélküliségi ráta	4,3%	11,1	5,3%		8,2%	11,4	6,9%	11,0

A vitalitási index változása				
vizsgált évek	fiatalok	idősek	állandó népesség	vitalitási index
	0-14	60-X		
1997	13 806 (17,2%)	13 669 (17,0%)	80 243	1,01
2001	12 543 (16,2%)	14 533 (18,7%)	77 631	0,86
2005	9 503 (12,4%)	14 544 (19%)	76 494	0,65
2007	10 845 (14,3%)	15 909 (21%)	75 616	0,68
2011	9 850 (13,5 %)	17 454 (23,9 %)	72 040	0,57

Ennek következtében, míg 1997-ben a vitalitási index még kismértékben meghaladta az 1-es értéket, 2011-ben már csak 0,57 volt és folyamatosan csökken. A megyére és a kistérségre hasonló csökkenés jellemző

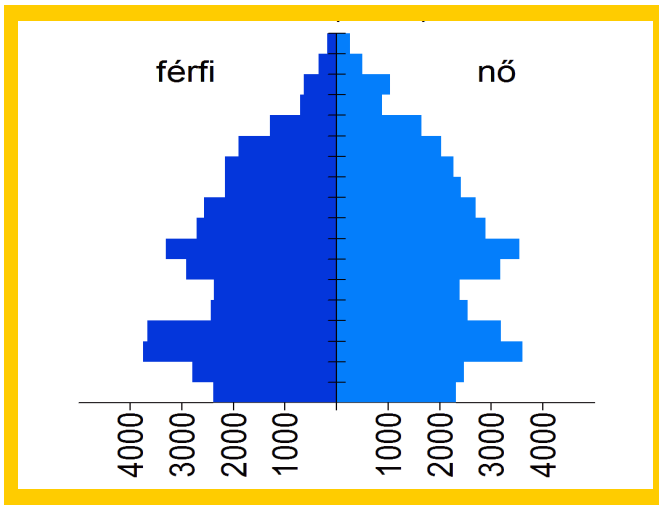

Szolnok korfája 1990-ben

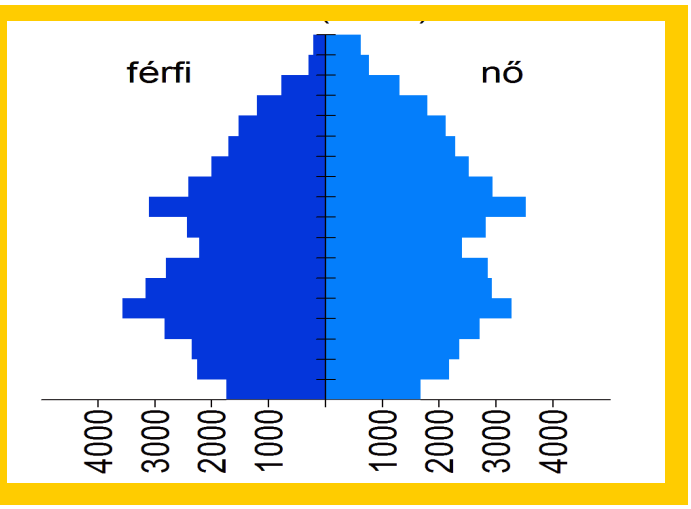

Szolnok korfája 2001-ben

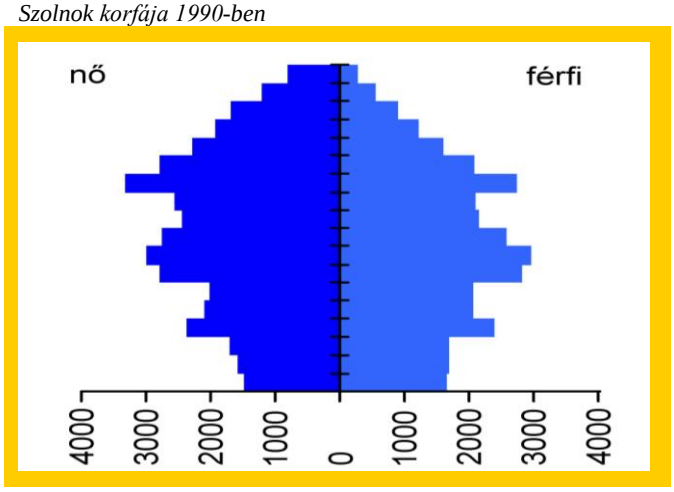

Szolnok korfája 2011-ben

A népesség kor szerinti összetételét érzékeltetik a korfák. Az 1990-es népszámlálási adatokra támaszkodó ábrát összehasonlítottuk a 2001-es ill. a 2011-es népszámlálás adatai alapján szerkesztettel. Jól látszik a torzulás, mely negatív irányban tolja el a vitalitási indexet is. A korfa talpa egyre keskenyebb, a teteje egyre kövérebb lesz, mely előre vetíti a további torzulást. A folyamat veszélyeket rejt a helyi gazdaság működtetése szempontjából is. Ez jelzi, hogy az ifjúság-politika kiemelt fontosságú kell legyen a városban az fiatalság helyben tartása ill. visszacsábítása érdekében.

A népesség iskolázottsági szintjét vizsgálva megállapítható, hogy a városban magasabb a felsőfokú végzettségűek aránya, mint a megyei és az országos átlag, és kismértékben ugyan, de meghaladja a megyei jogú városok átlagát is. Az érettségizettek arányáról ugyanezt lehet elmondani, kedvezően alacsony az általános iskolát el nem végzettek száma is, azaz a népesség iskolázottsági szintje jó.

Iskolai végzettség összehasonlítása megyei jogú városokkal 2011 (KSH)			
vizsgált megyei jogú városok	általános iskolát nem végzettek aránya %	érettségizettek aránya %	felsőfokú végzettek aránya %
Szolnok	3,0	61,5	25,7
Kecskemét	3,6	54,9	23,7
Debrecen	2,9	62,5	27,6
Nyíregyháza	3,0	59,1	26,6
Megyeszékhelyek orsz. átlaga	2,8	49,0	25,2

A munkanélküliek aránya kis mértékben haladja meg az országos átlagot. Szolnokon 2020-ban 2394 fő volt a munkanélküliek száma, ennek 41,73%-a férfi, 58,27%-a nő, azaz a nemek aránya nem tér el jelentősen a munkanélküliek között. 2011-ben a népszámlálási adatok szerint a munkanélküliek száma 3840 fő volt, és ennek 41,27%-a férfi, 58,23%-a nő volt.

A regisztrált munkanélküliség ráta változása a régiókban (megyékben) 2000-2020 % (KSH)

	2000	*2001*	*2002*	*2003*	*2004*	*2005*	*2011*	*2012*	*2020 (2022)*
Közép-magyarországi régió	*5,2*	*4,3*	*3,9*	*4,0*	*4,5*	*5,2*	*8,9*	*9,3*	*3,4*
Közép-dunántúli régió	*4,8*	*4,3*	*5,0*	*4,6*	*5,6*	*6,3*	*9,4*	*9,8*	*2,8*
Nyugat-dunántúli régió	*4,2*	*4,1*	*4,0*	*4,6*	*4,6*	*5,9*	*7,4*	*7,4*	*2,4*
Dél-dunántúli régió	*7,8*	*7,7*	*7,9*	*7,9*	*7,3*	*8,8*	*12,8*	*12,2*	*5,4*
Észak-magyarországi régió	*10,1*	*8,5*	*8,8*	*9,7*	*9,7*	*10,6*	*16,8*	*16,6*	*5,1*
Észak-alföldi régió	*9,2*	*7,8*	*7,8*	*6,8*	*7,2*	*9,1*	*14,6*	*14,0*	*7,4*
Hajdu Bihar megye	*7,1*	*6,4*	*6,6*	*6,0*	*5,7*	*8,4*	*12,2*	*13,6*	*5,4*
Jász-Nagykun-Szolnok megye	***9,4***	***7,3***	***7,8***	***5,6***	***6,2***	***8,3***	***11,4***	***11,4***	***7,9***
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	*11,2*	*9,6*	*9,1*	*8,4*	*9,5*	*10,3*	*15,0*	*16,2*	*9,0*
Dél-alföldi régió	*5,2*	*5,4*	*6,2*	*6,5*	*6,3*	*8,2*	*10,7*	*10,6*	*4,7*
Magyarország	*6,4*	*5,7*	*5,8*	*5,9*	*6,1*	*7,2*	*11,0*	*11,0*	*(3,5)*

KÜLSŐ POLITIKAI TÉNYEZŐK TELEPÜLÉSI SZEREPKÖRÖK VÁLTOZÁSA

Szolnok települési szerepkörének változása a történelmi múlttal, a külső politikai tényezőkkel szoros összefüggést mutat.

Kezdetektől a régió szervező, irányító központja, fontos katonai hídfőállás volt. A török hódoltság alatt, mint közigazgatási központ, jelentős szerepet kapott. A török alóli felszabadulást követően irányítószerepe háttérbe szorult. A XIX. sz. elején az akkori megyében több település (Gyöngyös, Jászberény, Mezőtúr) mind a népességszám, mind a települési funkciók tekintetében messze megelőzték. Ez a hátrány a század közepére a vasút megépülésével megszűnt. A kiegyezés után a közigazgatási reform során Jász-Nagykun-Szolnok megye megalapításakor ismét megyeszékhely lett. Nem messze járunk az igazságtól, ha azt állítjuk, hogy 1945. után a 70-es évek végéig politikailag kedvezményezett helyzetet élvezett a város. Az újraelosztásból szerepkörét is meghaladó módon részesült. A központi irányítás kiemelt színhelye volt, ami állami, ideológiai megfontolásokra vezethető vissza (talán az 1848-as szabadságharcban, az 1919-s forradalom idején, majd 1956-ban betöltött stratégiai jelentősége miatt). Ennek köszönhető, hogy hagyományai vannak a városban (a nagyvárosi összehasonlításban is kedvező) magas szellemi potenciálnak, és az 1946-tal kezdődő tudatos városfejlesztési és rendezési politikának.

A megyén belüli perifériku s földrajzi elhelyezkedése a megyén túlmutató térségi kapcsolatok fejlődését eredményezte. Így ma Szolnok regionális szervező ereje túlmutat a megye határain – bár a város vonzáskörzete a különböző irányokban szabálytalan. Ma Szolnok az Alföld egyik legfontosabb közlekedési, kereskedelmi központja, és még mindig a tágabb térség legnagyobb foglalkoztatási centruma.

Oktatási, kulturális létesítményeivel, rendezvényeivel az agglomeráció központi települése. A kórházi ágyak lakos számra vetített számát értékelve Szolnok helyzete kiugróan kedvező. A középiskolák ellátó körzete az egész megyére kiterjed.

A megyében a Tisza menti idegenforgalom legfontosabb ellátó és szervező hátterét Szolnok adja. Az EU-s csatlakozás Szolnok számára szerepkör szempontjából változást hozott. A város logisztikai jelentősége felértékelődött, ezt erősíti, a vasúthálózat csomóponti jellege mellett a gyorsforgalmi úthálózat is.

INFRASTRUKTURÁLIS VÁLTOZÁSOK

Az infrastruktúra-ellátottság színvonala (a fogalmat tágan értelmezve) a város működését, a városlakók életkörülményeit nagymértékben minősíti, ill. meghatározza.

Szolnok közlekedési ellátottsága

A város megközelíthetőségében a már említett vasúthálózat kiépítése jelentett a döntő fordulatot.

2022-ben jelentős változás történt Szolnok távolsági közúti közlekedésében. Korábban a 4. számú főút a történelmileg kialakult belvároson keresztül haladt át. A várostól idegen, jelentős átmenő forgalom a város szívét károsította. A belvárosi terület tehermentesítésére 1970-ben elkészült a 4. számú főút déli – részben elkerülő szakasza. Ezzel új helyzet alakult ki: a várost a tágabb térséggel összekötő főút Szolnoktól délre haladt. 2022 elején elkészült az M4 autóút Budapest és Törökszentmiklós között. Így a város külső közlekedési kapcsolata alapvetően megváltozott. A korábbi déli „elkerülő út” helyett északi gyorsforgalmi út vette át a főközlekedés szerepét. 3 csomóponttal. Ezzel a város északi részén lévő gazdasági területek kifejezetten jobb helyzetbe kerültek. Az úthálózat átrendeződése lehetővé teszi a meglévő 4. számú főút városiasabb kialakítását, új csomópontok létesítését (pl. Vízpart körútnál, a 442. számú főút tervezett elkerülő útjánál, a Szolnoki Ipari Parknál stb.).

A kiépített parkolóhelyek száma sok helyen kevés. A kerékpárút-hálózat folyamatosan bővül. A város tömegközlekedés hálózata kielégítő.

Szolnok külső közúti ellátottságát jelentős mértékben tovább javítaná a tervezett M8 autóút megépítése. Ezek a gazdasági fejlődésnek is feltételei, hiszen a kecskeméti járműipari együttműködés, valamint a rohamos tempóban fejlődő jászberényi iparral való kooperálás a jobb elérhetőségen is múlik.

Szolnok közműellátottsága

Közműolló változása Szolnokon			
vizsgált évek	100 lakásra jutó vízzel ellátott lakás %	100 lakásra jutó közcsatornázott lakás %	közműolló %
1997	97,5	76,0	21,5
2001	97,1	82,0	15,1
2011	95,9	93,2	2,7
2016	98,0	94,14	3,86

Az 1997-es években a közcsatorna-hálózat kiépítettségben még számottevő volt az elmaradás, csak 76%-os volt. Ez napjainkra már 94,05%. Ugyanezen időszak alatt javult a közműolló, míg 1997-ben a vízvezetékkel ellátott lakásállomány 21,5%-kal volt magasabb, mint a szennyvízcsatornázott lakások aránya, 2016-ban a különbség 3,86 %-ra csökkent, ami jelentős előrelépést jelent, a közműolló majdnem teljesen bezárult.

A szennyvizek a kiépített gyűjtőrendszeren keresztül1995-ben még tisztítás nélkül kerültek a Tiszába. Időközben megépült a szennyvíztisztító a déli városrészben, mely nemcsak a város, de a város agglomerálódó településeihez tartozó környező települések szennyvizeit is fogadni tudja. A belvárosban a szennyvízhálózat egyesített, míg azon kívül elválasztott rendszerű, a felszíni vízrendezés helyenként hiányos.

Az ivóvíz bázisa a tiszai felszíni vízkivételi mű, ami a vízminőségben egyenetlenséget okoz.
Négy körzetben önálló távhő-ellátó rendszer működik. Szolnokon a távfűtéssel ellátott lakások száma magas, ami a komfortosság szempontjából előnyös szám, a magas üzemeltetési költségek miatt viszont probléma.
A város villamosenergia-ellátása mintegy száz éves múltra tekint vissza. A jelenlegi ellátottság az országos hálózati rendszerről biztosított. Az ellátás bázisa a Szolnoki MAVIR alállomás, mely a város környéki települések ellátást is biztosítja. A város déli iparterületén új alállomás épült, mely fokozatos bővítéssel képes a fejlesztési igényeket is szolgálni.
Egyre nő a megújuló energiaforrással fűtött lakások aránya, a 2011 után épült lakások esetében eléri az 5%-ot. Ezek az országos tendenciák, melyhez a megyei jogú városokban még jobb értékek kapcsolódnak.

A város közigazgatási területe mobil távközlési ellátás szempontjából lefedettnek tekinthető. Kábel televíziós ellátás működik a városban

SZOLNOK LAKÁS- ÉS INTÉZMÉNYELLÁTOTTSÁGA

Szolnok ***lakásállománya*** az elmúlt 10 év viszonylatában továbbra is gyarapszik, de a növekedési ütem az előző tíz éves periódushoz képest lelassult. 2011-ben 34.495 db. lakás volt a városban, mely 2021-re 35.156-ra emelkedett, ez tíz év alatt mindössze 1,9 %-os növekedés jelent. Összehasonlítva a környező nagyvárosokkal a szolnoki lakásellátottság így is kifejezetten jónak mondható. Az alábbi diagram a városok lakónépességéhez viszonyítottan mutatja a lakásállomány nagyságát. Az újonnan épülő lakások nagysága (minősége) jó, az elmúlt évek építkezési trendjének megfelelően, az új lakások között megnőtt a társasházi lakások aránya.. Az elmúlt három évben kiugróan magas volt a városban az épített és a megszűnt lakások száma közötti különbség az előző évekhez viszonyítva.

Szolnok lakásállományának alakulása lakásnagyság alapján

	1 szobás (db)	2 szobás (db)	3 szobás (db)	4 vagy több szobás (db)	Lakásállomány (db)
2011. év	3869	16861	8807	4955	34495
2016. év	3874	16884	8901	5065	34724
2020. év	3871	16885	9023	5291	35070
2021. év	3871	16882	9056	5347	35156

Szolnok ***humán intézményi ellátottsága*** összességében kedvező.
Szolnokon jelenleg 26 *óvoda* működik önkormányzati fenntartásban. A Városi Óvodákon kívül néhány civil vagy egyházi fenntartású óvoda is működik. 2020-ban a kapacitáskihasználtság 86,5%-ra mérséklődött.
A szolnoki *általános iskolák* többségének fenntartója a *Klebelsberg Szolnoki Tankerületi Központ*. A 11 db tankerületi iskolán kívül, két egyházi és három alapítványi iskola működik a városban, melyek közül az egyik zeneiskolaként, egy másik pedig művészeti iskolaként kínálja szolgáltatását. Az egy általános iskolai tanteremre jutó tanulók száma sehol nem utal túlzsúfoltságra, amennyiben a területi ellátás a városokon belül egyenletes.
A megyeszékhelyen működő *középfokú oktatási intézmények* többségének fenntartója a Szolnoki Tankerületi Központ, de egyházi és egyesületi középfokú iskolák is működnek. A megyeszékhelyben található középfokú oktatási és szakképző intézmények szerepe a város hatókörén túlmutat, jelentős a térségből érkező tanulók létszáma.
A *bölcsődék* korábbi zsúfoltsága bár enyhült, és a férőhelyszám elvileg elegendő a gyermeklétszámához viszonyítva, azonban a bölcsődei csoportokban az extra Gyed bevezetése óta folyamatosan nő az 1-1,5 éves gyermekek létszáma, ezért több 12 fős csoportot kellet kialakítani.
Szolnokon jelenleg 28 felnőtt háziorvosi, 17 házi *gyermekorvosi* szolgálat működik, többnyire vállalkozói formában. A rendszer leterheltségét mutatja, hogy 2020-ban az egy háziorvosra jutó lakosok száma Szolnokon 2324 fő, ez a szám a megyében 2273, az országos átlag pedig 2 145, Jászberényben 2042 fő, Kecskeméten pedig 2150 fő lakos jutott egy háziorvosra. A gyermekorvosi körzetek nagysága viszont az országos átlag alatt van, és a környező nagyobb városokban is rosszabb vagy hasonló.
A megyeszékhely lakosságának fogászati alapellátása 14 vegyes típusú *fogorvosi körzetben* biztosított, többségében vállalkozó orvosok által.
Szolnokon 23 darab *gyógyszertár* működik, számuk az elmúlt tíz év viszonylatában emelkedett.

Az összes működő *kórházi ágyak* száma Szolnokon 1 448 darab (a megyei érték 61,38%-a). A megyeszékhelyen az ezer lakosra jutó kórházi ágyak száma a 2010-2020-as időszakban átlagosan 20 darab körül alakult (jelenleg 21), amely jelentősen meghaladja a megyei (6,5) és az országos (7) átlagos értékeket.
Az elmúlt években, a városban az egészségügy területén jelentős fejlesztések történtek. Az infrastrukturális fejlesztések és az eszközállományt megújító projektek mellett a lakosság egészségtudatosságának növelése érdekében kiemelten szükségesek a prevenciós és szűrőprogramok.
Szolnok Megyei Jogú Város *szociális ellátórendszerének* struktúrája 2007. október 1-től jelentősen megváltozott. Az ellátórendszerben hangsúlyos szerepet kapott a *kistérségi szinten biztosított ellátás*.

SZOLNOK ZÖLDFELÜLETI ELLÁTOTTSÁGA

Összességében kevés a zöldfelület és ezen belül is a gondozott park, bár a meglévő parkok fenntartása is gondot okoz a városnak. A Zagyva-menti park kialakítása, valamint a Verseghy park mellett létesített Rózsa Park a belváros zöldfelületi ellátottságán, és környezeti állapotán jelentősen javított, de a közparkok városrészek közötti ellátottsága egyenetlen.

BELSŐ ÉRDEKVISZONYOK

Szolnokon a települési kötődés a gyors népességnövekedés időszakában számos egyéb körülmény hatására is viszonylag alacsony volt. A betelepülők, a naponta ingázók a várost elsősorban használták, kevésbé becsülték hagyományait, környezeti értékeit, természeti adottságait. Nagy valószínűséggel hozzájárultak ehhez a népességnövekedésből származó fejlesztési kényszerek is, a nagyarányú, a korszínvonalán folyó építkezések, az új városrészek megjelenése és az örökös pénzszűke miatt részben befejezetlen beruházások.
Szolnok az egyre bővülő ipar okozta levegőszennyezettség, a jó néhány elhanyagolt városrész, de az újonnan kiépült alacsony színvonalú lakóterületi környezet miatt is nem tartozott a vonzó települések közé. Ezzel magyarázható, hogy a 60-as–70-es években az értelmiség nagyfokú migrációja volt jellemző.
A 80-as évek végétől kezdődően változás figyelhető meg. Az ipari munkahelyek drasztikus csökkenése a naponta ingázók számát a korábbi töredékére mérsékelte, a városba települők száma is megcsappant. Ugyanakkor a helyi gazdaság válsága ellenére a polgárosodási folyamat felgyorsult – döntően a közlekedési csomóponti jellegből származó élénk kereskedelmi forgalom hatására, amely a városban lakók egyre nagyobb hányadának jelent megélhetési forrást. A polgárosodási folyamat eredménye a városi értékek, hagyományok felfedezése, a környezettel szemben növekvő igényesség megjelenése.
Ma Szolnok külső megítélése javuló. Igényes lakóterületek épülnek, a Tisza-parti sétány és parkja üdülővárosi hangulatot hordoz. A városközpont üzletei egyre színvonalasabb megjelenésűek. A polgárosodás folyamatát jelzi, hogy az ingatlanforgalomban is növekszik a vállalkozás-célú vásárlás. A belvárosban folyó építkezések egy része üzleti vállalkozás. A városlakók magatartásában, öltözködésében a rendszerváltás előtti évtizedekhez hasonlítva határozott pozitív változás érzékelhető. Ezt a folyamatot jól tükrözi, hogy a városban egyre több a helyi építész tervezte igényes épület. Kialakult egy szolnoki építészeti, városépítészeti arculat.
A polgárosodási folyamat természetesen kiélezi a városrészek megjelenése, kialakítása, használata közötti színvonal-különbségeket. A lakóterületek presztízse egyre nagyobb szórást mutat. Bár összességében még nem jellemző a határozott szegregáció, de jelei már észlelhetők.
Az alacsony jövedelműek lakóhelye általában a lakótelep, és a múlt századi fordulón kiépült kistelkes lakóterületek. Az időskorúak egyre nagyobb része él itt, jelezve, hogy korlátozott a lehetőségük, hogy a jobb megítélésű városrészekbe költözhessenek.
A városrészek közötti növekvő különbség egyre inkább felszínre hozza a területi érdekellentéteket is. A Széchenyi városrészben, Szandaszőlősön vagy a városközpontban lakók közötti érdekegyeztetés egyre nagyobb odafigyelést igényel.

TULAJDONVISZONYOK

A rendszerváltást követően a tulajdoni struktúrában alapvető változások következtek be. Az önkormányzati ingatlanvagyon aránya csökkent. A hatékony vagyongazdálkodás fontosságát ez még inkább előtérbe helyezi. 1995-ben a belterületen a forgalomképes önkormányzati vagyon a belterület 9,1%-át tette ki. Ez az érték 2007-re 5,94 %-ra, 2011-re %-ra csökkent. A nagykiterjedésű önkormányzati ingatlanok többsége eladásra került. Ezek közül a legnagyobb a Szandai rét jelentős része, ahol a bevásárló központok épültek. Ugyanakkor az önkormányzat tulajdonába kerültek a Mester úti és a Zagyvarékasi út menti volt laktanyák telkei. Néhány területet kivéve az önkormányzati tulajdonú telkek elaprózottsága jellemző. Az önkormányzati telkek egymástól elkülönülve elszórtan helyezkednek el, ami a hasznosítást nehézkesebbé teszi. A déli iparterületen, a Szandai-réten és az északi iparterületen vannak még nagyobb összefüggő területek, amelyek fejlesztése tágabb környezetük felértékelődését is eredményezheti. A külterületi önkormányzati ingatlanok aránya nem számottevő, városfejlesztési szempontból fejlesztő hatásuk elhanyagolható.

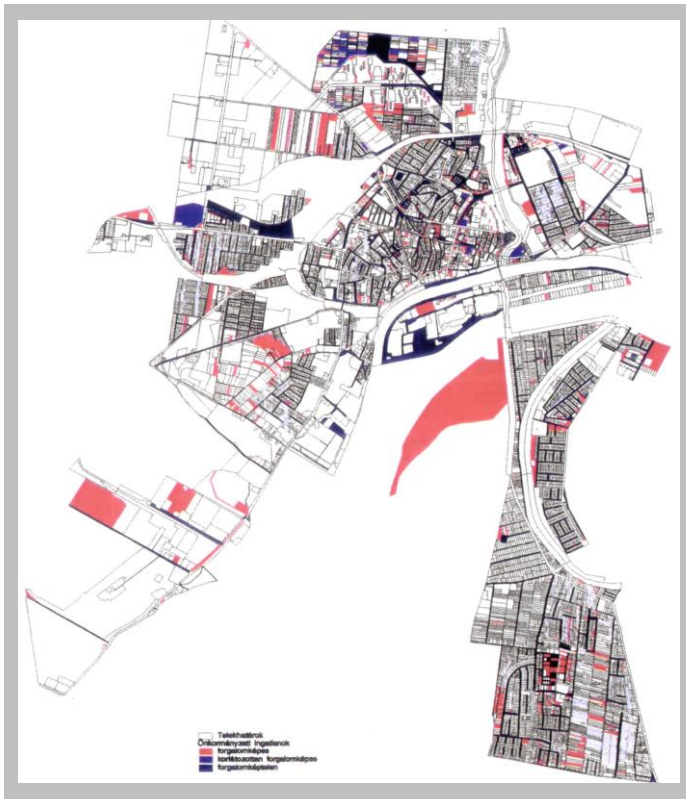

A forgalomképes önkormányzati tulajdon az 1995-ös vizsgálati időpontban

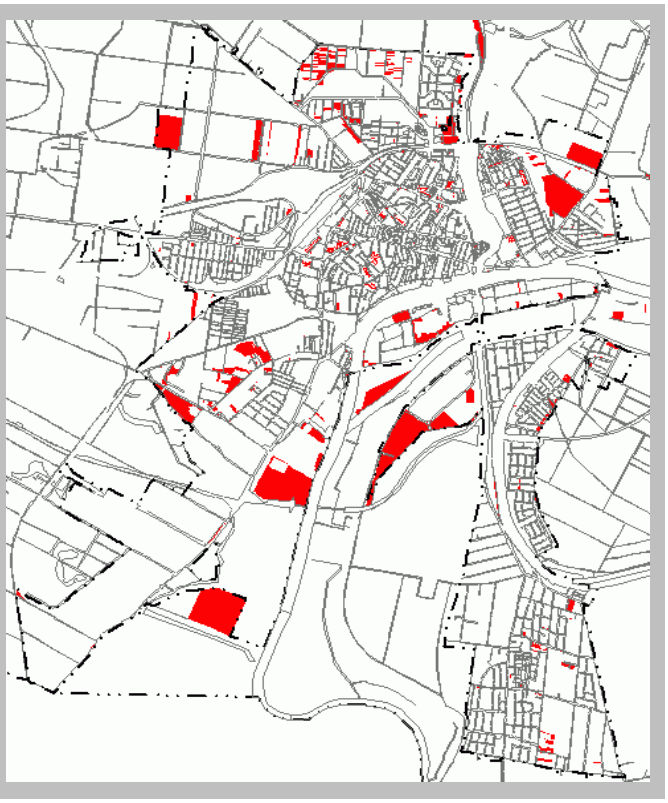

A forgalomképes önkormányzati tulajdon a 2007-es vizsgálati időpontban

A VÁROS FEJLŐDÉSÉT MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐK TÉRBELI VETÜLETE

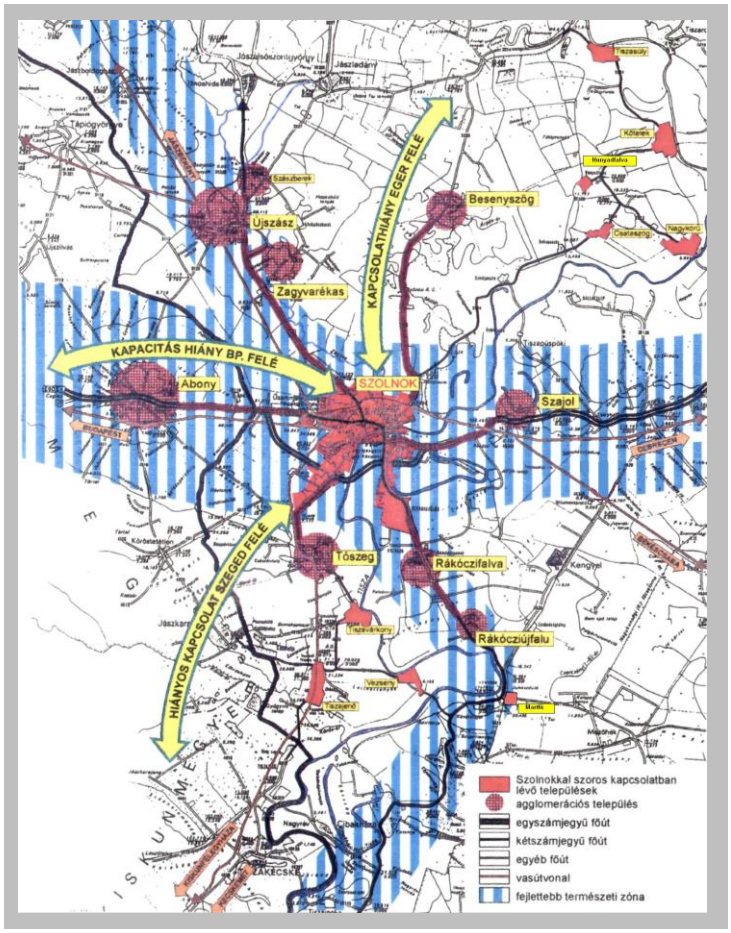

Szolnok kistérségi vonzáskörzete

A Szolnok város fejlődését, karakterét meghatározó tényezőket áttekintve, azok területi következményeit elemezve, a város külső térszerkezeti kapcsolatai, ill. a város belső térbeli struktúrája és a települési környezet állapota az alábbiak szerint alakultak:

Szolnok tágabb kistérségi vonzása Abony, Besenyszög, Csataszög, Hunyadfalva, Kőtelek, Martfű, Nagykörű, Rákóczifalva, Rákócziújfalu, Szajol, Szászberek, Tiszajenő, Tiszasüly, Tiszavárkony, Tószeg, Újszász Vezseny és Zagyvarékas, településekre terjed ki. E települések Abonyt kivéve a szolnoki kistérség települései. (Abony Pest megyéhez tartozik). Abony város közelsége miatt az agglomerációs hatás kimutatható és bizonyos fokú szerepkörmegosztás is érvényesül. A kistérségen belül Újszász, Rákóczifalva, Martfű és Besenyszög városok. A négy város és Szolnok között elsősorban alapfokú szerepkör megosztás érvényesül.

A kistérségen belül szorosabb kapcsolat mutatható ki 9 településsel. Ezek Szolnok agglomerálódó településeinek tekinthetők. (Szolnok, Zagyvarékas, Újszász, Szászberek, Besenyszög, Szajol, Tószeg, Rákóczifalva, Rákócziújfalu)

A megye területfejlesztési koncepciója a Szolnokkal együttműködő települések körét ennél bővebben határozta meg, ezért jelen tervezés figyelembe veszi Törökszentmiklós és Tiszaföldvár városokat, valamint Jászboldogháza, Tiszapüspöki, Kengyel, Fegyvernek és Tiszatenyő községeket is.

Szolnok fejlődését – mint már hangsúlyoztuk –, ***közlekedési csomópont*** jellegének köszönheti. A jövőbeni fejlődésének záloga e csomóponti jelleg további erősítése. A térszerkezeti kapcsolatok legmarkánsabb iránya a K–Ny-i irány az M4-es autóúton és a 4. sz. főúton valamint a Budapest–Debrecen–Záhony vasúti fővonalon keresztül. Az É–D-i tengely irányú térszerkezeti vonal ma kevésbé fejlett. A kecskeméti-szegedi kapcsolat bővítése fontos feladat. Szembetűnő az É-i: jászsági-egri kapcsolat hiánya, ezért fontos az M8 sz. tervezett gyorsforgalmi út mielőbbi megépítése, amely egyben javítani fogja Kecskemét mainál gyorsabb közúti megközelítését is. Az M8 mindkét irányú kapcsolata Szolnok gazdaságfejlesztésének egyik alapvető elősegítője lehet.

Szolnok belső területfelhasználására rányomja bélyegét a csomóponti jelleg, a városon áthaladó közlekedési hálózatok sokasága. Míg a külső kapcsolatok szempontjából ez előny, addig a város belső működésében zavarokat okoz.
A vasúthálózat a város É-i, ÉNy-i részeit elvágja a nagyobb várostesttől. Ennek következtében sok a zárványterület, ami különösen a lakóterületi használatnál hátrányos. A ’90-es években megépült új Tisza-híd és a 4. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítése , és a 2022-ben átadott M4 autóút jelentősen csökkentette a belső városrészeket zavaró gépjárműforgalmat.
A várost a folyók ugyancsak tagolják. Természetesen nagy érték a Tisza és a Zagyva jelenléte, de a településrészek közötti kapcsolatokat egy-egy pontra, néhány hídra szűkítik le.
A felsorolt művi és természetes hálózatok együttesen alakították a jellegzetesen mozaikszerű terület- felhasználási szerkezetet. Ennek a mozaik-jellegnek a következménye, hogy sok az önálló életet élő városrész (Partoskápolna, Pletykafalu, Széchenyi városrész, Szandaszőlős, Zagyván túli területek stb.) és a „hulladék”, alig hasznosított terület. Ehhez járul még, hogy a lakónépességhez viszonyított belterület nagy, a többi megyeszékhely várossal történt összehasonlításban Szolnokon alacsony a belterületi laksűrűség.

Belterületi arányok, belterületi népsűrűségi adatok összehasonlítása			KSH, FÖMI 2012		
vizsgált települések	közigazgatási terület (ha)	belterület (ha)	lakónépesség (fő)	belterület aránya a közigazgatási területhez (%)	belterület népsűrűség (fő/ha)
Szolnok	**18 723**	**3 848**	**72 953**	**20,55**	**18,96**
Kecskemét	32 136	3 913	114 226	12,18	29,19
Debrecen	46 166	5 928	207 594	12,84	35,02
Nyíregyháza	27 454	4 461	117 658	16,25	26,37

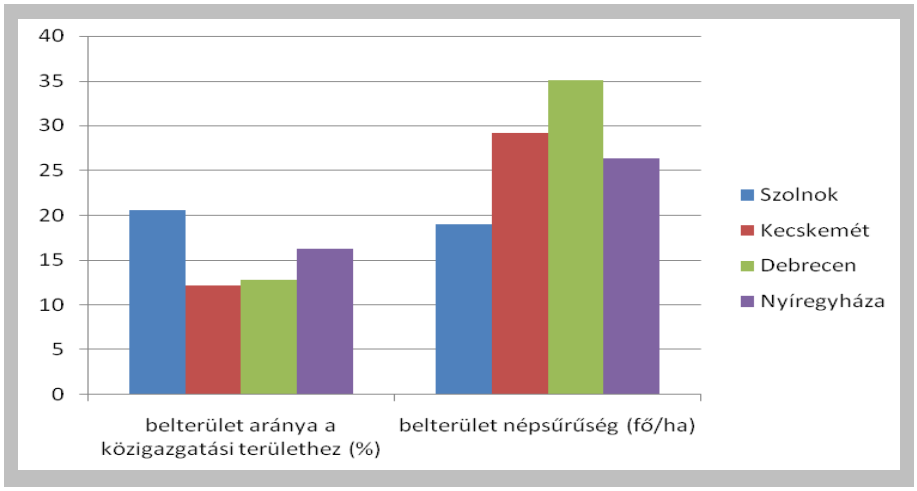

Belterületi arányok és belterületi népsűrűség összehasonlítása

További jellegzetesség, hogy sok területen heterogén a terület-használat, keverednek a települési funkciók. Ez különösen szembetűnő a déli iparterületen, ahol az összes lehetséges területhasználat együtt, egymásba olvadva jelenik meg.
A város leginkább egységes településrésze a Belváros és a Zagyván túli terület, amellyel délen a Tisza és az árterület természetes zónája érintkezik.

Szerencse, hogy a mozaikszerű területfelhasználásban ennek a két összefüggő, nagy kiterjedésű területegységnek a területszervező ereje meghatározó maradt. Ma a város öt jellegzetes karakterű városrészre tagolható:
-- a területhasználat szempontjából kiegyensúlyozottan fejlődő Belvárosra, a Zagyván túli Alcsi városrészre,
-- a többnyire homogén É-i Széchényi városrészre,
-- a heterogén É-Ny-i, és D-Ny-i városrészekre és
-- a déli kertvárosi városrészre (Kertváros, Szandaszőlős, Alcsi-sziget), valamint
-- a Tisza természetes zónája menti város rekreációs területre, Tiszaligetre és a bevásárlóközpontot befogadó Szandai rétre.

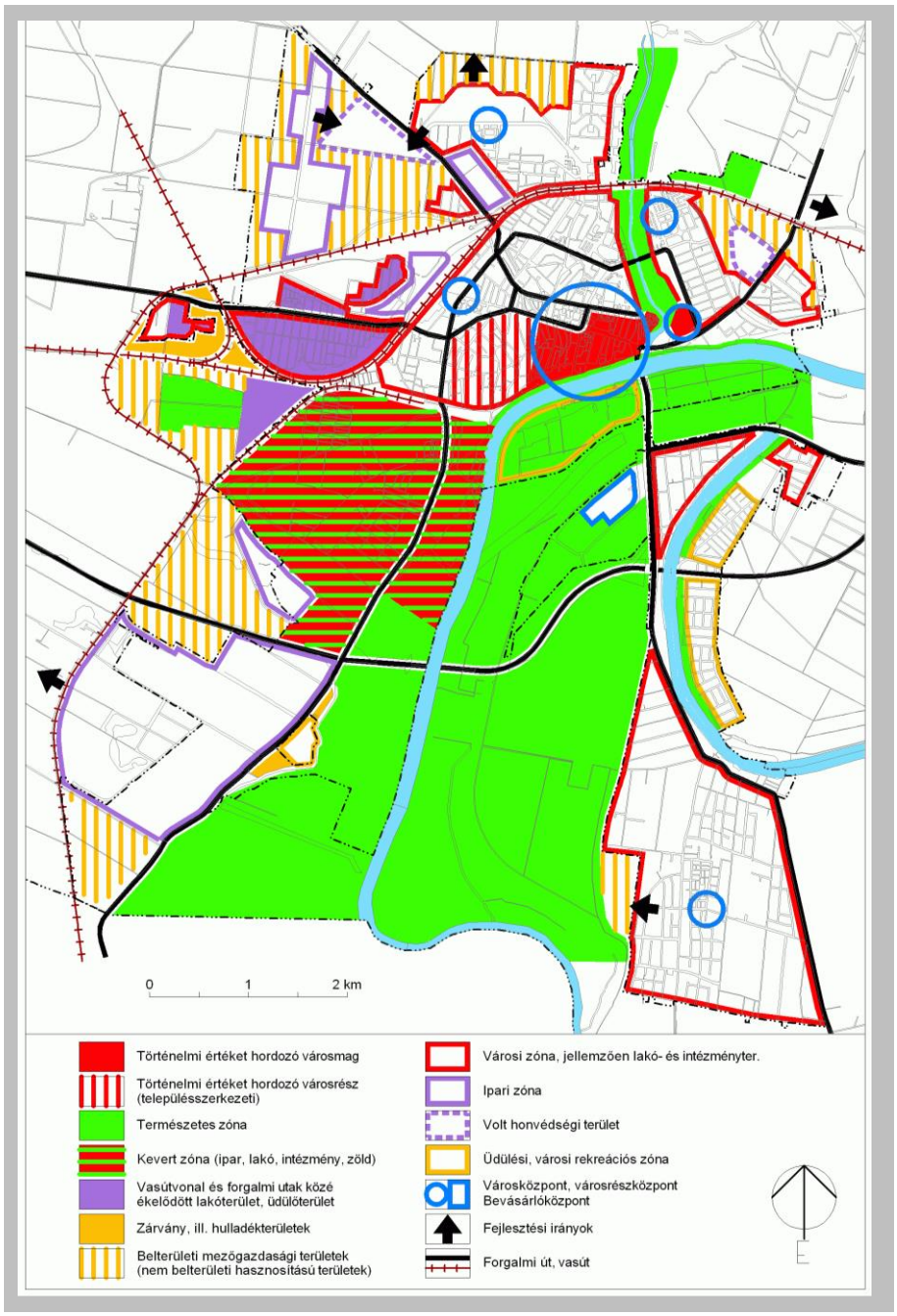

Szolnok területfelhasználásának jellegzetességei

Szolnok lakóterületei az égtáj minden irányában megtalálhatók. Az É-i fejlesztés a környező mezőgazdasági területek ÉNy-i széljárásból keletkező porszennyezése miatt vitatható (volt). A nyugati és a délnyugati lakóterületek vagy vasútvonalak, vagy iparterületek közé ékelődnek, ami nyilvánvalóan hátrányos. A kedvező keleti fejlesztési irányt korábban a laktanyák zárták le. A volt szovjet laktanyák hozzáférhetőségével az irány részben szabaddá vált. Dél felé a környezeti adottságok kedvezőek, a hálózati kapcsolatok kevésbé. A déli fejlesztésnek (Szandaszőlős) nagy tartalékai a tömbbelsők, amelyek feltárásával a lakóterületek befogadóképessége folyamatosan növelhető. Az ingatlanfejlesztésnél elsősorban a kedvező keleti és a déli irányt kellene előnyben részesíteni.

A lakótelepek a 60-as évek közepétől folyamatosan épültek. A lakótelepek összes jellegzetes problémája tetten érhető. A lakóépület és környezet diszharmóniája, a közkertek fenntartási nehézségei, az intézményi ellátás egyenetlensége, a túl homogén területhasználat és természetesen a kis lakások nagy száma. Ehhez társult még, hogy a lakások privatizációja során úgynevezett. úszótelkeket alakítottak ki, amelyek nem tekinthetők építési teleknek.

Szolnok Integrált Városfejlesztési Stratégiájában a *Széchényi lakóterület* rehabilitációs akcióterületként került kijelölésre. A fejlesztés alapvető célja volt a kedvezőbb lakókörnyezet és ellátottsági viszonyok megteremtése, a lakások műszaki állapotának javítása, a városrész elszigeteltségének enyhítése, és mindezek együttes hatására a lakónépesség megtartása. Azaz Szolnok lakosságának csaknem 20 %-át befogadó városrész lakóinak életkörülményiben jelentős pozitív változások előidézése. Míg a város egészének vitalitási indexe 0,56, addig a Széchenyi lakótelepé 0,96, ami azt jelzi, hogy csaknem annyi a fiatalok száma, mint az időskorúaké. Szolnok jövőbeni lakosainak nem elhanyagolható része itt éli le gyermekéveit, az itt kapott környezeti motivációk nagymértékben befolyásolhatják városhoz való viszonyukat, Szolnokhoz való jövőbeni kötődésüket. Emiatt is fontos, hogy az elindult lakótelep és közösségi tér rehabilitáció folytatódjon. A 2008-as IVS-ben meghatározottak részben megvalósultak, de a végrehajtás nem terjedt ki minden akkor célba vett fejlesztésre.

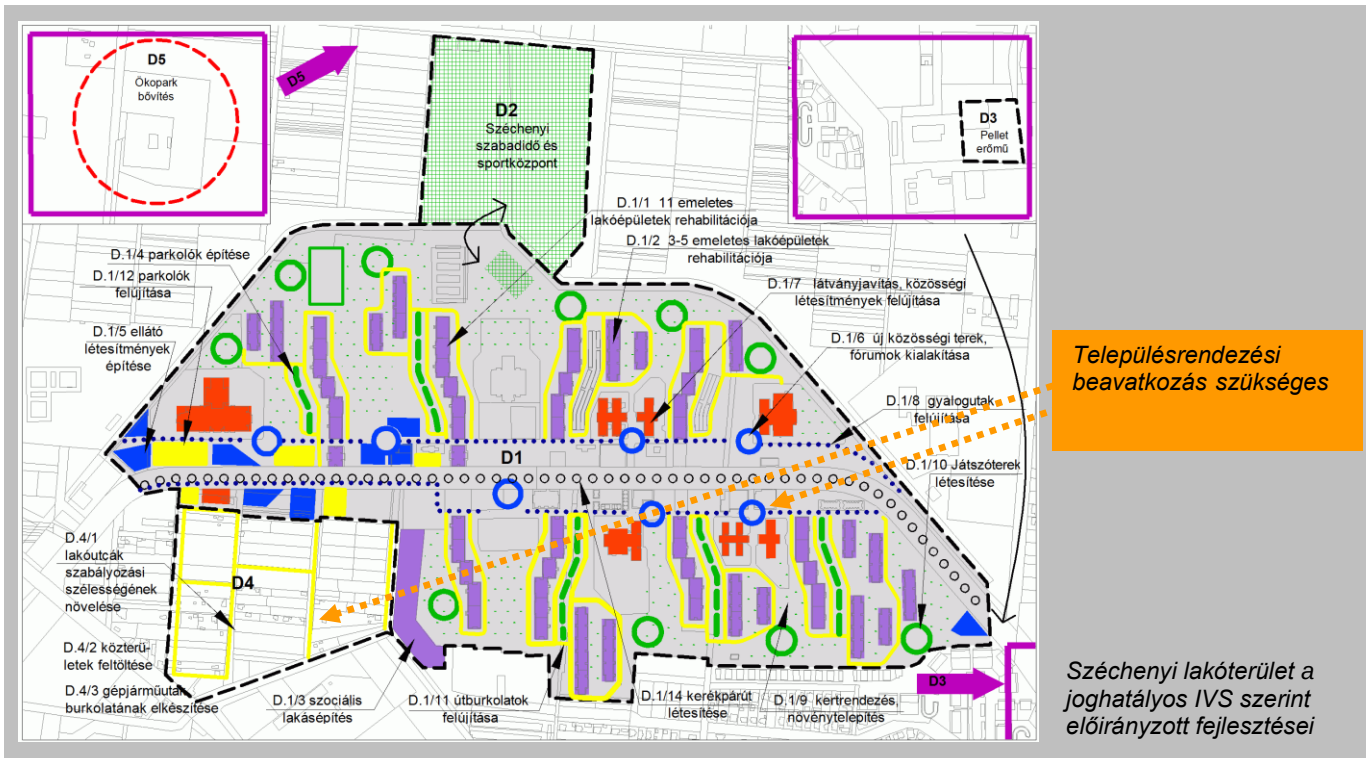

Szolnok 2016. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájában a *Mester úti volt laktanya* telke elsősorban lakóterületi fejlesztési céllal, akció-területként került kijelölésre. A fejlesztés alapvető célja városi funkciók betelepítésével a volt laktanya terület városba visszaillesztése, úgy, hogy a barnamezős rehabilitáció a városrész egészének környezeti, társadalmi viszonyait jelentősen javítsa. Továbbá alapvető cél volt szociális lakások építése, valamint vállalkozói beruházások számára terület-előkészített ingatlanok biztosítása. A város egyik fontos célkitűzése a fiatalok életkörülményeinek javítása, a fiatalok helyben tartása, tartós letelepítése, és végső soron az előnytelen, elöregedő népesség-összetétel javítása. Ennek egyik eszközeként épült a volt laktanya területén mintegy 150 szociális lakás.

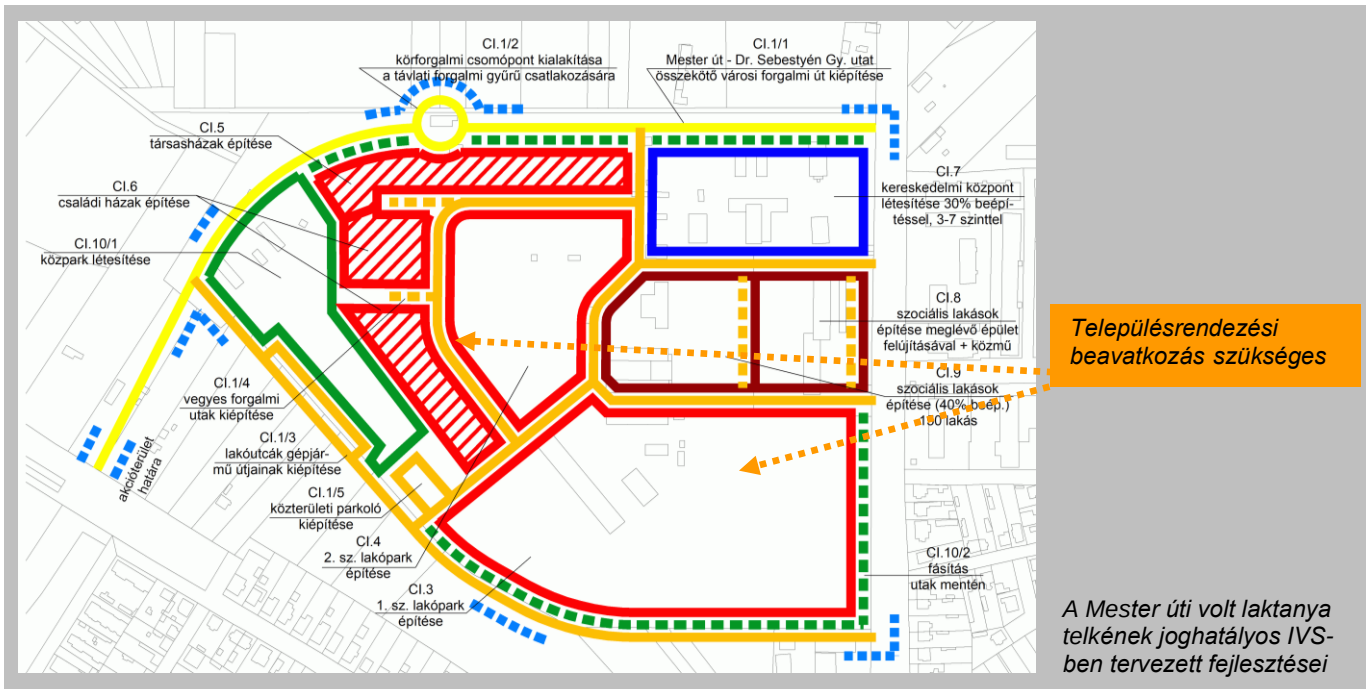

A ***város üdülőterületei, rekreációs területei*** közül az *Alcsi-szigeti* az, amelyik elhelyezkedése és tudatos alakítása révén valóban üdülőterületnek tekinthető. Az utóbbi években az üdülőterület lakóterületi átsorolásra került, elsősorban amiatt, hogy közcsatorna-hálózat kiépítése csak lakóterületen támogatható.

A déli iparterületen a Tószegi útról megközelíthető *Paprika utca és környéke* ugyan az érvényes településrendezési tervek szerint üdülő építési övezetbe sorolt, a tényleges használat is pihenési célú, de az ipari környezet potenciális szennyezettsége (elsősorban a Vegyiművek miatt) a területet nem teszi erre igazán alkalmassá. Ugyanakkor a

jelenlegi használattól sem lehet eltekinteni. Mérlegelni kell az egymásnak ellentmondó szempontokat, a távlati (lakóterületi) átsorolás, esetleg a belterületből való kizárás előnyeit, hátrányait.
Hasonlóan vitatható a *Cegléd–Budapest és Kiskunfélegyháza–Kecskemét vasútvonal által bezárt háromszög* pihenési célú felhasználása. Az érvényes településrendezési tervek kiskertként jelölik. Itt a környezet szennyezettsége kevésbé nyilvánvaló, legalábbis, ha a vasúti zajhatástól eltekintünk.
Üdülőépületek sorakoznak a Tiszaligettől keletre eső, árvizektől nem mentesített *Üdülősor utca és környékén.* A terület csak nyári gátak védik az árvizektől, ennek következtében állandó árvízveszélynek van kitéve. Besorolása az érvényes településrendezési tervek szerint rekreációs célú különleges terület. Beépítése csak az árvizektől való mentesség biztosítása után engedélyezhető.
A *Malomszeg* a Holt-Zagyva partján volt zártkerti terület, az érvényes településrendezési tervek üdülőterületként jelölik.
Tenyősziget az Alcsi Holtág mellett kialakult üdülőterület. A területen az előkészítést (telekalakításokat, utak és közművek kiépítését) befejezték. A terület tényleges használata még nem jelentős.
A város legfontosabb rekreációs területe a *Tiszaliget.* Értékét a Belváros közelsége és a természetes környezetbe ágyazottság adja. Szolnok 2016-os Integrált Városfejlesztési Stratégiája kiemelt akcióterületként jelölte a belvárosi rehabilitációval összekapcsolva. A fejlesztések egy része (pl. gyalogos híd, belvárosi Tiszapart rendezése, Tiszaligeti Strand és Termálközpont,Sportközpont felújítása) megvalósult . A gyalogos és kerékpáros híd megépültével a Tiszaligeti létesítmények a Belvárosból közvetlenül megközelíthetővé váltak, ami további fejlesztéseket ösztönöz.

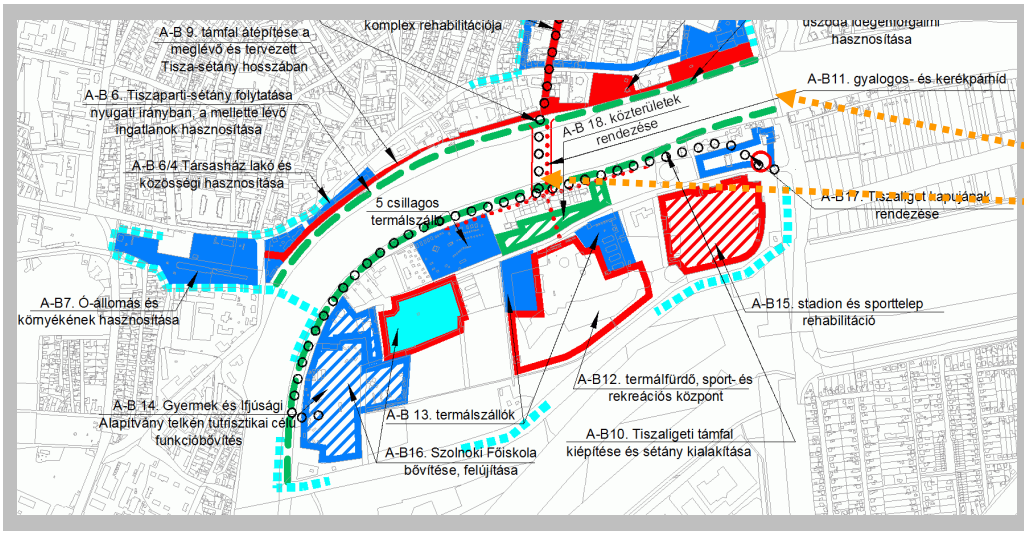

Településrendezési beavatkozás szükséges

Tiszaliget a joghatályos IVS –ben kiemelt akció-területként szerepel elsősorban rekreációs fejlesztési céllal

A volt honvéd kemping területén öt csillagos üdülőszálló, a termálstrand helyén termálközpont és sport uszoda valamint termálszállók építését tervezik.
Befejeződött a Szolnoki Főiskola bővítése, továbbá a stadion és sporttelep rehabilitációja is.

A *Milléri csatorna és környékére* néhány rekreációs funkció települt az elmúlt évtizedben. Szabadidőpark és motel működik a Tisza töltésétől nem messze. Itt rendezték be a Vízügyi Múzeumot, mely meglehetősen elhanyagolt állapotban van. További rekreációs létesítmények, a lovarda és az agyaggalamb lövészet területe. A Milléri tó ma horgászvíz, valamikor halastóként funkcionált. A telektulajdonosok kezdeményezték a terület rekreációs funkcióinak további kibővítését. Szolnok Integrált Városfejlesztési Stratégiája a város arányos rekreációs területi ellátása érdekében rekreációs célokra akcióterületként jelölte.

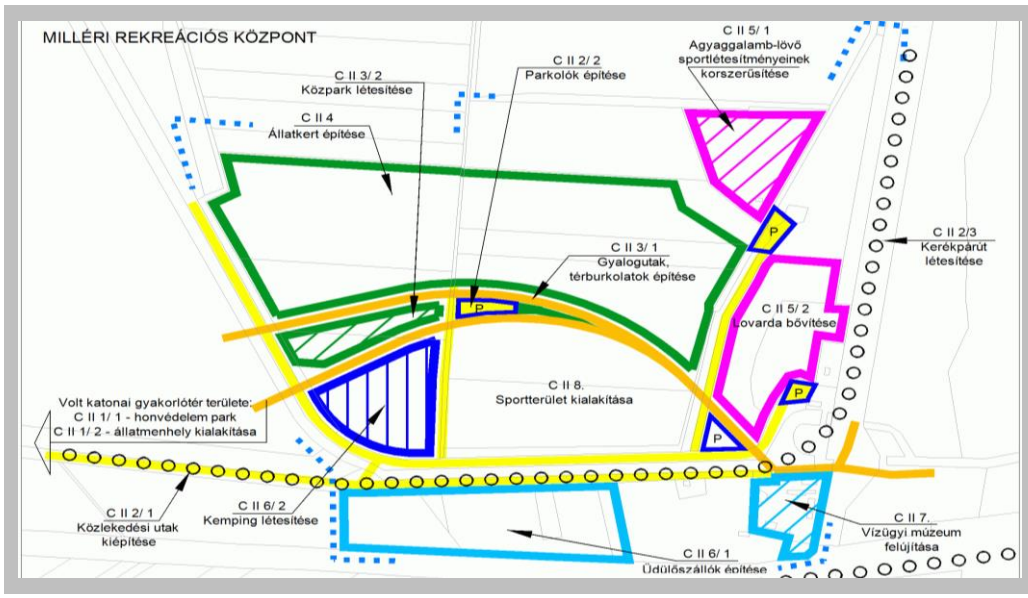

Településrendezési beavatkozás szükséges a teljes területen

A Milléri csatorna és környékét a joghatályos IVS rekreációs célú akció-területként jelölte

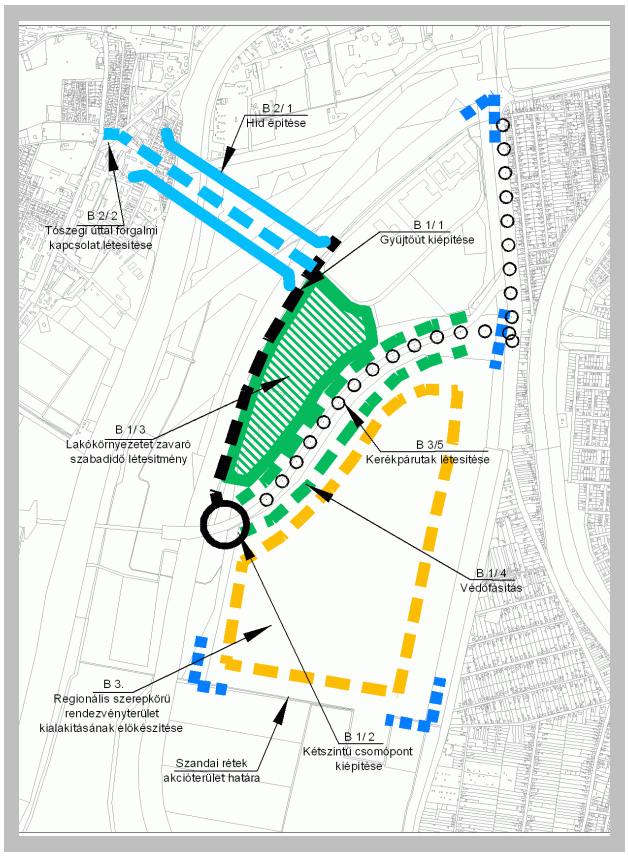

A Szandai rétet a joghatályos IVS távlati rekreációs célú akció-területként jelöli

A *Szandai rét* sportrepülőtere távlatban ugyancsak lakossági rekreációs célokat szolgálhat, amennyiben a honvédség idővel lemond a terület tartalék katonai célú felhasználásáról. Szolnok 2016-os Integrált Városfejlesztési Stratégiája lehetséges akcióterületként jelölte a Szandai rétet. A fejlesztés alapvető célja a városi, kistérségi, és régiós rendezvények számára kulturált és természeti környezetben gazdag, környezeti ártalmaktól mentes, nagykiterjedésű, műszaki infrastruktúrákkal jól ellátott és könnyen megközelíthető terület biztosítása.

Az előzetes államigazgatási egyeztetések során azonban tisztázódott, hogy a HM egyenlőre nem mond le a terület használatáról. Így a terület funkcióváltására belátható időn belül nem kerül sor.

A bevásárló központ mellett nagyobb beépítésmentes önkormányzati tulajdonú terület található. Jelenleg vállalkozó bérli és krosszpályaként üzemelteti. A sémán látható, hogy a terület a közlekedéshálózat fejlesztésének egyik kiemelt pontja. Az új Tisza-híd és a hozzákapcsolódó gyűjtőúthálózat, amennyiben a tervezés, az egyeztetés igazolja létjogosultságát, és természetesen, ha a testület is áldását adja rá, itt valósulna meg. A településrendezési terv felülvizsgálata során a terület területfelhasználása és szerkezete változhat.

A ***város intézményei, településközponti illetve vegyes központi területei*** is a Belvárosban és az Alcsi városrész Zagyva-parti sávjában koncentrálódnak. Intézményi ellátottsági hiányosságok elsősorban a Belvárostól távolabb eső területeken jelentkeznek.

A kereskedelemmel és szolgáltatással kapcsolatos ellátást a kereslet-kínálat viszonyai szabályozzák. Építésüket rendezési eszközökkel ösztönözni legfeljebb vegyes területi átsorolással lehet.

Az önkormányzati működtetésű intézményellátásban összességében Szolnok kedvező helyzetben van.

A volt szovjet laktanyák, a városfejlesztés fontos területi tartalékai. A Thököly út menti laktanya terület honvédségi használatát a HM feladta. A nagy kiterjedésű terület egy részén városi funkciók telepítése, és ez által a terület várostestbe integrálása a cél.

Az M4-es autópálya megépítésével a város megközelítésének fő irányai megváltoztak. A Besenyszögi út és a Thököly út mentén, a belterület határán városi fogadó területek, városkapuk kialakítását kell előirányozni. A Thököly úti laktanya felszabadításával a városkapu számára alkalmas területek rendelkezésre állnak. A

Besenyszögi út mellett a joghatályos településtrendezési tervek már jelöltek ki ilyen célú központi vegyes területeket.

Szolnok Integrált Városfejlesztési Stratégiája a Thököly út és környékét akcióterületként jelölte. Az akcióterületen belüli fejlesztések alapvető célja a városrész alulhasznosított területeinek intenzív hasznosításával a város gazdaságának segítése, a városrész várostestbe integrálása.

A fejlesztési akcióterületen belüli fejlesztések konkrét céljai

--a funkcióbővítő barnamezős rehabilitációval a használaton kívüli laktanyaterület a városi (gazdasági, szabadidős) funkciók betelepítésével hasznosuljon,

--a megépült M4-es autóút városi bevezető szakasza -- mely Szolnok egyik legfontosabb megközelítési útvonala lett— menti sávban a város rangjához, jelentőségéhez méltó városkaput reprezentáló létesítmények épüljenek, mely egyben a Széchenyi városrész intézményi ellátásába is besegít;

--a városrész közlekedési kapcsolatainak fejlesztése a szomszédos városrészekkel, különösen a Széchenyi és a Déli városrészekkel;

--a belső közlekedési hálózat fejlesztése, és ennek eredményeként a ma még mezőgazdasági használatú területek gazdasági felhasználása;

--a MÁV teherpályaudvar funkcióváltásával a logisztikai gazdasági tevékenység megerősítése;

--a helyi munkahelyek számának nagymérvű gyarapítása

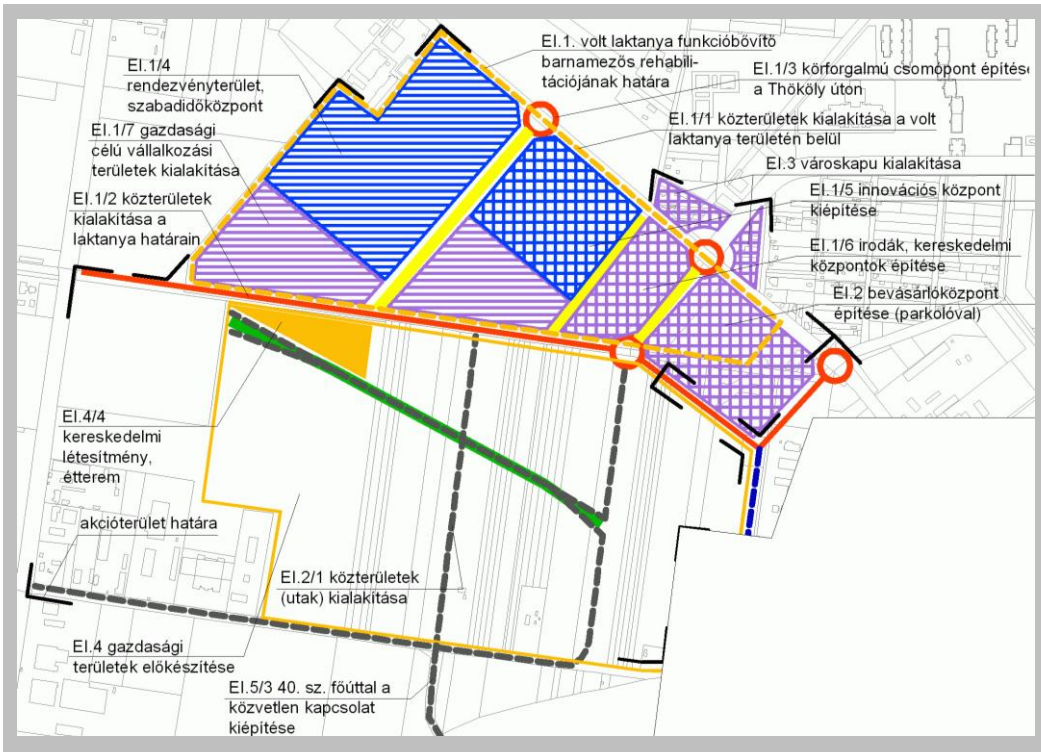

Településrendezési tervi beavatkozás kell az akcióterület egészén

A Thököly és környékét a joghatályos IVS akció-területként jelöli

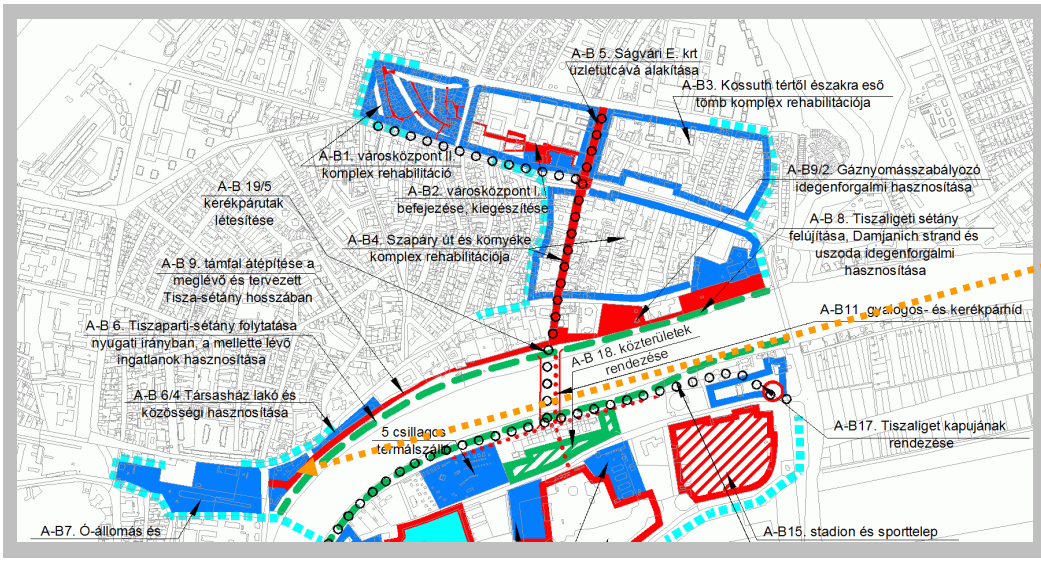

Településrendezési tervi beavatkozás szükséges

A Belvárost a joghatályos IVS akció-területként jelöli

Szolnok Integrált Városfejlesztési Stratégiája a Belvárost (Szolnok a Tisza fővárosa címmel) akcióterületként jelölte. A városrehabilitációs akcióterületen belüli fejlesztések alapvető célja, hogy Szolnok városi szintű ellátási viszonyai, a Belváros környezeti feltételei -- az élettel teli közösségi városi terek létrehozásával -- javuljanak, és a város idegenforgalmi vonzereje jelentősen bővüljön. Alapvető cél továbbá, hogy a Szolnok a Tisza fővárosa megnevezésű akcióterületi beavatkozások, a fejlesztések „zászlóshajójaként" a további környezetfejlesztések kiindulópontja és generálója legyen, megalapozva és felgyorsítva a Tiszaparti városrész egészének komplex rehabilitációját, kibővítve az idegenforgalmi vonzerők körét, megerősítve a városi kötődést.

A ***város iparterületeinek, gazdasági területeinek*** felhasználása változóban van. Az ipar korábbi válsága miatt megszűnő, ill. átalakuló üzemek fokozatosan helyet adnak más felhasználásnak is. Legtöbb helyen megjelent a kereskedelem, a szolgáltatás. Ezért a korábbi nagy, összefüggő telephelyek rehabilitációját esetleg a kisebb telephelyeket igénylő tevékenységek befogadására kell alkalmassá tenni.
A volt gyártelepek rehabilitációja, telekrendezése nem kis feladat. Ugyanis az új közterületek nyitásának, a belső infrastruktúra közüzemi átadásának számos akadálya lehet. E nehézségek ellenére a belterületek kihasználtságának javítása érdekében és a „zöldmezős" iparterületek kialakításával szemben a volt ipari telephelyek rehabilitációját kellene előnyben részesíteni. Ilyen rehabilitációs területek délen a Gyökér utca és a Panel utca mentén helyezkednek el.
A MÁV-területek kihasználatlanok (rendező pályaudvar, konténer raktár). A várostestbe beékelődő, jó pozícióban fekvő ingatlanok vállalkozás célú hasznosítása a városnak, de a MÁV-nak is érdeke. E tekintetben az első lépések megtörténtek, a teherpályaudvar egy részén logisztikai központot hoztak létre.
A déli iparterületen zöldmezős beruházásként alakult ki a Szolnoki Ipari Park. A telkek nagy része tulajdonba került. A nagyobb kiterjedésű telkek már beépültek. A nagyobb beruházások számára elfogyott a telekkínálat. Ezért kezdeményezték az ipari park bővítését a Kiskunfélegyházi vasúttól nyugatra eső mezőgazdasági területek igénybevételével. A joghatályos településrendezési tervek kijelölték a gazdasági területet. A fejlesztés késik, mert a mezőgazdasági területek felszabadítása akadályokba ütközött. A város önkormányzatának állásfoglalása szerint a bővítés gondolatát egyelőre le kell venni a napirendről.
A város élszak-nyugati, Nagysándor út környéki városrész nagy része a joghatályos településrendezési tervek szerint gazdasági terület. A Nagysándor út menti telephelyek fokozatosan beépülnek. A volt szemétlerakó telephely bezárását követően környezetében elkezdődött egy új ipari park kiépítése. A kialakított telkek egy része tulajdonba került. E városrész még jelentős be nem épített, illetve alul hasznosított területi tartalékokkal rendelkezik, melyek elsősorban gazdasági célra, és akár „zöldmezős" beruházások számára is hasznosíthatók. Ilyen területek a Thököly út menti volt laktanya és az attól délre és keletre elhelyezkedő, jelenleg mezőgazdasági művelés alatt álló földterületek. A Thököly út mentén a joghatályos településrendezési tervek, mintegy 40,0 ha kiterjedésű gazdasági területe jelöltek ki. A területek feltárása még nem kezdődött el. A 32. sz. út nyugati bevezető szakasza mellett ugyancsak elkészült a mintegy 60 ha kiterjedésű ipari gazdasági terület rendezési tervi kijelölése. A területelőkészítés nem indult meg.

A ***város üzemeltetésével kapcsolatos területek*** közül a legjelentősebb a 4. sz. főúttól északra eső területen megépült, és a környező települések szennyvizeit is befogadói szennyvíz telep. Az Észak- Nyugati városban évtizedek óta működő szemétlerakó bezárásra került, helyette megépült a 23 önkormányzat tulajdonában lévő Kétpói hulladéklerakó.
A Körösi út menti temető bővítését nem tervezik. (Korábban tartalék temetőként szerepelt a településrendezési tervekben a Besenyszögi út melletti, volt szovjet katonai gyakorlótérként használt vasút melletti terület.)
A városi kertészet korábban az Alcsi szigeten működött, ma vállalkozási területként, idegenforgalmi célokra kívánják hasznosítani.

A ***város közterületei, zöldterületei, erdőterületei***
Szolnokon a zöldfelületi-rendszernek fontos elemei a folyó-menti területek. A Tisza- és Zagyva-menti zöldfolyosók kapcsolatának erősítése, a hiányzó kapcsolatok megteremtése a város egyéb zöldfelületeivel nagyban növelné a rendszer hatékonyságát.
Fontos rekreációs terület a Tiszaliget, valamint a Zagyva és a Széchenyi lakótelep között telepített közjóléti erdő, továbbá a folyópartok és a Holt-Tisza menti területek.
Zöldterületek tekintetében az utóbbi közel egy évtizedben indult meg pozitív irányú változás. Közparkok megújítására, utcafásításokra került sor, lezajlott a játszóterek rekonstrukciója is. A zöldfelületek mennyiségi növelése mellett a funkcionális fejlesztés is igen fontos, csakúgy, mint a növényállományok frissítése. A lakóterületi zöldfelületek jellemzője a hiányos növényállomány, és használati szempontból is messze elmaradnak az optimálistól, különösen a Széchenyi lakótelepen.
Nagy előre lépést jelentett a Kossuth téri gyalogos tér és zöldfelület kialakítása, ami első lépés egy összefüggő, gépjárműforgalomtól elválasztott belvárosi gyalogos és zöldfelületi rendszer kialakításához.
Hiányoznak a városrészközpontok hasonló központi terei és kulturáltan kialakított pihenő parkjai.

A ***város külterületének felhasználásában*** a tulajdonviszonyokban történő változás veszélyeket hordoz. Különösen a belterülethez csatlakozó földterületek belterületbe vonása iránti igény erősödhet fel. A belterület növelésének hátrányai - különösen Szolnokon, ahol igen alacsony a laksűrűség.- nyilvánvalóak.
Ezért rejt veszélyeket a 442. sz. országos mellékút Szandaszőlőstől délre tervezett elkerülő nyomvonala, mert fejlesztési helyzetbe hozza a belterület és a tervezett út közötti külterületeket. Ennek hatására előbb utóbb a belterületbe vonás, illetve a beépítésre szánt területi átsorolás igénye meg fog jelenni.
Ugyanilyen szempontból felülvizsgálandó a joghatályos településrendezési tervekben szerepeltetett tervezett keleti Tisza hídon vezetendő városi forgalmi út nyomvonala, mert a keleti- ma még beépítetlen - területek beépítését fogja ösztönözni.
Az utóbbi években felgyorsult a napelem-parkok fejlesztési igénye. Ezek nagykiterjedésű mezőgazdasági területeket vesznek igénybe. Elsősorban alacsony termőképességű szántó területekre kell telepíteni az erőműveket.

Szolnok településszerkezetének problémái az előzőekből következnek.
Hiányzik a belső városrészek forgalmát szervező gyűrűs közlekedési hálózat, és hiányoznak ennek részét képező további Tisza hidak. Végérvényesen csak ez a gyűrűs hálózat tudná kiválthatná a Szabadság téren (régi Tisza-híd előtt) halmozódó gépjárműforgalmat is. A gyűrűs hálózat további előnye a külső városrészek és a munkahelyek és lakóterületek közöttii kapcsolatok erősítése lenne.
Hiányzik a Tisza és a városközpont közötti gyalogos utcahálózat. Szolnok hagyományait leginkább őrző városrésze a Tisza-part. A városrészben a Tiszára lefutó utcák hálózata kitűnő adottság, ugyanis a központ és a már kiépült sétány közötti kapcsolat minden nagyobb beavatkozás és telekrendezés nélkül megoldható lenne. A Tisza-parti sétány nyugati meghosszabbítása, a parti sáv Belváros előtti szakaszának kiszabadítása, humanizálása ugyancsak fontos feladat.

Szolnokon a ***környezet minősége*** területileg egyenetlen. Sok a szlömös, igénytelenül kialakított városi környezet. A lakótelepek kevésbé vonzóak. A Belváros használatát a közlekedés szennyező hatása zavarja. A déli iparterületen a lakó- és a környezetszennyező üzemi funkciók keveredése okoz gondokat. A vasúttól északra a helyi klímaviszonyok nem a legjobbak.

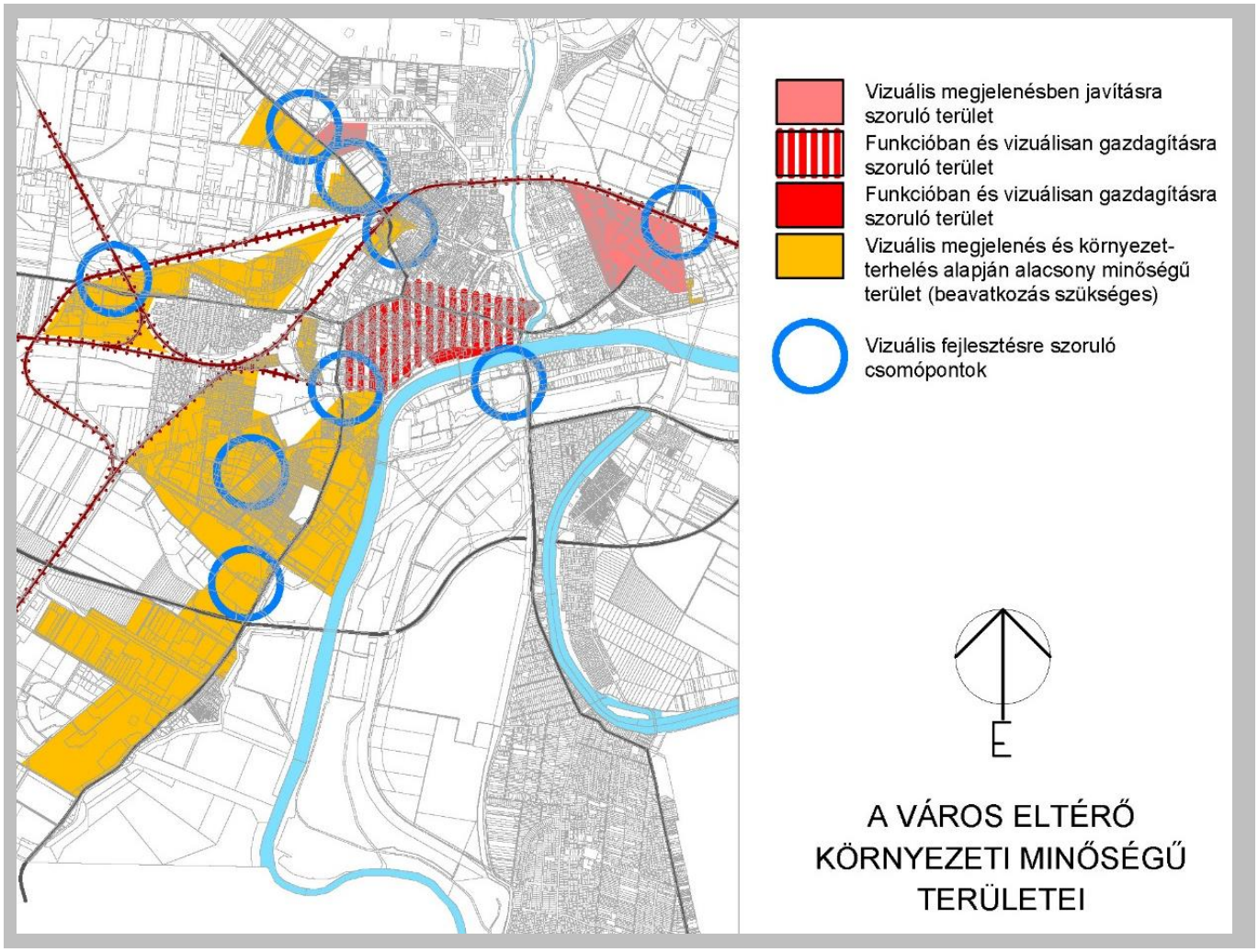

A zavaró funkciókeveredések, a környezeti ártalmak az épített környezet minőségére is negatívan hatnak.

A Tisza-parti, Zagyva-parti városrészek és a Kertváros vonzó hatása a természet jelenlétére, a kisebb környezetterhelésre és ennek hatására az igényesebb építészeti és városépítészeti környezetre vezethető vissza.

A ***város külső megítélése (arculata)*** bár az utóbbi évtizedben jelentősen javult, még mindig nem mondható kedvezőnek. Ez elsősorban abból ered, hogy a környezetminőség területi mérlegében az igénytelenebb, szennyezettebb környezet súlya nagyobb és ezt a viszonylag kis területe koncentrálódó kellemes, vonzó városrészek és azon belüli egyes közterek (Tabán, Tisza-part, Kossuth tér, Tiszaliget, a Tiszavirág híd belvárosi tere) nem tudják ellensúlyozni. A környezet minőségi fejlesztése egyre inkább gazdaságfejlesztő erő is. Az idegenforgalomban közvetlen módon, az egyéb gazdasági ágazatokban áttételesen hat. A város arculatának javítása ezért kiemelt feladat. E szempontból pozitív hatású a megépült a gyalogos és kerékpáros Tisza-híd, mely a Belvárost a Tiszaligettel összekötve nemcsak funkcionális, de látvány szempontjából is nagy előnyöket, kedvező változásokat eredményezett, a Tisza városképformáló szerepét felerősítette.

A ***települési örökség védelme*** többé-kevésbé hatékony. A kevés országosan védett érték mellett jobban kellene tudatosítani a város arculata szempontjából fontos, a környezet minőségére kisugárzó hatással bíró építészeti értékeket. E vonatkozásban kiemelt jelentőségű lehet a Szapáry út humanizálása, azaz gyalogos és zöld felületeinek bővítése és a város egyéb funkcióban és látványban értékes területeivel való összekapcsolása.

*A **természeti értékek,*** a várost átszelő természetes elemek esztétikai, biológiai értéke nincs kihasználva. Az élő és holt Tisza-parti területek sétányként való feltárása jelentős előrelépést jelentett. A Holt-Tisza terhelése növekedhet a tenyőszigeti üdülőterület beépítésével.
A város zöldfelületek nem alkotnak összefüggő rendszert, sok helyen hiányzik a várost védő erdősáv, a belterületen az egymást zavaró funkciókat elválasztó zöldfelület. A költségkímélő erdészeti eszközökkel történő fásítás (előfásítás) sok helyen elegendő lenne, legalábbis első ütemben.

2.1.2 A településfejlesztés és rendezés kapcsolata, a fejlesztés területi korlátai és lehetőségei

Szolnok *fejlődésének motorja*, hogy a város közlekedési csomópont. De a csomóponti jellegből hátrányok is származnak. A vasúthálózat a várost 4 részre tagolja (nem beszélve a kisebb zárványokról) és átjárhatatlansága miatt a térbeli fejlődés gátja.
A Belvárostól a MÁV-területek által elszigetelt városrészek a közlekedési kapcsolatokat, de az intézményellátást nézve is hátrányos helyzetben vannak. E területeken a további fejlesztés során ezzel számolni kell.

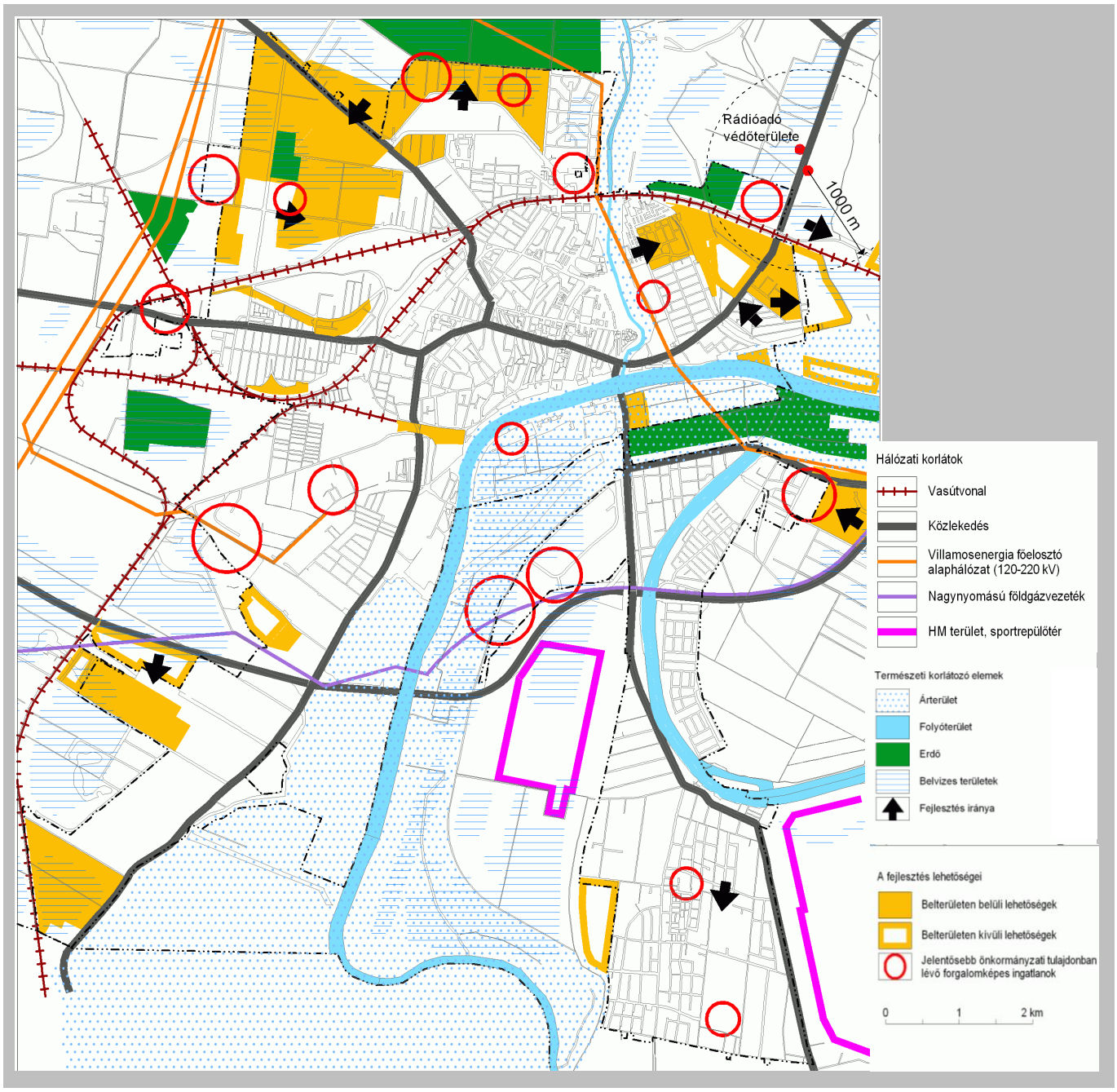

A fejlesztés, rendezés hálózati, területi korlátai, lehetőségei

A *fejlesztés természetes gátja* a Tisza és a Zagyva medre, valamint árterülete, és az azokkal együtt kezelendő, a táji értékek miatt is védelmet igénylő rét–legelő és erdőterületek. A várost a folyók három részre tagolják. A Tiszától délre eső városrészek az árterek közötti keskeny magaslatra települtek. Itt a kelet–nyugati területbővítésnek területi akadályai vannak. Szandaszőlősön további területi korlát a HM-terület (laktanya és katonai repülőtér) valamint a sportrepülőtér.

A város északi határán és a Zagyva ártere felett, illetve az Alcsi-szigeti bejáratnál nagyfeszültségű villamos alaphálózatok húzódnak (120–220 kV-os vezetékek). Ezek kiváltása jelentős költséggel járna.
A 4. sz. elkerülő főúttal csaknem párhuzamosan húzódik a nagynyomású földgázvezeték. Ez különösen a főút fejlesztést serkentő területein jelenthet területszűkítést.
A 4. sz. elkerülő főút a Holt-Tisza átkelési szakaszán korlátozó tényező (a lakóterületet kettévágja, védő- területek

kialakítása szükséges). Ugyanakkor új fejlesztésre alkalmas területeket tár fel, és a városfejlesztés új területi súlyvonalát jelöli ki.

Korlátozó tényező az Alcsi városrésztől északra eső hírközlési építmény (rádióadó) 1000 m-es védőterülete, amely érinti a belterület ma még nem, vagy jellemzően még nem beépített részeit.
A mélyfekvésű, belvizes területek igénybevétele általában nem ajánlatos. A vasúthálózat által bezárt zárványterületek, ha mély fekvésűek, semmiképpen sem alkalmasak a belterületi hasznosításra.
A fejlesztés területei elsősorban az alig hasznosított belterületi földrészletek és a belterülettel érintkező, az előzőekben felsorolt korlátozó tényezőkkel nem gátolt ingatlanok, illetve az önkormányzat forgalomképes telkei.

A *fejlesztés legfontosabb sávjai*
-- a vállalkozási szférában:

- a K–Ny-i tengely mentén a 4. sz. főút két csomóponti térsége,
- az M4 autóút Thököly út menti bevezető szakasza mellett fekvő területek,
- az É–D-i tengely mentén É-on a Nagysándor József út és a 32. sz. főút közötti terület, D-en a Vegyiművek térsége

-- a lakóterület-fejlesztésben:

- É-i irányban a Széchenyi-városrész
- keleti irányban az Alcsi városrész, a volt laktanya és katonai gyakorló területek
- Szandaszőlősön a Nagymező u.–Szabó Lőrinc u. és a Tisza árvízgátja közötti terület, valamint
- a tervezett 442. sz. országos út elkerülő nyomvonala és a belterület közötti terület
- Alcsi sziget északi területei.

2.2 PROBLÉMATÉRKÉP

Az alábbiakban a problémák halmozódását két szinten vizsgáltuk. Egyrészt társadalmi szinten, másrészt fizikai, környezeti szinten.

A ***társadalmi szintű problémahalmozódást*** városrészenként, illetve azon belül statisztikai körzetenként vizsgáltuk. ***A 2021 évi népszámlálás adatai még nem hozzáférhetők. Ezért a 2001 és a 2011 évi adatok alapján állítottuk össze az értékelést.*** Az elemzéshez felhasználtuk a rendelkezésre álló statisztikai adatokat, mégpedig a társadalmi jellegű problémák területi halmozódása alapján. A módszer lényege:

A statisztikai adatok körzeteit a városrészek további bontásával állítottuk elő, városszerkezeti határok, illetve az egymástól jelentősen eltérő beépítési, használati karakterek alapján. E területekre kaptuk meg a Statisztikai Hivatal által összeállított 2011. évi népszámlálási adatsorokat, természetesen a városrészi és a városi átlagok feltüntetésével.

Hét mutatósort választottunk ki, és az összegezhetőség érdekében az értékeket azonos nevezőre hoztuk, pontozással. A pontozást egy-egy soron belül úgy határoztuk meg, hogy a városi átlagot „0” értékkel szerepeltettük, a legjobb illetve a legkedvezőtlenebb értéket +5, illetve -5 pontként rögzítettük. Az így kijelölt három pontra helyezett két-két lineáris összefüggéssel (0 és +5 között, illetve a 0 és -5 között), határoztuk meg az egyes statisztikai adatok pontszámait.

Adatsoronként a +5 értelmezését az alábbi táblázat mutatja be. (minden adatsornál az átlag a 0 érték)

Adatsorok témái	Maximális statisztikai értékek pontminősítése	Minimális statisztikai értékek pontminősítése
1. vitalitási index	+5	-5
2. legfeljebb általános isk. végzettséggel rendelkezők száma	-5 Az alacsonyabb adat a kedvezőbb	+5
3. felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	+5	-5
4. alacsony komfort fokozatú lakások aránya	-5 Az alacsonyabb adat a kedvezőbb	+5
5. rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	-5 Az alacsonyabb adat a kedvezőbb	+5
6. foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	+5	-5
7. foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	-5 Az alacsonyabb adat a kedvezőbb	+5

A problématérképen látható következtetések:

Kiugróan negatív pontszámmal szerepelnek a roma szegregátumok, de ugyancsak erősen negatív értékű a Varjú utca menti rész, a Körösi út és környéke, valamint a Vadász utca menti családiházas lakóterület, de a Mester úttól délre eső kertvárosias városrész is. Magas pozitív pontszámmal szerepelnek a Széchenyi kertvárosi részek, a Széchenyi lakótelep, a Rákóczi út és környéke, a Tallinn lakótelep, valamint a Tisza-parti városrész és Szandaszőlős. Hangsúlyozandó, hogy a vizsgálat a KSH demográfiai, iskolázottsági és foglalkoztatottsági adatai alapján készült, tehát olyan mutatókat, mint a városközponttól való távolság, intézményekkel ellátottság, (tömeg)közlekedési ellátottság) nem tartalmaz, valamint minden adat azonos súllyal került figyelembe vételre. Ezért a városrészek sorrendisége nem abszolút értékelést jelent, hanem „csak” a demográfiai és társadalmi gondok koncentrálódását tükrözi.

A problématérkép alapján jelölhetők ki a társadalmi szempontú beavatkozási területek. A problématérkép alapján megállapítható, hogy igen jelentősek a különbségek az egyes városrészek, illetve körzetek között. Az összesített mérlegelés segít az akcióterületek kijelölésében. Ennek során természetesen figyelembe kell venni azt is, hogy a kijelölt akcióterületek mennyi szolnoki lakost érintenek. Azaz arra kell törekedni, hogy egy-egy pozitív hatású akcióterületi beavatkozás a lakosság minél nagyobb hányadának életkörülményeit javítsa. Továbbá mérlegelendő, hogy némely tervezett beavatkozás fogja–e szolgálni a szomszédos városrészek, illetve körzetek társadalmi problémáinak orvoslását is.

A térkép alapján megállapítható, hogy a legproblémásabb körzetek, melyeken feltétlen szükségesek a beavatkozások:

-- a 3.3 jelű körzet: a Varjú utca és környéke (-2,28 pont),
-- a 4.3/A jelű körzet: a Hangya utca és környék (-18,16 pont),
-- a 4.3/B jelű körzet: a Tücsök utca és környéke (-10,29 pont),
-- a 4.3/C jelű körzet: a Vadász utca és környéke (-12,12 pont),
-- 5.2. jelű körzet: a déli iparterületek közé ékelődő Kőrösi út és környéke (-10,5 pont),
-- a 5.3 jelű: körzet: a Törteli utca és környéke (-20,93 pont).

A jelentős demográfiai/társadalmi problémával terhelt körzetek:

-- a 2.3 jelű körzet: a Mester úttól délre eső kertváros (-5,41 pont),

-- a 4.2 jelű körzet: Partoskápolna és Pletykafalu (-8,42 pont),
-- a déli iparterületek közé ékelődő lakóterületek: az. 5.4. (-4,68 pont) és 5.5 körzetek (-7,99 pont).

Negatív az összesített mutatója néhány belvárosi körzetnek is (1.1/B -4,81 pont és 1.1/C -3,43 pont), de itt nem társadalmi, hanem az elöregedés miatt elsősorban demográfiai problémáról beszélhetünk. A negatív értékekben a nagyon alacsony vitalitási index játszik döntő szerepet, de nem elhanyagolható az a tény sem, hogy a nagy arányban már nyugdíjas korú népesség miatt kedvezőtlenül magas a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is.

Az összesített pontszám alapján az alábbi táblázat mutatja az egyes városrészek társadalmi/demográfiai sorrendjét 2011-ben – és az időbeli változások követhetősége érdekében – 2001-ben is. A két időpont közötti legalább két foknyi pozitív változást zöld, negatív eltolódást narancs színezés emeli ki.

Sorrend 2011	**Pontszám 2011**	Körzet jele	Körzet megnevezése	Pontszám 2001	Sorrend 2001
1.[1]	**15,65**	2.1	Tallinn városrész	5,51	6.
2.	**12,58**	2.2	Mester utcától É-ra fekvő kertváros	4,04	8.
3.	**11,23**	3.2	Széchenyi kertváros	11,27	2.
4.	**11,12**	1.1/A	Tiszaparti városrész	3,2	9.
5.	**10,51**	7.2	Szandaszőlős	6,09	5.
6.	**7,83**	3.1	Széchényi városrész	13,17	1.
7.	**6,37**	1.3/A	Szántó krt. és környéke	4,73	7.
8.	**5,79**	7.1	Kertváros	1,38	11.
9.	**5,76**	7.3	Alcsi.sziget	1,07	12.
10.	**5,71**	1.2	Rákóczi út és környéke	7,83	4.
11.	**1,63**	1.3/B	Zagyva-parti városrész	-0,95	13.
12.	**1,24**	1.1/D	Jubileum tér és környéke	1,62	.10.
13.	**- 2,28**	3.3	Varjú utca és környéke	-18,24	21.
14.	**-3,43**	1.1/C	Városközpont	-3,09	15.
15.	**-4,68**	5.4	Déli iparterület	-4,83	16.
16.	**-4,81**	1.1/B	Tófenék utca és környéke	-2,95	14.
17.	**-5,41**	2.3	Mester utcától D-re levő lakóterület	-9,90	18.
18.	**-7,99**	5.5	Hullám utca és környéke	-	-
19.	**-8,42**	4.2	Partoskápolna, Pletykafalu	-6,61	17.
20.	**-10,29**	4.3/B	Tücsök utca és környéke	7,9	3.
21.	**-10,50**	5.2	Kőrösi út és környéke	-12,79	20.
22.	**-12,12**	4.3/C	Vadász utca és környéke	-12,47	19.
23.	**-18,16**	4.3/A	Hangya utca és környéke	-18,93	22.
24.	**-20,93**	5.3	Törteli utca és környéke	-27,63	23.

Látható, hogy 2011-ben a városi átlagtól való pozitív és negatív eltérés azonos számú, 12-12 körzetet érint, ebben nincs egyensúlytalanság. Kedvezőtlen viszont, hogy a negatív irányú eltérések mértéke sokkal nagyobb, mint a pozitív irányúaké: míg a maximális pozitív pontszám 15,65, a rosszabb irányban az eltérés meghaladja a húszat (-20,93). Ez a megállapítás sajnos nemcsak a szélsőértékekre igaz: a pozitív pontszámok átlaga 7,9, a negatívaké -9,1, tehát összességében is nagyobb a negatív eltérés a városi átlagtól.

Jelentős sorrendiségi előretörés figyelhető meg a társadalmi mutatók alapján a Mester utcától É-ra fekvő családiházas területen, a Tiszaparti városrészben és a Tallinn városnegyedben. Javult a Kertváros és Alcsi-sziget pozíciója is, változatlan maradt Szandaszőlős 5., Szántó krt. 7., és a sor végén levő (4.3/A, 4.3/C, 5.2, 5.3) körzetek helyzete. Romlott néhány belvárosi körzet (pl.1.2) és a Széchényi lakótelep sorrendje, ez utóbbi elsősorban a korábbi nagyon magas vitalitási index időbeli változása miatt. A Tücsök utca és környéke relatív helyzete viszont a foglalkoztatási mutatók drasztikus romlása következtében esett.

A foglalkoztatási problémák masszívan koncentrálódnak a 4.3/A, a 4.3/B és az 5.3 körzetekben. Mind a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők, mind pedig az alacsony foglalkoztatási szint szerinti mutatókban e három körzet „vezet”. Ugyanebben a három körzetben legmagasabb a komforthiányos lakások aránya is, és közülük kettő (4.3/A és 5.3) ért el dobogós helyezést a diplomások alacsony, és a csak általános iskolát (vagy azt sem) végzettek magas arányával is. E negatívumokat az ezen körzetekben tapasztalt magas vitalitási index sem tudta ellensúlyozni, annál is kevésbé, mert a látszólag kedvező, statisztikailag jó vitalitási indexek ugyancsak társadalmi problémát világítanak meg: e körzetekben a nyugdíjasok aránya – a korai halálozás miatt – a városi átlag töredéke (4.3 körzetben csupán egyötöde). Így a kedvezőnek látszó vitalitási index nemcsak a valóban magas gyerekszám, hanem az idősek kis száma miatt állt elő.

[1] A 2011-es sorrend 2001-eshez viszonyított javulását – ha a változás meghaladja a két fokozatot – zöld, romlását narancsszín jelzi.

A társadalmi problématérképhez tartozó adatsorok

A STATISZTIKAI MUTATÓK MEGNEVEZÉSE	ÉRTÉKEK JELLEGE		VIZSGÁLT KÖRZETEK																								VÁROSI ADATOK		
			1.1/A	1.1/B	1.1/C	1.1/D	1.2	1.3/A	1.3/B	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3/A	4.3/B	4.3/C	5.2	5.3	5.4	5.5	7.1	7.2	7.3	ÁTLAG	MAX	MIN
VITALITÁSI INDEX	adat	2001	0,52	0,3	0,47	0,6	0,82	0,73	0,36	0,56	0,37	0,62	2,89	2,51	2,89	0,51	0,65	7,93	2,4	0,42	0,67	4,22	0,75		0,52	1,21	0,54	0,87	7,93	0,3
		2011	0,52	0,17	0,27	0,41	0,60	0,5	0,28	0,58	0,5	0,68	0,95	0,93	0,15	0,51	0,42	3,0	1.78	0,26	0,937	8,93	0,62	0,35	0,37	0,66	0,37	0,56	8,93	0,15
	pont-szám	2001	-3.07	-5,0	-3,5	-2,37	-0,44	-1,22	-4,47	-0,72	-4,39	-2,19	1,43	1,16	1,43	-3,16	-1,93	5	1,08	-3,95	-1,75	2,37	-1,05		-3,07	0,24	-2,89	0	+	-5
		2011	-0,49	-4,76	-3,54	-1,83	0,02	-0,73	-3,41	0,01	-0,73	0,07	0,23	0,22	-5,0	-0,61	-1,71	1,66	0,73	-3,66	0,23	5,0	0,04	-2,56	-2,32	0,06	-2,32	0	+	-5
LEGFELJEBB ÁLTALÁNOS ISKOLAI VÉGZETTSÉGGEL RENDELKEZŐK SZÁMA	adat	2001	15,4	19,7	13,9	17,2	12,5	16,2	17,1	15,9	11,6	34,1	18,8	17,8	63,2	37,4	26,4	79,1	26,1	36,0	41,0	93,7	25,6		13,0	17,8	18,2	19,2	93,7	11,6
		2011	6,7	18,0	9,3	9,1	7,2	8,1	7,7	8,3	6,5	18,5	10,1	9,2	18,2	37,4	13,7	51,8	31.2	14,2	30,2	60,7	17,6	9,9	4,6	6,9	6,2	10,3	60,7	4,6
	pont-szám	2001	2,29	-0,03	3,19	1,2	4,22	1,81	1,27	1,99	5,0	-1,00	0,26	0,92	-2,46	-1,02	-0,48	-4,02	-0,46	-1,13	-1,46	-5,0	-0,43		4,08	0,92	0,66	0	-5	+5
		2011	3,15	-0,76	0,88	1,05	2,72	1,93	2,28	1,75	3,33	-0,81	0,18	0,96	-0,78	-2,69	-0,34	-4,12	-2,07	-0,38	-1,97	-5,0	-0,72	0,35	5,0	2.98	3,6	0	-5	+5
FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGŰEK A 25 ÉVES ÉS IDŐSEBB NÉPESSÉG ARÁNYÁBAN	adat	2001	35,5	24,1	20,5	19,0	28,3	21,6	15,0	16,7	23,3	10,5	14,6	30,1	0,0	5,5	9,2	1,7	14,4	5,7	3,9	0,0	12,8		23,5	20,9	25,8	19,2	35,5	0
		2011	44,9	29,4	28,9	24,6	34,0	28,0	21,0	24,7	35,7	15,8	17,1	38,1	29,2		14,8	0	16,3	11,8	7,3	5,3	13,2	13,9	32,9	31,0	29,5	25,7	44,9	0
	pont-szám	2001	5,0	1,48	0,40	-0,05	2,76	0,73	-1,09	-0,65	1,24	-2,27	-1,2	3,3	-5,0	-3,57	-2,6	-4,56	-1,25	-3,52	-3,98	-5,0	-1,67		1,3	0,52	2,0	0	+5	-5
		2011	5,0	0,96	0,83	-0,21	2,16	0,6	-0,91	-0,19	2,6	-1,93	-1,67	3,23	0,91		-2,12	-5,0	-1,83	-2,7	-3,58	-3,97	-2,43	-2,29	1,88	1,38	0,99	0	+5	-5
ALACSONY KOMFORT FOKOZATÚ LAKÁSOK ARÁNYA	adat	2001	12,1	3,3	48,2	4,2	9,2	7,5	1,3	0,4	14,7	22,1	1,1	9,7	96,0	35,3	21,6	100,0	35,6	33,6	38,2	100,0	15,0		16,4	13,1	43,3	10,2	100	0,4
		2011	5,3	1,2	27,6	2,5	4,5	4,3	0,9	0,7	4,0	10,2	0,5	3,2	16,7		8,5	96,2	28,6	20,5	18,3	69,2	4,7	11,1	4,2	5,6	2,9	4,9	96,2	0,5
	pont-szám	2001	-0,11	3,52	-2,12	3,06	0,51	1,38	4,54	5,0	0,25	-0,66	4,64	0,2	-4,78	-1,4	-0,63	-5,0	-1,41	-1,3	-1,56	-5,0	-0,27		-0,35	-0,16	-1,84	0	-5	+5
		2011	-0,02	4,2	-1,24	2,73	0,45	0,68	4,55	4,77	1,02	-0,29	5,0	1,93	-0,64		-0,2	-5,0	-1,29	-0,85	-0,73	-3,45	0,18	-0,34	0,8	-0,04	2,27	0	-5	+5
RENDSZERES MUNKAJÖVEDELEM MEL NEM RENDELKEZŐK ARÁNYA AZ AKTÍV KORUAKON BELÜL	adat	2001	41,9	47,1	39,7	41,4	39,6	36,0	38,7	37,3	34,6	49,4	35,8	37,6	70,2	46,7	42,2	79,1	25,5	46,0	53,1	95,2	43,4		39,6	36,6	36,6	39,5	95,2	25,5
		2011	34,0	45,6	35,1	36,2	38,1	32,3	33,6	20,5	31,7	43,2	36,0	35,3	45,5		38,0	64,3	59,6	43,9	42,7	78,6	41,7	42,1	34,0	32,4	34,1	36,2	78,6	20,5
	pont-szám	2001	-0,22	-0,68	-0,18	-0,17	-0,01	1,25	0,29	0,79	1,75	-0,89	1,32	0,68	-2,76	-0,65	-0,24	-3,55	5,0	-0,58	-1,22	-5,0	-0,35		-0,01	1,04	1,04	0	-5	+5
		2011	0,7	-1,11	0,35	0	-0,22	1,24	0,83	5,0	1,43	-0,83	0,06	0,29	-1,1		-0,21	-3,31	-2,76	-0,91	-0,77	-5,0	-0,65	-0,7	0,7	1,21	0,67	0	-5	+5
FOGLALKOZTATOTTAK ARÁNYA A 15-64 ÉVES NÉPESSÉGEN BELÜL	adat	2001	55,0	49,0	56,6	54,3	56,7	59,6	55,2	56,7	60,0	44,8	62,3	60,1	28,8	45,4	53,1	20,3	73,0	46,0	42,7	4,7	50,7		55,3	60,1	58,1	56,7	73,0	4,7
		2011	62,2	50,4	58,6	59,1	58,1	63,2	60,2	65,7	64,8	54,2	60,5	60,8	54,4		57,5	33,9	39,0	52,1	48,6	21,4	54,3	52,6	60,2	62,7	59,9	59,5	65,7	21,4
	pont-szám	2001	-0,16	-0,74	-0,01	-0,23	0,0	0,89	-0,14	0,0	1,01	-1,14	1,72	1,04	-2,68	-1,09	-0,35	-3,50	5,0	-1,03	-1,35	-5,0	-0,58		-0,13	1,04	0,43	0	+5	-5
		2011	2,18	-1,19	-0,12	-0,05	-0,18	2,98	0,56	5,0	4,27	-0,7	0,81	1,05	-0,67		-0,26	-3,34	-2,69	-0,97	-1,43	-5,0	-0,68	-0,91	0,56	2,58	0,32	0	+5	-5
FOGLALKOZTATOTT NÉLKÜLI HÁZTARTÁSOK ARÁNYA	adat	2001	42,1	52,1	45,6	37,3	34,0	37,8	50,5	45,9	45,1	54,7	19,6	23,1	57,1	47,2	40,6	70,6	37,3	46,6	51,8	88,0	41,6		41,2	28,2	31,0	36,7	88,0	19,6
		2011	35,1	49,2	40,2	39,4	34,5	38,7	49,9	40,8	36,6	42,1	27,0	26,0	21,6		57,5	33,9	39,0	52,1	49,8	57,1	39,2	45,7	41,6	29,7	36,1	36,8	65,7	21,6
	pont-szám	2001	-0,53	-1,50	-0,87	0,18	0,79	-0,11	-1,35	-0,90	-0,82	-1,75	5,0	3,97	-1,99	3,07	-0,38	-3,30	-0,06	-0,96	-1,47	-5,0	-0,48		-0,44	2,49	1,67	0	-5	+5
		2011	0,56	-2,15	-0,59	-0,45	0,76	-0,33	-2,27	-0,69	0,66	-0,92	3,22	3,55	5,0		-3,58	0,95	-0,38	-2,65	-2,25	-3,51	-0.42	-1,54	-0,83	2,34	0,23	0	+5	+5
PONTSZÁMOK ÖSSZESEN		2001	**3,2**	**-2,95**	**-3,09**	**1,62**	**7,83**	**4,73**	**-0,95**	**5,51**	**4,04**	**-9,9**	**13,17**	**11,27**	**-18,24**	**-7,82**	**-6,61**	**-18.93**	**7,9**	**-12,47**	**-12,79**	**-27,63**	**-4,83**	**--**	**1,38**	**6,09**	**1,07**			
		2011	**11,12**	**-4,81**	**-3,43**	**1,24**	**5,71**	**6,37**	**1,63**	**15,65**	**12,58**	**-5,41**	**7,83**	**11,23**	**-2,28**	**–**	**-8,42**	**-18,16**	**-10,29**	**-12,12**	**-10,5**	**-20,93**	**-4,68**	**-7,99**	**5,79**	**10,51**	**5,76**			

VIZSGÁLT KÖRZETEK		1.1/A	1.1/B	1.1/C	1.1/D	1.2	1.3/A	1.3/B	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3/A	4.3/B	4.3/C	5.2	5.3	5.4	5.5	7.1	7.2	7.3
		TISZAPARTI VÁROSRÉSZ	TÓFENÉK UTCA ÉS KÖRNYÉKE	VÁROSKÖZPONT	JUBILEUM TÉR ÉS KÖRNYÉKE	RÁKÓCZI ÚT ÉS KÖRNYÉKE	SZÁNTÓ KERT ÉS KÖRNYÉKE	ZAGYVA-PARTI VÁROSRÉSZ	TÁLLINN-VÁROSRÉSZ	MESTER ÚTTÓL É-RA ESŐ KERTVÁROS	MESTER ÚTTÓL D-RE ESŐ KERTVÁROS	SZÉCHENYI VÁROSRÉSZ	SZÉCHENYI KERTVÁROS	VARJÚ UTCA ÉS KÖRNYÉKE	NAGYSÁNDOR ÚT ÉS KÖRNYÉKE	PÁRTOSKÁPOLNA ÉS FLETYKAFALU	HANGYA UTCA ÉS KÖRNYÉKE	TÜCSÖK UTCA ÉS KÖRNYÉKE	VADÁSZ UTCA ÉS KÖRNYÉKE	KORÖSI ÚT ÉS KÖRNYÉKE	TÖRTELI UTCA ÉS KÖRNYÉKE	DÉLI IPARTERÜLET	HULLÁM UTCA ÉS KÖRNYÉKE	KERTVÁROS	SZANDASZŐLŐS	ALCSI-SZIGET
LAKÓNÉPESSÉG eső. (két tizedre kerekítve)	2001	3,3	2,14	0,41	5,96	7,94	10,17	3,16	3,48	1,52	1,58	14,25	2,0	0,09	0,3	3,36	0,11	0,62	0,31	3,45	0,11	1,42		1,41	9,44	0,73
	2011	3,16	2,19	0,55	5,23	8,17	9,41	2,71	3,56	1,69	1.55	12.07	2,04	0,12	0,3	2,86	0,66	0,1	0,26	3,40	0,05	0,85	0,41	1,223	9,15	1,21

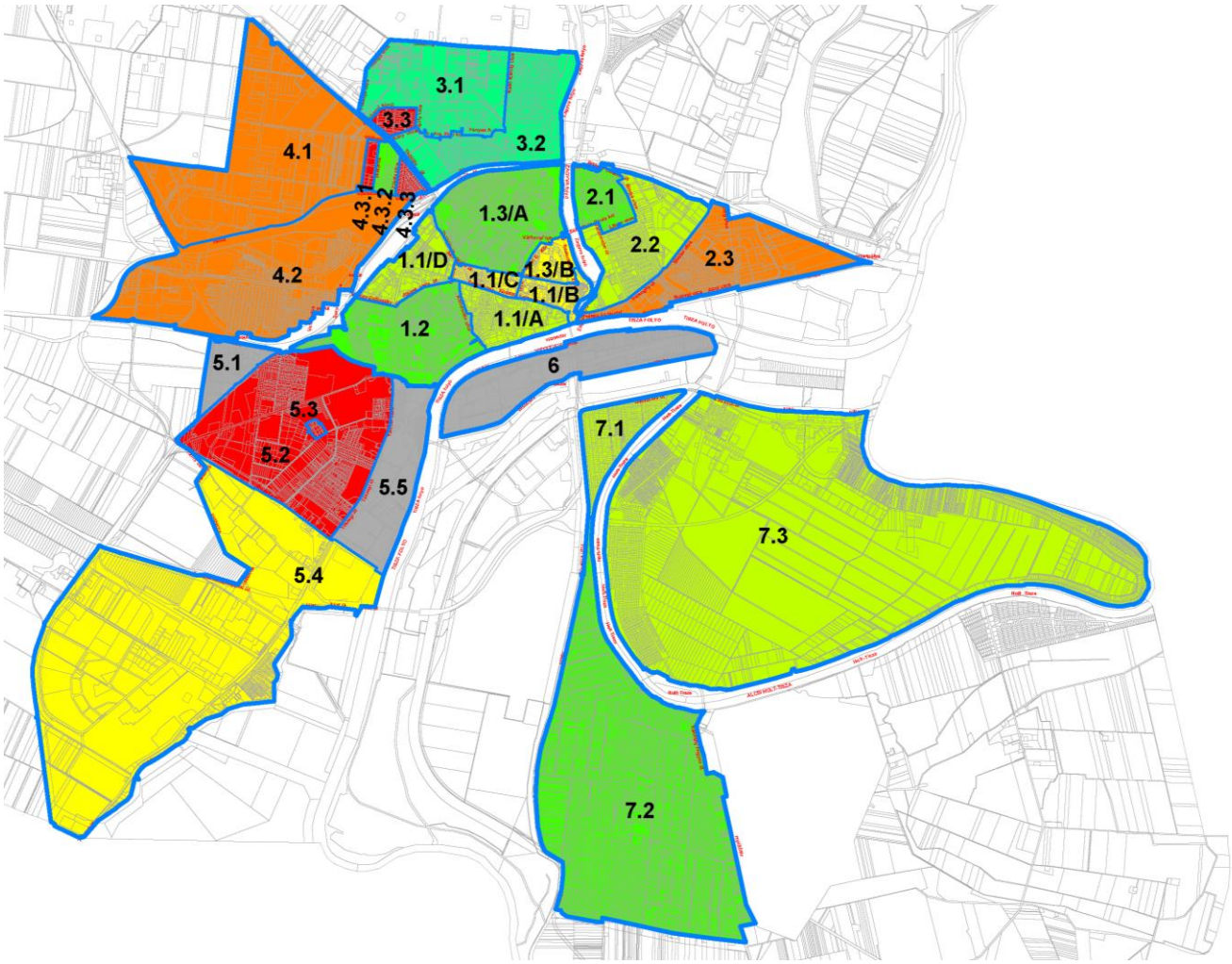

Problématérkép a társadalmi szintű problémahalmozódás alapján 2011-es adatok szerint

Pontszám

- < (-10.0)
- >= (-10) - < (-5.0)
- >= (-5.0) - < 0
- >= 0 - < (+5.0)
- >= (+5.0) - <= (+10)
- > (+10.0)
- Nem értékelhető

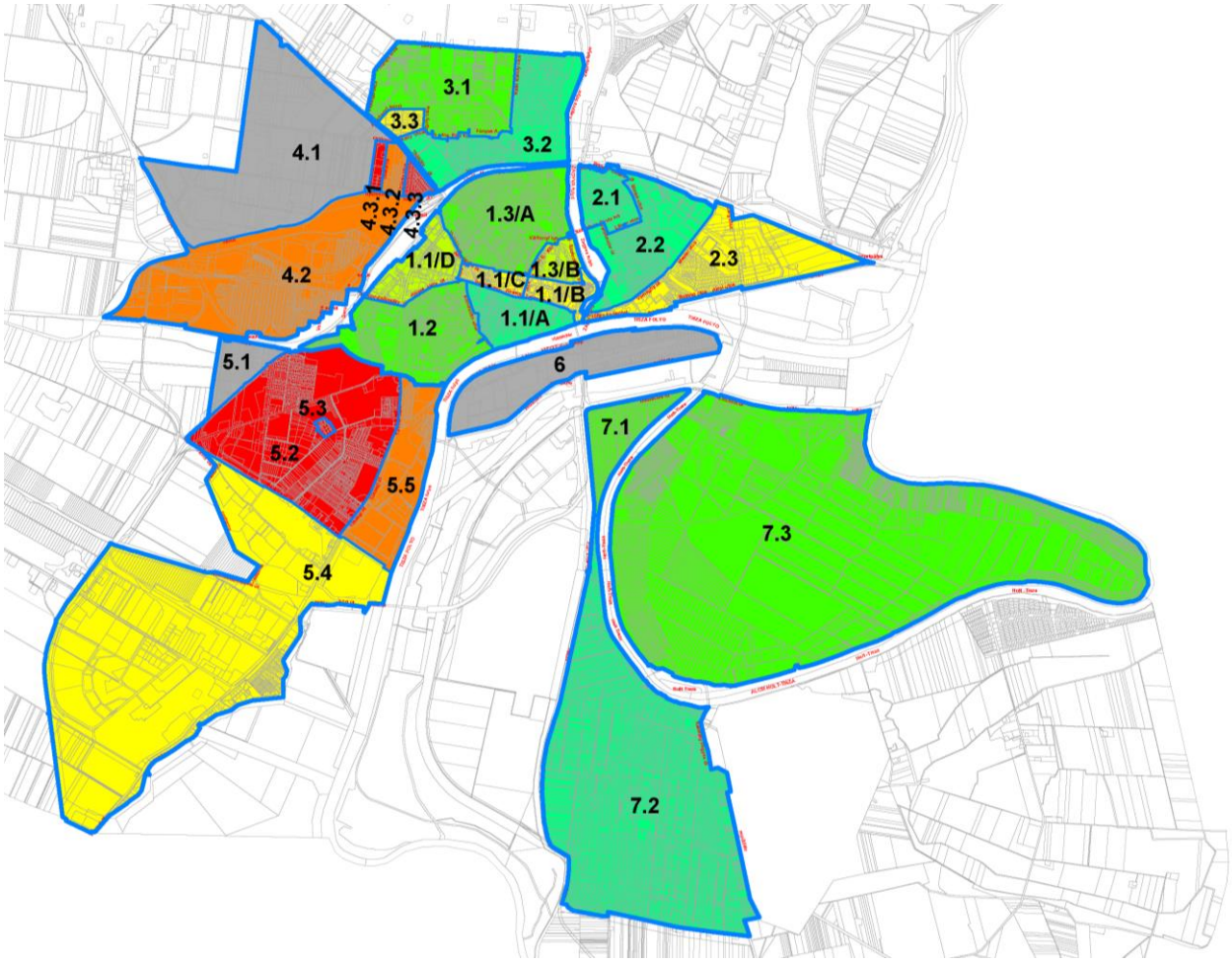

Pontszám

- < (-10.0)
- >= (-10) - < (-5.0)
- >= (-5.0) - < 0
- >= 0 - < (+5.0)
- >= (+5.0) - <= (+10)
- > (+10.0)
- Nem értékelhető

A ***fizikai környezetben tapasztalható problémahalmozódást*** a mellékelt térképen mutatjuk be. A bemutatott problémákra a hosszútávú településfejlesztési koncepcióban, mint feloldandó feladatokra vissza kell térni, illetve ezek közül kell kiválasztani az IVS keretében a következő középtávú tervidőszakban megoldható feladatokat.
A térképen ábrázolt problémahalmozódások az alábbiak:

-- A város egyik alapproblémája, hogy a közlekedési hálózatában nem alakult ki a gyűrűs rendszer. Ennek következtében egyes utak, illetve közúti csomópontok erősen túlterheltek. A régi Tisza híd és a rácsatlakozó csomópontok zsúfolt forgalma csak új kapcsolatok kiépítésével enyhíthető. Ezért távlatban a gyűrűs szerkezet hiányzó elemeinek kiépítését szorgalmazni kell. Ilyen gyűrűs kapcsolat hiányok mutathatók ki a Csákja utca vonalán a 4. sz. főút felé, illetve az Alcsi városrészben a Dr. Sebestyén krt. folytatásában a Tiszán keresztül a 4. sz. főút felé, továbbá a belső városrészeket elkerülő vasúttal párhuzamosan kiépítendő gyűrűs szakasz mentén.

-- Az egyes városrészek belső forgalmának csökkentése érdekében hiányzik a 442 sz. út elkerülő szakaszának kiépítése. Ezzel Szandaszőlős átmentő forgalma erősen csökkenthető lenne.

-- Problémát jelent, hogy a gazdasági területek forgalma részben a belső városrészeken keresztül éri el a külső országos úthálózatot. Ennek enyhítését szolgálhatná a Körösi út meghosszabbítása, a Piroskai út nyugati továbbvezetésével a 4. sz. főút nyugati külső szakasza felé. Ilyen gazdasági külső megközelítést tenne lehetővé a Thököly út és a Nagysándor József út között építendő útszakasz, mely összegyűjthetné az észak-nyugati gazdasági területek, valamint a logisztikai központ teherforgalmát, és továbbíthatná mind a 4. sz. főút, mind az M4-s autóút felé.

-- Problémát jelent az Alcsi szigeti Vízparti krt. zsákutca jellege, melyet a Karinthy Frigyes úttal való kapcsolat oldana fel.

-- A Belváros és a Tiszaliget közötti gyalogos összeköttetés megteremtése nagy előrelépést jelentett a Belváros és a rekreációs területek összekapcsolásában. Ez egyben enyhítette a régi Tisza hídon keresztül bonyolódó Tiszaligeti forgalmat is. Hiányzik azonban hasonló okokból a kereskedelmi központ (Szandai rétek) és a Belváros hasonló közvetlen gyalogos és kerékpáros összeköttetése. Ezt oldaná fel egy Tiszaliget és Szandai rétek között létesítendő gyalogos és kerékpáros cölöphíd.

-- Problémát jelent, hogy a meglévő, forgalmi szempontból kiemelt jelentőségű utak műszaki állapota korszerűtlen. Ilyenek:

- a 32. sz. főút Thököly úti szakasza, különösen, amiatt, hogy az M4-es autóút elkészült, mert az autóút egyik bevezető szakaszává vált (2x2 sávos átépítés, kerékpárút és járdaépítés, kétoldali szervizút kiépítése szükséges);
- a 3225. sz. Verseghy út, Mester utca, Besenyszögi út, az M4 megépülte miatt, mert az előzőekhez hasonlóan ugyancsak az autópálya bevezető szakasza,
- a 402. sz. Temető út, József Attila út, mert erősen balesetveszélyes,

-- Problémát jelentenek Szolnok arculatához méltatlan környezeti állapotok néhány helyen. Ilyen területek:

- a Varju utca és környéke, ahol a lakótelepi környezettől is erősen elütő, az eredeti rendezetlen állapotok uralkodnak, ahol a felszíni vízelvezetés megoldatlan, az utak rendezetlenek, a közművek hiányosak. Az utóbbi években e téren történt előrelépés;
- a Tüzér utca és Üteg utca menti telkek, ahol higiénés állapotok tarthatatlanok, az épületek düledeznek, nem emberhez méltó környezetben élnek a romák;
- a Törteli utca, Gyökér utca környéke, ahol a Tüzér és Üteg utcához hasonló, emberhez nem méltó környezetben élnek a roma családok.

-- Problémát jelentenek a városkapu környéki területek, melyek vizuális megjelenésük miatt nem tekinthetők a mai állapotukban fogadóterekneк.

Problématérkép a fizikai környezet problémahalmozódása alapján

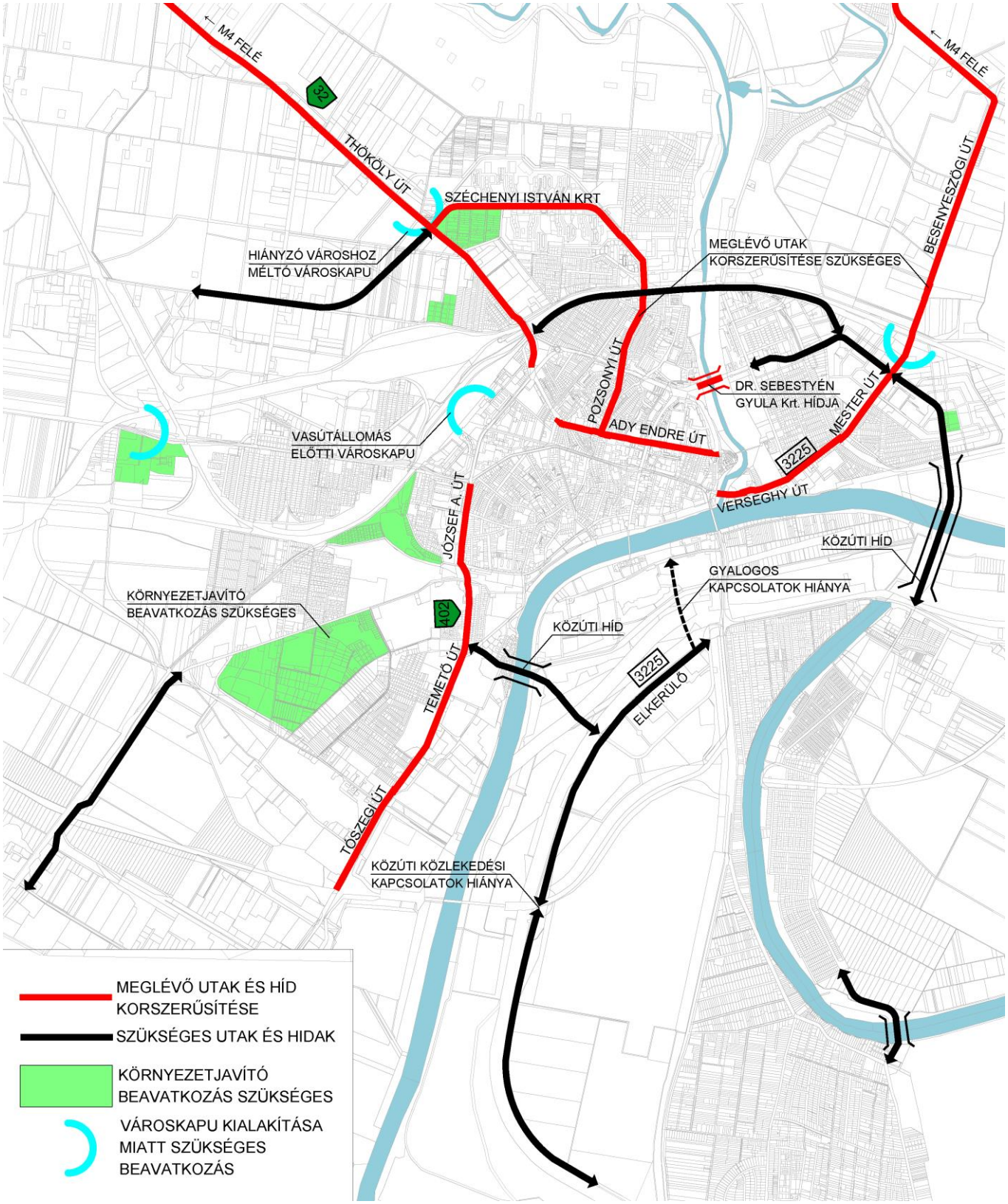

2.3 ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRÉSZEK

2.3.1 Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása

Az egyes települési részek kialakulását, és elkülöníthető egységként való kezelésüket a történelmi múlt, a kiépült közút- és vasúthálózat, valamint a természeti környezet adottságai, a folyók medre és árterülete, együttesen eredményezték.

A történelmi múlt szerepe

A város fejlődése a Tisza- és a Zagyva- torkolat közelében indult meg, majd folyamatosan a két folyó és a vasút által határolt területen folyt tovább. Ma is ez a településrész foglalja magában a városközpontot és a lakóterületek jelentős részét.

A Zagyva és a vasút vonalának beépítéssel „átlépése" a XX. században történt meg, ekkor alakultak ki a Partoskápolna körüli és Pletykafalu családiházas lakóterületei, majd a Zagyván túli Tallinn városrész, a Tiszán túl Kertváros, majd legkésőbb a Széchenyi városrész. E területek egy részének kapcsolata a központi (belvárosi) városrésszel még ma sem kedvező, a folyók és a vasút elválasztó hatása ma is érvényesül, csak csekély számú híd és vasúti kereszteződés áll rendelkezésre, ezért főúti kapcsolataik vannak a városközponttal, de továbbra is önálló szerkezeti egységet, különálló városrészt alkotnak. A városrészek közötti kapcsolatok javítása, az elválasztó vonalak (folyók) jobb átjárhatósága, újabb híd(ak) építése ezért a jövőben is cél.

Hosszú ideig csupán egyetlen híd kötötte össze a Tisza két partját, a Szent István híd megépültével új kapcsolat jött létre a munkahelyi területek felé és ez inspirálta a Szandai rétek kereskedelmi funkciókkal beépítését is.

Az első gazdasági területek a várostesttől DNy-ra a Tisza mellett, ill. a vasútvonal mentén jelentek meg. Szolnok legkiterjedtebb gazdasági területe ma is a D-i iparterület, melynek a Gyökér utcától É-ra eső részén a gazdasági és lakófunkciók mozaikosan keverednek, a délebbi területrészek - a TVM lakótelep és a Paprika u. környékének kivételével – gazdasági, ill. még be nem épült, kihasználatlan területek.

A rendszerváltás következtében több (laktanya)terület felszabadult, a gazdasági struktúraváltás az iparterület átrendeződését inspirálta. Mindezek jelentős városfejlesztési és rendezési – területfelhasználási - hatásokkal járnak.

Szolnok településszerkezeti terve biztosítja a város fejlődéséhez szükséges területi fejlődést további gazdasági és lakóterületek kialakítására, az ahhoz szükséges ellátás és zöldterületek létesítésére is lehetőséget nyújt, a fejlesztési javaslatok között azonban szerepelnek olyanok, melyek a településszerkezeti terv kiegészítését, egyes területfelhasználási kategóriákban a fejleszthető területnagyság megnövelését igénylik. A közlekedési hálózat fejlesztésével kapcsolatban is felmerült újabb hálózati elemek szükségessége, elsősorban a Csáklya úti híd és az ahhoz kapcsolódó úthálózat, valamint a Ny-i gyűjtőút létesítésének igénye révén.

A városszerkezetet meghatározó közlekedési hálózatok szerepe

Szerencsés, hogy a nagyforgalmú országos főutak a beépített terület jelentős részét elkerülik. A 32-es főút a belváros nyugati részét és a nyugati városrészt érinti (Thököly út – Rékasi felüljáró – Mátyás király út – Nagy Imre körút – Bajcsy-Zsilinszky út – Kolozsvári felüljáró – Abonyi út). Szandaszőlőst érinti a 442-es főút (Karinthy Frigyes út – Kocsoros út – Kertész utca). Az Alcsi városrészt érinti a 3225. számú összekötő út (Verseghy út – Mester út – Besenyszögi út). A déli városrészt érinti a 4625. számú összekötő út (József Attila utca – Templom utca – Tószegi út).

Ezek mellett az állami utak mellett a következő helyi forgalmi utak választják el és kötik össze az egyes városrészeket. Ezek:

- a Baross utca,
- a Nagysándor József út,
- a Szántó körút – Szolnok Ispán körút – Pólya Tibor utca,
- az Ady Endre út,
- a Városi Tisza-híd,
- a Százlábú híd,
- a Piroskai út.
- Kőrösi út.

A vasúti közlekedésnek igen nagy szerepe van Szolnok életében. Korábban jelentősége még nagyobb volt. A város beépített területéhez viszonyítva óriási arányú a vasút által elfoglalt terület. A méretekre jellemző, hogy az 1970-es évek elején készült személypályaudvar vágányszáma 33. Itt volt az ország egyik legnagyobb teherpályaudvara, melynek visszafejlesztése elkezdődött a teheráru forgalom csökkenése miatt. A vasúthálózat a város Tiszától északra eső területeit sokszorosan átszeli, és ezzel a városrészek elkülönüléséhez nagymértékben hozzájárult, illetve hozzájárul ma is.

Természeti környezet szerepe

A Tisza, a Zagyva medrei és árterületei, illetve holtágai ugyancsak városrész alakító tényezők. A város egyes részeinek kialakulásában kezdetektől jelentős szerepük volt. A Tiszán jelenleg két közúti híd és egy gyalogos és kerékpáros híd teremti meg a kapcsolatot a folyó két partja között. A Zagyván ugyancsak két közúti híd és egy gyalogos híd ível át és kapcsolja össze az egyes városrészeket.

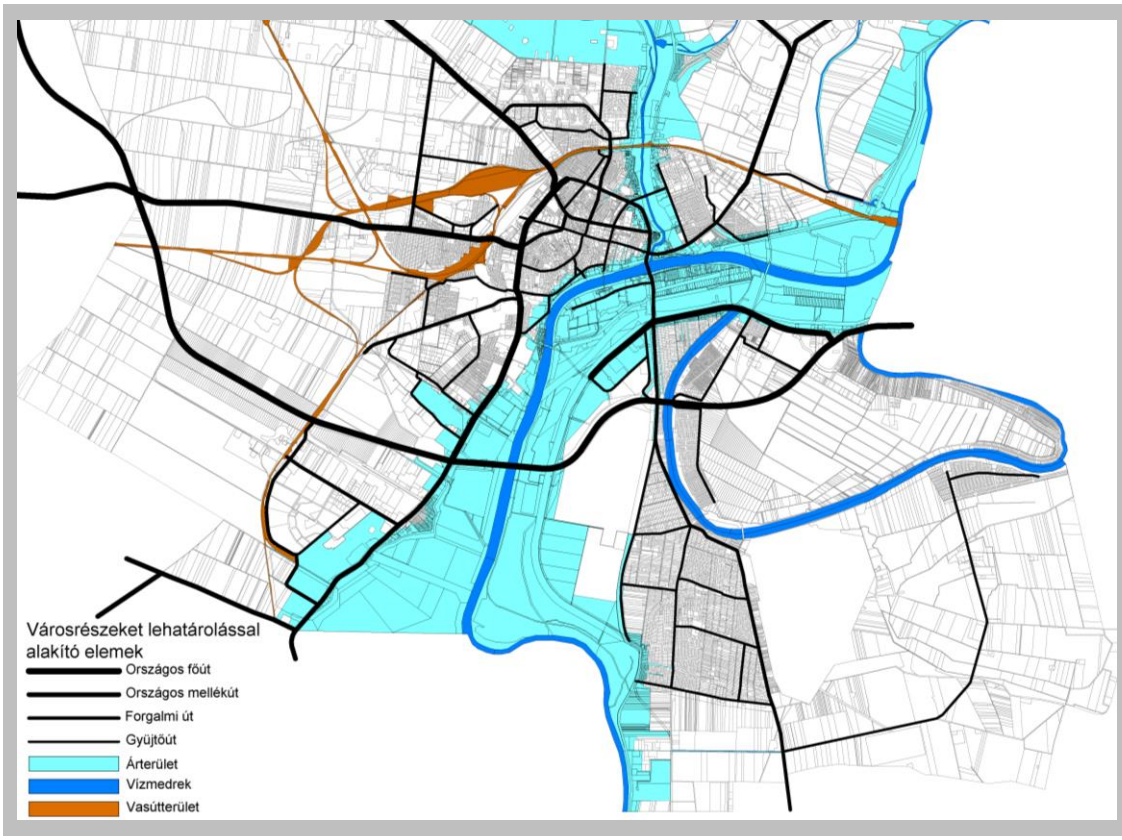

A városrészeket kialakulását alakító elemek

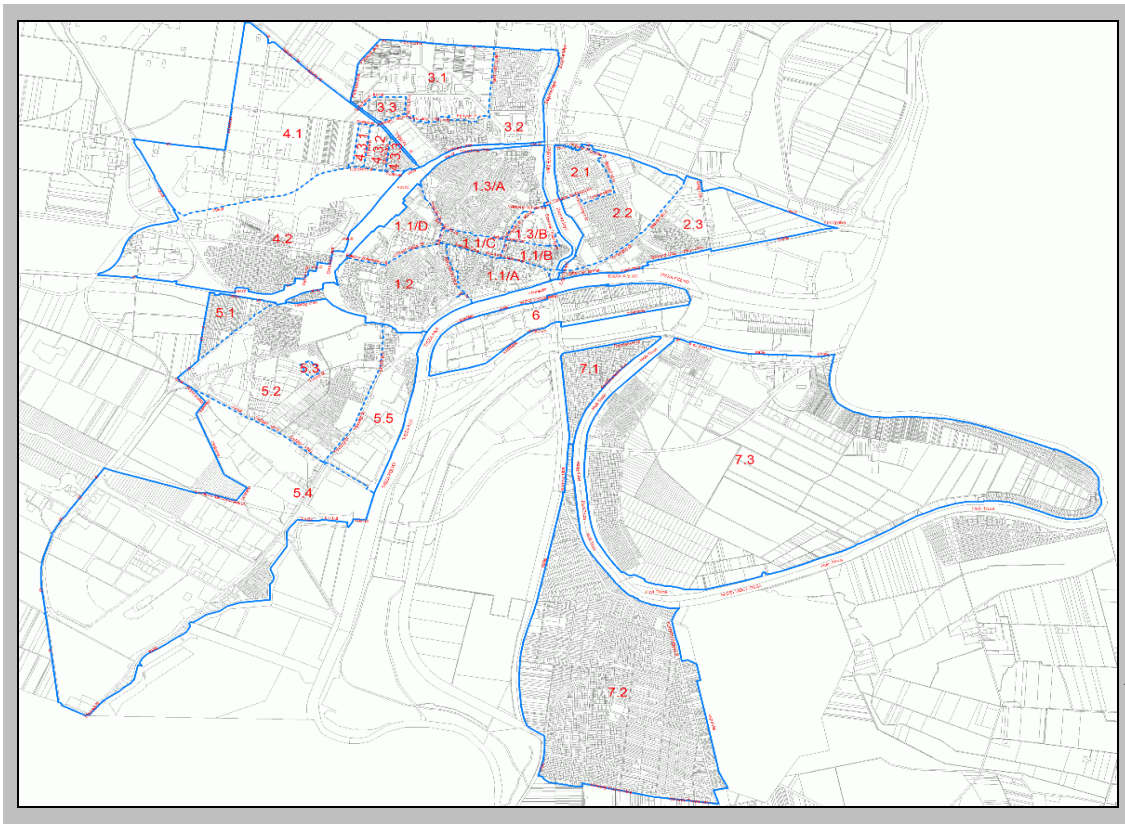

A városrészi elemzéseknél használt KSH adatok számlálókörzeteinek lehatárolása

2.3.2 A településrészek bemutatása

A 2021 évi népszámlálás adatai még nem hozzáférhetők. Ezért a 2001 és a 2011 évi adatok alapján állítottuk össze az értékelést.

a) Belváros

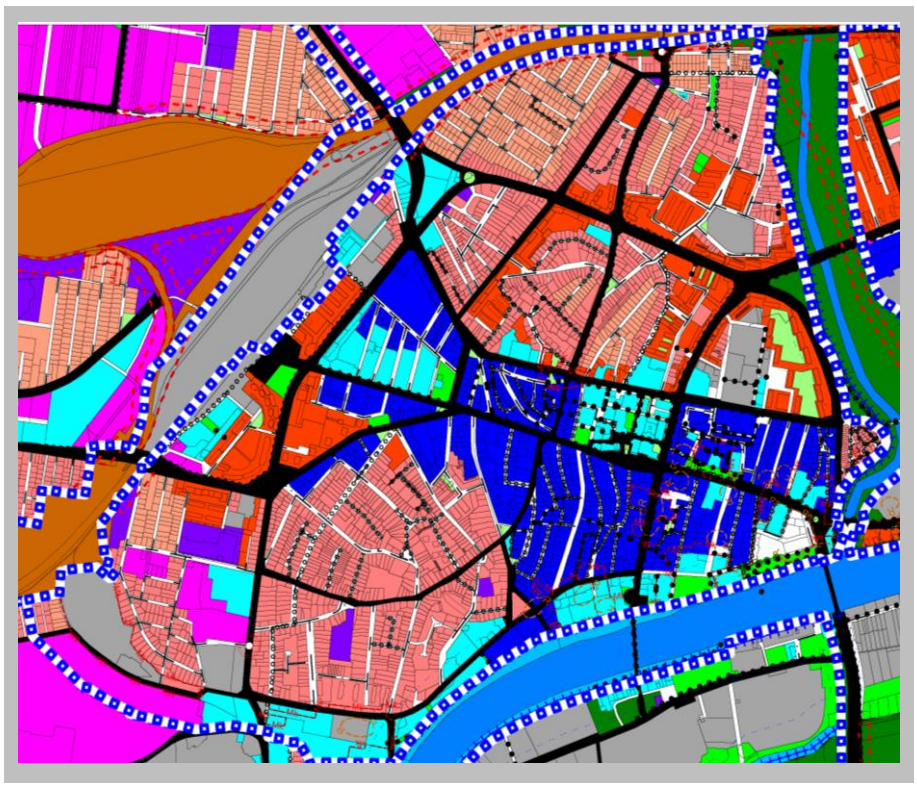

Szolnok legrégebbi városrésze, a város szíve. A III. katonai felmérés történeti térképén a XIX. század utolsó harmadában még Szolnok város teljes területe a mai Belváros - a Zagyva, a Tisza és a vasútvonal által határolt – területen található. Emiatt a Belváros utcahálózatának szerkezete, épületeinek egy része még ma is őrzi a történetileg kialakult utcahálózatot és karaktert. Ebből következően az épített értékek védelmének fő területe, de mint a város jelenlegi központja, az intézmények túlnyomó többsége is itt található. A városrész karaktere és intézményei meghatározzák a város arculatát, ezért kiemelt fontossága van a Belváros állapotának és – több helyen szükséges – rehabilitációjának. Ezzel egyben a fejlesztési stratégia meghatározó területe is.

A Belvárosban két fontos zónát területszervező tengelyként kell kezelni:
Az Ady E. u. – Thököly út, valamint a 4. sz. főút közötti – a Zagyvától a vasútállomásig terjedő és a vasútállomás térségében tölcséresen szétnyíló főutak közötti tömböket Szolnok városközponti magjának kell tekinteni.
A másik szervező zóna a Mártírok útja – Templom u. – Sóház u. és a Tisza közötti, zömében intézményterület.
A két gyalogos tengely összekapcsolását a Tisza-parti városrész utcahálózata biztosítaná, az a Tisza-parti városrész, amely történelmi hagyományainál fogva egyébként is a város legértékesebb területe.

A Szapáry út folytatásában a magvalósult gyalogos híd a gyalogos hálózat forgalmát rávezeti a Tisza természetes környezetére, ill. a városi rekreációs területekre. Ezzel egy olyan szerves, magas értékű városi struktúra alakult ki, amellyel kevés város dicsekedhet. Ez a struktúra nagyban javítja a városi élet minőségét és lendületesen bővíti a város idegenforgalmi vonzerejét is.

A Belváros területhasználata megfelel a városközponti jellegnek: a településszerkezeti terv e városrészre vonatkozó részlete mutatja, hogy a Baross Gábor út és Kossuth út menti területek az Ady Endre utcától a Tisza-partig elsődlegesen településközponti, intézményeket tömörítő területek, míg a Konstantin utcától DNy-ra és az Ady Endre utcától É-ra a vasútig terjedő területek főként lakóterületek. Ezek között nagyvárosi, kisvárosi és kertvárosi intenzitás egyaránt – térben egymással keveredve - megtalálható, azaz a Belváros – a teljes történeti városi terület - nem egységes, hanem szerepét és karakterét/intenzitását tekintve is mozaikos, a városrész további kisebb területegységekre bomlik.

A táblázatból megállapítható, (a már említett okok miatt csak a 2011-es statisztikai adatok alapján) hogy a belvárosi népessége idősebb, mint a városi átlag, viszont sokkal magasabban kvalifikált. A gyermekszám csak a legfiatalabb belvárosi körzetben éri el a szolnoki átlagot, a nyugdíjasok számaránya viszont az egész belvárosban, de a zagyvaparti lakótelepen különösen meghaladja azt. A diplomások aránya az egész belvárosban 4,3 %ponttal magasabb a szolnoki átlagnál, de az 1.1/a körzetben a 44,9 %-os arány kimagasló. A csak általánost végzettek aránya a belvárosban 1,8 %ponttal alacsonyabb a városinál, a legkedvezőbb a mutató értéke az 1.2. Tiszaparti városrészben, itt 3,1 %ponttal alacsonyabb az összvárosi átlagnál. A magas korstruktúra miatt a belvárosi lakók foglalkoztatottsági aránya a magas iskolázottság ellenére csak az átlagos körül alakul, de míg a munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 2001-ben meghaladta a szolnoki átlagot, ez mára megváltozott és az átlagos szintre emelkedett. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya viszont valószínűleg a kedvezőtlen korstruktúra miatt haladja meg az átlagot.

A Belváros jellemző adatai[2]

		Szolnok összesen	Belváros összesen (1. körzet)	2001 és 2011						
				1.1/A	1.1/B	1.1/C	1.1/D	1.2	1.3/A	1.3/B
Társadalom										
Lakónépesség (fő)	2001	77 631	**33 056**	3 298	2 138	411	5 945	7 941	10168	3 155
	2011	**72 953**	**31 421**	**3 164**	**2 189**	**546**	**5 232**	**8 174**	**9 408**	**2 708**
A lakónépességből 0-14 évesek aránya (%)	2001	16,2	**13,9**	13,1	8,0	13,6	12,6	14,9	16,1	11,2
	2011	**13,5**	**12,0**	**13,2**	**6,1**	**10,4**	**11,3**	**13,6**	**12,7**	**9,9**
Lakónépességből 15-59 évesek aránya (%)	2001	65,1	**63,7**	61,7	65,5	57,7	66,2	67,0	61,9	57,8
	2011	**62,6**	**61,5**	**61,5**	**58,1**	**51,1**	**61,4**	**63,8**	**61,7**	**55,0**
Lakónépességből 60-x évesek aránya (%)	2001	18,7	**22,5**	25,2	26,5	28,7	21,1	18,1	22,0	31,0
	2011	**23,9**	**26,8**	**25,3**	**35,8**	**38,5**	**27,3**	**22,6**	**25,5**	**35,1**
Max. ált.isk. végzett-ségűek aránya (15-59 éves lakosságból (%)	2001	19,2	**15,7**	15,4	19,7	13,9	17,2	12,5	16,2	17,1
	2011	**10,3**	**8,5**	**6,7**	**18,0**	**9,3**	**9,1**	**7,2**	**8,1**	**7,7**
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25-x éves lakosságból (%)	2001	19,2	**23,5**	35,2	24,1	20,5	19,0	28,3	21,6	15,0
	2011	**25,7**	**30,0**	**44,9**	**29,4**	**28,9**	**24,6**	**34,0**	**28,0**	**21,0**
Rendszeres munka-jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	2001	39,5	**39,5**	41,9	47,1	39,7	41,4	39,6	36,0	38,7
	2011	**36,2**	**35,7**	**34,0**	**45,6**	**35,1**	**36,2**	**38,1**	**32,3**	**33,6**
Max ált,isk végzettségű és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 15-59 évesek között (%)	2001	12,5	**10,9**	12,9	15,2	9,7	10,7	8,9	11,0	11,4
	2011	**7,0**	**6,0**	**4,9**	**16,8**	**6,1**	**5,4**	**5,0**	**5,3**	**5,2**
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességből	2001	56,7	**56,3**	55,0	49,0	56,6	54,3	56,7	59,6	55,2
	2011	**59,5**	**59,8**	**62,2**	**50,4**	**58,6**	**59,1**	**58,1**	**63,2**	**60,2**
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	2001	36,7	**40,5**	42,1	52,1	45,6	37,3	34,0	37,8	50,5
	2011	**36,8**	**39,5**	**35,1**	**49,2**	**40,2**	**39,4**	**34,5**	**38,7**	**49,9**
Lakásellátottság										
Lakásállomány (db)	2001	31 744	**15 478**	1 659	1 132	226	2 527	3 302	4 903	1 729
	2011	**34 491**	**16 708**	**1 712**	**1 383**	**355**	**2 586**	**3 705**	**5 232**	**1 735**
Alacsony komfortfoko-zatú lakások aránya (%)	2001	10,2	**7,4**	12,1	3,3	48,2	4,2	9,2	7,5	1,3
	2011	**4,9**	**4,1**	**5,3**	**1,2**	**27,6**	**2,5**	**4,5**	**4,3**	**0,9**

Becslések szerint a belvárosi lakosság cca. 5,8 %-a, mintegy 1 940 fő roma népesség[3], szegregációról azonban a belvárosi elhelyezkedés, a szolgáltatások és mindenféle intézményellátás jelenléte miatt itt kevéssé lehet beszélni.
A belvárosi lakásállomány növekedett az elmúl évtizedben. A lakások komfortossága összességében a városi átlagnál (10,2 % alacsony komfortfokozatú) valamivel jobb (7,4%), de a városközpont Ny-i (Kápolna - Dr. Elek u. közötti) részében a korábbiakhoz képesti javulás ellenére még mindig kiugróan magas, 27,6 % az alacsony komfortfokozatú lakások aránya.
A táblázat a belvárosi népességszám abszolút csökkenése ellenére a relatív csökkenés kisebb, mint az egész városban. Míg Szolnok lakónépessége ma a 2001-es 94,0 %-a, a belvárosi a tíz évvel ezelőttinek 95,1 %-a, a relatív csökkenés kisebb. Kedvezőtlen viszont az igen erős elöregedési folyamat: a gyermekek száma és aránya az egész városban csökken, de a belváros mutatói az összvárosi átlagnál is rosszabbak. A lakásszám növekedése és az alacsony komfortfokozatú lakások számának és arányának csökkenése viszont pozitív jelenség.
A belvárosi részkörzetek közül a legtöbb pozitív mutatóval az 1.1/A és az 1.2. körzetek rendelkeznek, a legtöbb negatív értékkel pedig az 1.1/B körzet, de több negatív jellemző található az 1.1/C körzetben is. Az 1.1/B körzetben elsősorban a társadalmi jellemzők, az 1.1/C-ben pedig a lakások komfortszintje marad el az átlagostól.

A Belváros területi egységekre tagozódása

Az egyes területrészek eltérő funkcióit, karakterét és állapotát, a mozaikszerű egymás mellett élést az alábbiak jellemzik:

- *1.1. A Belváros intézményközponti részének jellemzői (adatokat l. fenti táblázat 1.1/A-1.1/D)*
  - a megyei és városi szintű adminisztratív és kulturális-oktatási közintézmények, a kereskedelem és a vendéglátás tömörödése,
  - nagyvárosias beépítés, nagy nappali népsűrűség, magas (szellemi) munkahelyszám, a közterületeken jelentős gyalogos forgalom,
  - általában kielégítő épületállag és közterületi színvonal a főutcák mentén, de a Kossuth tér – Szapáry út mögötti tömbök és a Kápolna u. – Móricz u. tömbök rendezést igényelnek,
  - a közterületek állapotának területi különbségei, a szervesen kialakított gyalogos rendszer hiánya,

[2] Adatfajtánként a legkedvezőbb értékeket zöld, a legkedvezőtlenebbeket narancs alászínezés emeli ki
[3] A roma népesség száma és aránya becsült adat, Szolnok Megyei Jogú Város Cigány Kisebbségi Önkormányzatának kezdeményezésére Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának készült a város peremterületein élő roma lakosság helyzetéről c. anyagból, mivel a népszámlálás roma adatai (2001-ben 821 fő, 2011-ben 1 591 fő) a valóságostól (becsült: 7-8000 fő) jelentősen eltérnek.

- turisztikai alulhasznosítottság, kivétel az Ó-állomás területe, ahol a nemzetközi jelentőségű Rep-Tár repülőmúzeum valósult meg, melynek turisztika vonzereje jelentős.
- elöregedő népesség, a városi átlagnál kisebb gyerekarány és nagyobb idős arány,
- lakónépességen belül magas a diplomások és alacsony a csak általános iskolát végzettek aránya,
- a korcsoportmegoszlásból következően magas a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya
- intenzív lakótelepi beépítés (f+10 szintes épületek is) a Mátyás kir. út és vasútállomás közötti térségben,
- az állomás-előtér, mint „belső kapu" érkezési pont, ezért fontos városimázst meghatározó szerepe, mely a felújítást követően betölti a kapu szerepét,
- jelentősége növekedni fog, ha a pályaudvartól a Zagyváig tartó belvárosi tengely megerősítésre kerül.

- *1.2. A Rákóczi út és környéke városrész* (József Attila u. – Baross Gábor út – Konstantin u. - Mártírok útja – Indóház u. által határolt terület) és a *MÁV telep környéke* (József Attila u. – Bajcsy-Zsilinszky u. – vasútvonal által határolt terület, adatai a táblázat 1.2 oszlopában)

  A városrész jellemzői:
  - A főutak menti terület kivételével a lakófunkció dominál.
  - Kisvárosias beépítés, zártsorú, de alacsony (többnyire fszt., fszt.+1 szint) polgári építészet, családi házak, ill. társasházak, a tömbbelsőkben „modern" társasházak keveredése (különösen a központtól távolodva), ebből következően városképi diszharmóniák,
  - Az épületállomány kevésbé jó állapota, egyes tömbökben leromlottsága, a közterületek közepes színvonala.
  - A városrész társadalmának mutatói nagyrészt a városi átlag körüliek, kivéve az iskolázottságot, amely jelentősen a városi átlag fölötti (sokkal magasabb diplomás és alacsonyabb ált. iskolai végzettségű arány).
  - Korcsoportmegoszlása a belvárosban a legkedvezőbb, a munkaképes korúak dominanciája jellemző, a nyugdíjasok aránya nemcsak a belvárosi, de a város átlag alatti, a gyermekkorúak aránya magasabb a belvárosinál és eléri a városi átlagot is.
  - A Tisza-parton (Mártírok útja - Templom u. és a Tisza által határolt területen)
    - kizárólagos intézményi funkciók (iskolák, kulturális funkciók (zsinagóga), szálloda-vendéglátás) és
    - rekreációs célú (köz)területek, sétány, park területek nagyon változó kialakítási és fenntartási színvonalon.

- *1.3. Az Ady Endre úttól É-ra a vasútig és a Zagyva vonaláig terjedő terület* (táblázat 1.3/A, 1.3/B)
  - Jellemzően lakóterület, az Ady Endre út és a Szántó krt. között többnyire kisvárosias és lakótelepi beépítés.
  - A Szántó krt-tól É-ra a kertvárosi családiházas és lakótelepi intenzív beépítés keveredése sok városképi törést okoz.
  - A Zagyvaparti lakótelep blokkos technológiával a 60-as években épült, lakossága ennek megfelelően a belvárosban a legidősebbek között van, az 1.3/B részben 35,1 % a nyugdíjas korú (ennél magasabb arány csak az 1/1.B és 1/1.C körzetekben fordul elő). Itt (1/3.B) a legmagasabb (49,9 %) a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is és legalacsonyabb (21,0%) a diplomások aránya, mely nemcsak a belvárosi, de a szolnoki átlagtól is elmarad.
  - A városrészben kiugróan kevés (0,9%) alacsony komfortfokozatú lakás található, a lakótelepi részeken azonban a lakásnagyság kicsi (Zagyvaparti ltp. 52 m^2).

A Belváros SWOT- analízise:

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
-- Sok a közintézmény, kereskedelmi és vendéglátóhely. -- Magasan kvalifikált a lakónépesség. -- A városrész kulturális és idegenforgalmi hagyományai erősek. -- Történetileg kialakult városszerkezeti, építészeti értékekben gazdag -- Egyes részeken karakteres a környezet és kedvező a városkép. -- A Tisza- és Zagyva-part közelsége előnyös táji környezet. -- Egyes utcákban és tereken értékes növényállomány található. -- Jók a (tömeg)közlekedési kapcsolatok, könnyű a megközelíthetőség -- Kedvező a Tiszaligeti kapcsolat az új gyalogos és kerékpáros Tisza-hídon keresztül. -- Kedvező turisztikai vonzerőt jelent a Rep-Tár repülőmúzeum -- Kiépült a Tiszaparti sétány	-- A városi átlagnál öregebb és csökkenő számú lakónépesség. -- Az idegenforgalmi potenciál alulhasznosított. -- Értékes területen levő karakteres épületek egy része alulhasznosított. -- A Tisza-part és a városközpont gyalogos kapcsolata nem épült ki. -- A városközpont összefüggő gyalogos rendszere hiányos. -- A keskeny lakóutcákon sok helyen nincs forgalomcsillapítás. -- A Kossuth tér és a Szapáry út melletti tömbök egy része rendezetlen. -- A gépjárműforgalom zavaró környezeti és városrészeket elvágó hatású (Baross, Ságvári, Szapáry). -- Túlméretezett a Baross úti úthálózat a jelenlegi forgalomhoz képest. -- Egyes területek elhanyagoltak, nem megfelelő az épületek állaga. -- A mozaikosságból eredően városképi törések vannak.
LEHETŐSÉGEK	**VESZÉLYEK**
-- A városközpont rehabilitációjával a belvárosi karakter és funkciógazdagság erősíthető, a városi/kulturális élet élénkíthető. -- Színvonalas közterület-rendezéssel, forgalomcsillapítással összefüggő gyalogos rendszer alakítható ki. -- A használaton kívüli értékes épületek városközponti, idegenforgalmi funkciók számára hasznosíthatók. -- Az idegenforgalmi adottságok jók, a vonzerők növelhetők. -- A városképi törések megszűntethetők építészeti és kertészeti eszközökkel is.	-- A népesség fogyása és elöregedése folytatódik. -- Az idegenforgalom nem fejlődik megfelelően. -- Nem alakul ki az egységes és karakteres gyalogos hálózat. -- Nem történik meg nagy területre kiterjedően a gépjárműforgalom forgalomcsillapítás. -- Fennmaradnak a városképi diszharmóniák.

b) Tiszaliget – Szandai rétek

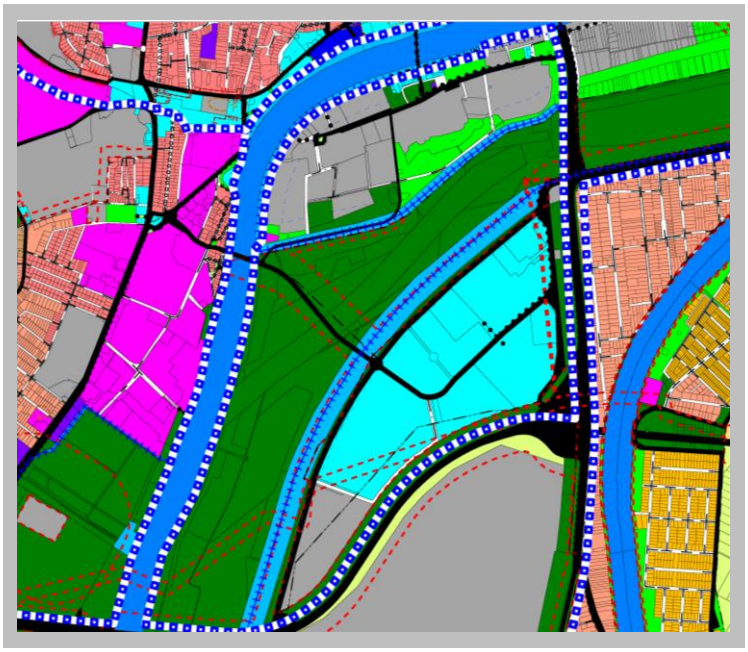

Szolnok „Margitszigete”. Parkterületek, nagy zöldfelülettel rendelkező intézmények és idegenforgalmi-termál funkciók befogadó területe – további szabad/kihasználható kapacitással. Fejlesztési lehetőségek a Kertész utcától Ny-ra levő részen, valamint az árvízvédelmi bevédéssel beépítésre alkalmassá tett K-i oldali területek is rendelkezésre állnak. A Szandai rétek a népszámlálási statisztikai kimutatásban nem szerepelnek, mert lakónépessége nincs, a megépült bevásárlóközpontok mellett azonban további kereskedelmi célra hasznosítható – önkormányzati tulajdonban levő – területek a városrész fejlődését biztosítják. Bár a Tiszaliget népszámlálási adatait táblázatosan mellékeljük, az adatok az összvárosi átlaggal – a terület sajátos jellege miatt nem hasonlítható össze: a Tiszaliget szabadidős intézményterület és park, nem lakóterület, Tiszaliget szabadidős intézményterület és park, nem lakóterület, lakás mindössze néhány (6 db) található a térségben.

A lakónépesség szám olyan alacsony (mindössze 13 fő), hogy egyedi társadalmi struktúrája miatt az iskolázottsági és korcsoportarányok a városival nem is hasonlíthatók össze. A Szandai rétek sem lakóterület, ott a népszámláláskor lakásszám nem is jelent meg, így statisztikai összehasonlítás azon területtel sem lehetséges. Ezért a lakónépességre és a lakásállományra vonatkozó időbeli tendenciák bemutatása sem értelmezhető.

A Tiszaliget főbb adatai

		Szolnok összesen	**Tiszaliget (6 körzet)**
Társadalom			
Lakónépesség (fő)	2001	77 631	**209**[4]
	2011	**72 953**	**13**
A lakónépességből 0-14 évesek aránya (%)	2001	16,2	**1,01**
	2011	**13,5**	**15,4**
Lakónépességből 15-59 évesek aránya (%)	2001	65,1	**98,6**
	2011	**62,6**	**69,2**
Lakónépességből 60-x évesek aránya (%)	2001	18,7	**0,5**
	2011	**23,9**	**15,4**
Max. ált.isk. végzettségűek aránya (15-59	2001	19,2	**16,0**

[4] A lakónépesség és állandó népesség közötti különbséget és a lakónépesség városi átlagtól eltérő jellemzőit az okozza, hogy a városrész lakónépességét a főiskolai kollégium alkotja

éves lakosságból (%)	**2011**	**10,3**	**0,0**
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25-x éves lakosságból (%)	2001	19,2	**66,7**
	2011	**25,7**	**62,5**
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	2001	39,5	**99,5**
	2011	**36,2**	**33,3**
Max ált,isk végzettségű és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 15-59 évesek között (%)	2001	12,5	**16,0**
	2011	**7,0**	**0,0**
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességből	2001	56,7	**0,5**
	2011	**59,5**	**63,6**
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	2001	36,7	**50,0**
	2011	**36,8**	**0,0**
Lakásellátottság			
Lakásállomány (db)	2001	31 744	**3**
	2011	**34 491**	**6**
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya (%)	2001	10,2	**33,3**
	2011	**4,9**	**16,7**

A Tiszaliget SWOT- analízise:

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
-- A kedvező táji környezet, vízparti fekvés, jó természeti adottságok. -- A termálgyógyvíz jelenléte. -- A bővíthető szabadidős és sportlétesítmények. -- Termálgyógyfürdő és sportuszoda jelenléte. -- A közvetlen belvárosi kapcsolat az új Tisza-hídon keresztül. -- Jelentős az önkormányzati tulajdonú telekvagyon. -- A közművek kiépítettsége. -- A kedvező lakossági megítélés. -- A főiskolai kampusz kiépítése.	-- A közterületek nem megfelelő színvonalúak, a berendezettségük hiányos. -- A kedvező természeti adottságok kihasználatlansága. -- A belső úthálózat hiányosságai és a többi városrészhez való kapcsolódás hiánya. Egyetlen (zsákutcás) feltáró gépjárműútja a város egyik legforgalmasabb útjára csatlakozik.
LEHETŐSÉGEK	**VESZÉLYEK**
-- Idegenforgalmi fejlesztések és szállodaépítések. -- A közösségi, szabadidős és sportfejlesztésekhez elegendő terület állnak rendelkezésre. -- Közterület-rendezés, sétányok, pihenőparkok és kerékpárutak létesítése.	-- A tervezettnél kevesebb turizmusfejlesztést inspiráló létesítmény épül. -- A közterületek rendezése és színvonaljavítása késik vagy nem lesz megfelelő. -- A terület alulhasznosítottsága és helyenkénti rendezetlensége fennmarad. -- lakófunkciók megjelenése, mely kiszoríthatja a szabadidős és turisztikai jelleget.

c) Alcsi városrész

Az Alcsi városnegyed a Zagyván túl a vasútig terjedő terület, melynek a Belvároshoz közelebb eső része van csak beépítve. Így jelentős fejlesztési tartalék rejlik a városrészben, elsősorban a már beépített részekkel szomszédos volt magyar laktanyaterületen, melynek tervezett felhasználása lakóterület. Sajnálatos módon a volt szovjet laktanya vállalkozók számára megtörtént - nem koncepciózus privatizációja a mögöttes területek

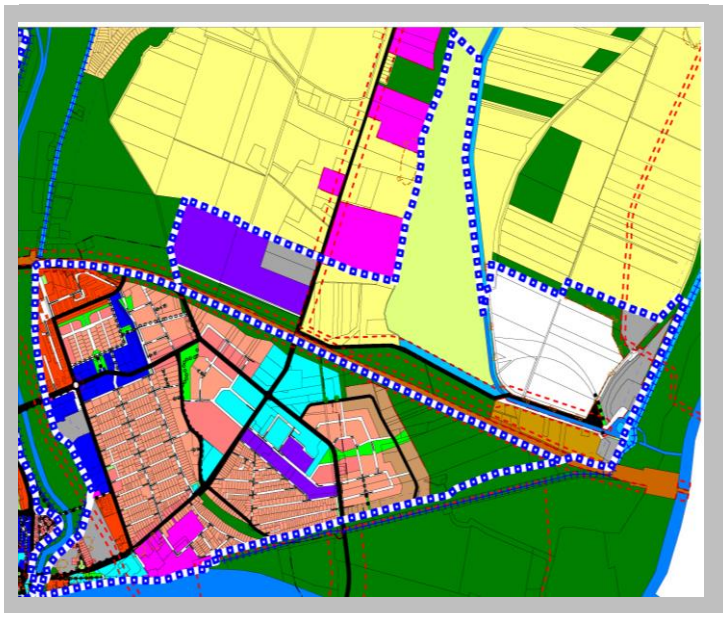

megközelíthetőségét és hasznosítását, valamint a laktanyaterületen kialakult gazdasági terület egységes rehabilitációját is megnehezíti. A városrészben kevés az intézmény, szegényes a közösségi terek és szabadidő eltöltési lehetőségek kínálata, többnyire csak lakóterületek és – helyenként e funkcióval keveredő – gazdasági területek találhatók a városnegyedben. A beépítés mozaikos, az eltérő intenzitású és rendezettségű területek szomszédsága jellemző. A városrész ÉNy-i részén helyezkedik el a Tallin lakótelep, mely felújítása megtörtént. A Zagyva-ártér, Alcsi városrész és Belváros közötti részének rendezése és publikus használatra felszerelése a városrész presztízsét és színvonalát emelheti. Fontos közlekedéshálózati fejlesztések érintették az Alcsi negyedet, a Dr. Sebestén Gy. krt. folytatása kiépült a Besenyszögi útig. Távlati elképzelés

a K-i Tisza-híd megépítése, a 4. sz. főközlekedési úttal a közvetlen kapcsolat megteremtése és az M4-es autóúttal való kapcsolat a városrész felértékelődését segíti. A Mester utca - Besenyszögi út az É-i M4-es autóút megépítésével autópálya-csomóponthoz vezető úttá vált, ebből következően a vasút - Mester utca találkozási pont

térsége Szolnok K-i városkapujának szerepkörébe kerül, amely további fejlesztéseket inspirál. A jelenleg meglevő területi tartalék e fejlesztéseket lehetővé teszi.

A táblázatból kitűnik, hogy az egész városrész több mutatója is elmarad a városi átlagos szín-vonaltól, egyes jellemzők azonban annál kedvezőbbek. A városrész egészének helyzete a 2001-es állapothoz képest sokat javult.

Az Alcsi városnegyed főbb adatai[5]

		Szolnok összesen	**Alcsi városrész összesen**	2.1.	2.2.	2.3.
		2001	**2001**	2001	2001	2001
Társadalom						
Lakónépesség (fő)	2001	77 631	6 577	3 479	1 521	1 577
	2011	**72 953**	**6 797**	**3 556**	**1 693**	**1 548**
A lakónépességből 0-14 évesek aránya (%)	2001	16,2	14,9	15,3	12,1	16,7
	2011	**13,5**	**14,6**	**14,4**	**13,8**	**16,0**
Lakónépességből 15-59 évesek aránya (%)	2001	65,1	56,7	57,5	55,4	56,4
	2011	**62,6**	**60,0**	**60,5**	**58,3**	**60,5**
Lakónépességből 60-x évesek aránya (%)	2001	18,7	28,4	27,3	32,5	26,9
	2011	**23,9**	**25,4**	**25,0**	**27,9**	**23,5**
Max. ált.isk. végzettségűek aránya (15-59 éves lakosságból (%)	2001	19,2	19,3	15,9	11,6	34,1
	2011	**10,3**	**10,2**	**8,3**	**6,5**	**18,5**
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25-x éves lakosságból (%)	2001	19,2	16,9	16,7	23,3	10,5
	2011	**25,7**	**25,6**	**24,7**	**35,7**	**15,8**
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	2001	39,5	39,6	37,3	34,6	49,4
	2011	**36,2**	**33,7**	**30,5**	**31,7**	**43,2**
Max ált,isk végzettségű és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 15-59 évesek között (%)	2001	12,5	12,8	9,4	7,8	25,2
	2011	**7,0**	**6,8**	**4,9**	**4,2**	**13,9**
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességből	2001	56,7	54,6	56,7	60,0	44,8
	2011	**59,5**	**62,8**	**65,7**	**64,8**	**54,2**
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	2001	36,7	47,5	45,9	45,1	54,7
	2011	**36,8**	**40,1**	**40,8**	**36,6**	**42,1**
Lakásellátottság						
Lakásállomány (db)	2001	31 744	3 167	1 835	707	625
	2011	**34 491**	**3 673**	**2 102**	**848**	**723**
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya (%)	2001	10,2	7,9	0,4	14,7	22,1
	2011	**4,9**	**3,3**	**0,7**	**4,0**	**10,2**

A 2011-es népszámlálás adatai alapján az Alcsi városrész népessége a csökkenő szolnoki népességhez viszonyítva – ha kis mértékben is, de – nőtt. Az elöregedési folyamat is kedvezőbb, mint az egész városban: a nyugdíjas korúak aránya ugyan közel 10 %ponttal magasabb a szolnoki átlagnál, a gyerekkorosztályé viszont korábban alacsonyabb volt, mára meghaladja a városi arányt, ami jó irányú folyamatra utal. Az iskolázottság átlagosnak mondható, bár a városrész egyes körzetei között jelentős különbségek mutatkoznak: legjobban képzett a lakosság a 2.2. körzetben és legkevésbé iskolázott a 2.3. körzetben. Az Alcsi városrészben a felsőfokú képesítéssel rendelkezők aránya gyakorlatilag megegyezik a városi szinttel, korábban az alatt volt, ez ismét kedvező társadalmi jelenség, igaz, a városrészen belül rendkívül nagyok az egyes részkörzetek közötti különbségek. A foglalkoztatottsági mutatók is jellemzően jobbak a szolnokiaknál, mégis a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya meghaladja az átlagos szintet, eléri a 40 %-ot. A városrészen belüli területi különbségek kiugróan nagyok: legjobb jellemzői a családiházas területnek vannak, annak ellenére, hogy itt a legidősebb a lakosság (27,9 % a 60 éven felüliek aránya), de a városrészen belül itt a legmagasabb a képzettségi szint és a foglalkoztatási mutatók nagy része is kedvező. Ennek épp az ellenkezője mondható el a 2.3. körzetről, ahol a korstruktúra jó, de a képzettségi szint rendkívül gyenge, csak általános iskolát (vagy még azt sem) végzett a lakók aránya csak valamivel marad a városi átlag kétszerese alatt, a diplomások aránya pedig alig haladja meg a városi érték felét. Ennek megfelelően a foglalkoztatással kapcsolatos mutatók is rosszak. A területen a Tüzér és Üteg utca valamint a Búzavirág utca környékén magas a roma lakosság aránya, becslések szerint a 2.3 körzetben 23 % körül alakul. Összességében az Alcsi városrészben a romák becsült létszáma 800-850 fő lehet. A laktanyák fejlesztésének, funkcióváltásának antiszegregációs hatásai várhatók: javul a terület ellátása, közlekedési kapcsolatai, közművesítettsége, gazdasági szerepe, ennek következtében felértékelődésére lehet számítani.

A lakásállomány nőtt, ezen belül az alacsony komfortfokozatúak száma és aránya csökkent, a városi átlagnál kevesebb, de itt is jelentős különbségek vannak a városrészi körzetek között: legjobb a lakásállomány komfortfokozata a 2.1. körzetben és legrosszabb a 2.3 körzetben. A Mester utcai laktanya területén – a piaci értékesítésű lakóparkok mellett - szociális lakásépítés (150 db új szociális bérlakás) is tervbe van véve. Bár a lakások alapterülete a Tallinn lakótelepen kicsi, ott gyakorlatilag nincs alacsony komfortfokozatú lakás. A városi

[5] A kedvezőtlen adatok narancs, a kedvezőek zöld alászínezéssel kiemelve

átlag dupláját is meghaladja azonban a nem megfelelő komfortú lakások aránya a Mester utca és a laktanyák környékén. A laktanyák rehabilitációja szükséges.

Az Alcsi városrész SWOT- analízise:

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
-- A városrész Ny-i felének Belvárossal való közvetlen kapcsolata. -- Kedvező táji környezet, Zagyva-part és Tisza-part. -- Területi tartalék a fejlesztésekhez. -- Besenyszögi út révén jó külső megközelíthetőség az M4-hez autóúthoz való kapcsolódás. -- A volt Tüdő-kórház értékes parkja. Megtörtént a Művésztelep rekonstrukciója, és ennek keretében megépült a VÁR-LAK idegenforgalmi központ	-- A terület mozaikos jellege, az egyes részterületek jelentős fizikai és társadalmi különbségei, ami miatt az egységes kezelés és a kohézió megteremtése nehéz. -- Sok a használaton kívüli, rendezetlen terület. -- A volt laktanyaterületek elhagyottsága. -- A volt orosz laktanya koncepciótlan privatizálása következtében a mögöttes területek nehéz feltárhatósága/rendezése. -- A jelentős átmenő forgalom és a vasút miatti környezetterhelés. -- A lakóutcákon nincs forgalomcsillapítás, a terület jellegéhez képest túl nagy a megengedett sebesség. -- Szegregált, magas arányban romák által lakott területek léte (Búzavirág, Tüzér és Üteg u.) és a városrész szerkezetébe nehéz bekapcsolhatósága. -- A helybeli munkalehetőségek szűkös volta.
LEHETŐSÉGEK	**VESZÉLYEK**
-- Laktanyaterület rehabilitációjával új lakó- és intézményterületek építése, -- Szabadidős létesítmények elhelyezése a Milléri- tó környezetében. -- Új munkahelyek létesítése a laktanya-rehabilitációk és intézményfejlesztések révén. -- A folyópartok rendezésével és az új beépítések kapcsán közösségi terek és közparkok kialakítása. -- A Mester utcai tervezett Tisza-híd révén a városrész kapcsolatainak javítása. -- A vasút menti területek fásításával a környezeti terhelések csökkentése.	-- A terület forgalmi és környezeti terhelése tovább nő, különösen az autóúthoz vezető Besenyszögi út miatt. -- A társadalmi keresztmetszet nem változik, a 2.3. körzetben állandósul az alulképzett népesség magas aránya és a Tallinn városrész elöregedése. -- A laktanyaterületek rendezése nem lesz elég hatékony a terület arculatának megváltoztatásához. -- Nem valósul meg az intézményhálózat fejlesztése és a szabadidős létesítmények, nem alakul ki karakteres városkapu.

d) Széchenyi városrész

A városrész a várostesttől való elkülönülő fekvése miatt önálló területegységként inkább csak alvóvárosi, mintsem komplex városi szerepkört tölt be, Szolnok többi részéhez kevéssé kapcsolódik. Ezért funkciógazdagítása kiemelt feladat, a szabadidő-eltöltés, közösségformáló intézmények, tevékenységek infrastruktúrájának és tereinek megteremtése szükséges.

A vasúttól É-ra, a várostesttől különállóan elhelyezkedő városnegyed, a történeti városhoz csupán két ponton: a Pozsonyi út - Széchenyi krt. és a Thököly úton keresztül kapcsolódik. A területen nagy népességszámot képvisel a lakótelep, melynek negyedik üteme nem valósult meg. A telepszerű beépítés kertvárosias lakóterülettel körbeépítése a K-i és D-i oldalon megtörtént. További kertvárosi lakó- területek létesítésére van lehetőség a lakóteleptől É-ra és DNy-ra. Gazdasági területek a DNy-i részen a Thököly út mentén találhatók.

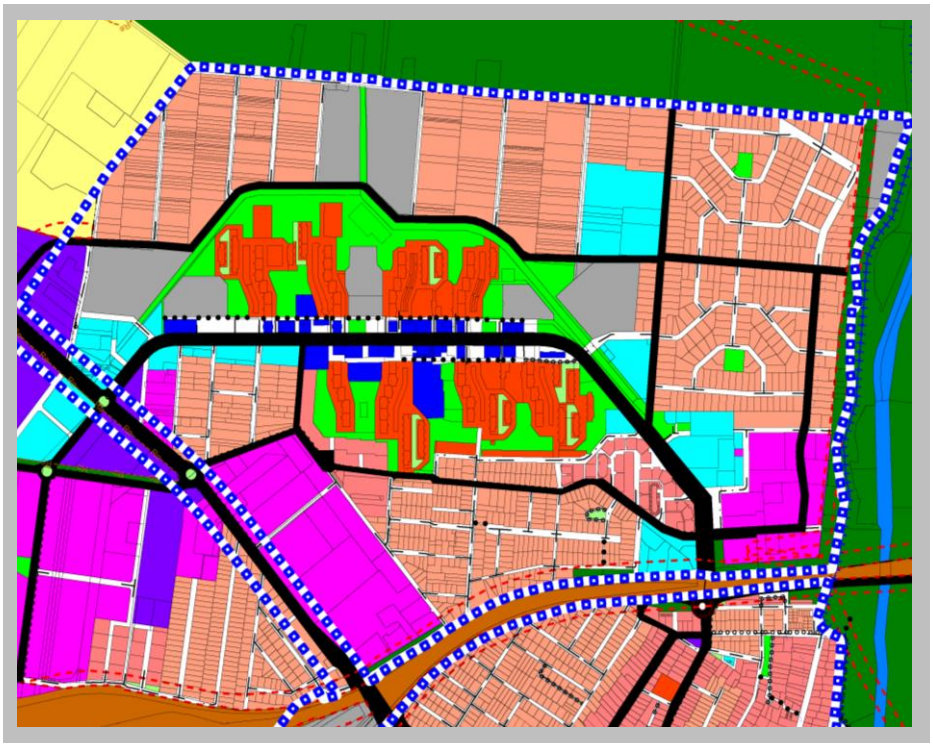

Népessége Szolnok egészéhez viszonyítva még mindig fiatal, bár a gyermekek aránya a 2001-es népszámláláskor több, mint 5 % - al volt magasabb a város egészénél, mára ez az előny 1,1%-ra apadt. Az idős korosztály aránya a tíz évvel ezelőttinek éppen kétszerese, de még így is elmarad a szolnoki átlagtól. A munkaképes korúak aránya jelentősen meghaladja a városit, de a foglalkoztatottak aránya a városi átlaghoz közelít. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya tíz év alatt jelentősen növekedett, de még ma is kedvezőbb az összvárosi helyzetnél.

A Széchenyi városrész főbb adatai

		Szolnok összesen	Széchenyi városrész összesen	3.1.	3.2.	3.3.
Társadalom						
Lakónépesség (fő)	2001	77 631	16 334	14 245	1 997	92
	2011	**72 953**	**14 227**	**12 073**	**2 038**	**116**
A lakónépességből 0-14 évesek aránya (%)	2001	16,2	21,7	21,4	23,3	28,3
	2011	**13,5**	**14,6**	**14,3**	**15,3**	**29,3**
Lakónépességből 15-59 évesek aránya (%)	2001	65,1	70,7	71,2	67,5	62,0
	2011	**62,6**	**70,2**	**70,5**	**68,2**	**66,4**
Lakónépességből 60-x évesek aránya (%)	2001	18,7	7,6	7,4	9,3	9,8
	2011	**23,9**	**15,2**	**15,1**	**16,5**	**4,3**
Max. ált.isk. végzettségűek aránya (15-59 éves lakosságból (%)	2001	19,2	18,9	18,8	17,8	63,2
	2011	**10,3**	**10,0**	**10,1**	**9,2**	**18,2**
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25-x éves lakosságból (%)	2001	19,2	16,4	14,6	30,1	0,0
	2011	**25,7**	**20,2**	**17,1**	**38,1**	**29,2**
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	2001	39,5	36,2	35,8	37,6	70,2
	2011	**36,2**	**36,0**	**36,0**	**35,3**	**45,5**
Max ált,isk végzettségű és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 15-59 évesek között (%)	2001	12,5	11,1	10,6	12,4	50,9
	2011	**7,0**	**6,5**	**6,3**	**7,0**	**15,6**
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességből	2001	56,7	61,8	62,3	60,1	28,8
	2011	**59,5**	**60,5**	**60,5**	**60,8**	**54,4**
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	2001	36,7	20,2	19,6	23,1	57,1
	2011	**36,8**	**26,8**	**27,0**	**26,0**	**21,6**
Lakásellátottság						
Lakásállomány (db)	2001	31 744	5 691	5 065	601	25
	2011	**34 491**	**5 870**	**5 105**	**729**	**36**
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya (%)	2001	10,2	2,4	1,1	9,7	96,0
	2011	**4,9**	**0,9**	**0,5**	**3,2**	**16,7**

Figyelemre méltó, hogy nemcsak az új beépítésű területrészeken fiatal a népesség, hanem a 70-es években épült lakótelepi részeken is, ez arra utal, hogy az egzisztenciát teremtő fiatal házasok számára ez a lakótelep tűnik megfizethetőnek. Ez eltér a többi szolnoki lakótelep jellemzőitől, ahol a megépüléskor beköltözött lakosság nagyrész helyben maradt és emiatt a népesség elöregedőben van (mind a Tallinn, mind a Zagyvaparti és a vasútállomás környéki területeken is.) A magasan iskolázottak azonban a lakótelepen kevesebben, az új családiházas beépítésben többen vannak, mint a városi átlagban. A városrészen belüli részterületek teljes mértékben különböznek: a lakótelep képviseli a népességi súlypontot, a családiházas területnek kisebb, a régi Kisgyepből megmaradt szegényes lakóterületnek pedig a legkisebb a lakosok száma. Tíz évvel ezelőtt korcsoport összetételben alig volt különbség a három részterület között, mára ez jelentősen megváltozott. Gyermekek legmagasabb arányban a Varjú utca környékén élnek, ugyanakkor itt jelentősen csökkent az öregek részaránya. Ez csak látszólag kedvező, ugyan ennek megfelelően a Varjú utcai körzet rendkívül magas vitalitási indexszel (6,8) rendelkezik, de ez az idősek korai halála miatt alakul így, mivel a 60 éven felüliek az itteni lakosságnak csupán 4,3 %-át teszik ki. A legkedvezőbb iskolázottsági mutatókkal az új családiházas területek dicsekedhetnek. Foglalkoztatási szempontból a lakótelepi és a családiházas terület gyakorlatilag egyforma, a Varjú utca környéke viszont kedvezőtlenebb mutatókkal rendelkezik.

A városrész adatainak táblázatából kitűnik, hogy az egész városrész több mutatója is jobb a városi átlagnál. A Varjú utca körüli régi beépítésű terület azonban szociális problémáktól nem mentes, iskolázottsági és foglalkoztatási téren is kedvezőtlenebb mutatókkal rendelkezik annak ellenére, hogy a foglalkoztatási arány az utóbbi tíz évben javult, de még mindig a városi átlag alatt marad. Sokat javult az elmúlt évtizedben a lakásállomány komfortfokozata. A szegregációs problémákat a terület tervezett hasznosítása, lakóterületi beépítése megoldja majd: a jelenlegi rossz épületállomány a lakóterületi fejlesztések során átépítésre kerül. Az intézményellátás, szabadidős és kulturális létesítmények rendelkezésre állása a lakótelep funkcióbővítő rehabilitációja kapcsán, valamint a Thököly úti laktanyaterület újrahasznosításával kialakuló városkapuban a jelenlegihez képest jelentősen javulni fog. A lakótelep egyes utcáiban is (Arany Sándor, Karczag László, Orosz György u.) viszonylag jelentős számú – 480-500 fő – roma népesség lakik, de a lakótelep teljes népességéhez (12 073 fő) viszonyítva arányuk elenyésző, így itt szegregációról nem beszélhetünk.

A városrész lakónépessége 2001-2011 között valamelyest csökkent, lakásszáma viszont mérsékelten növekedett, elsősorban az új családiházas területen. A gyermekszám – bár a vizsgált tíz évben felére csökkent, de – még mindig a városi átlag felett van.

A Széchenyi városrész SWOT- analízise:

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
-- Területi tartalék, a városrész továbbépítésének lehetősége. -- Közösségi és szabadidős terek kialakításának, intézményhálózati fejlesztéseknek nincs területi korlátja. -- További lakásépítéshez közműgerinccel ellátott területek rendelkezésre állnak. -- Fiatal lakossági korcsoport-összetétel, jó iskolázottsági szint. -- A Széchenyi körút Újszászi útig folytatásának nincs akadálya. -- A lakótelep rehabilitációja megtörtént.	-- Városszerkezeti különállóság, monofunkciós (alvóváros). -- A városi élet, a közösségi és kulturális létesítmények, szabadidős területek hiánya, szegényes szolgáltatási és vendéglátási kínálat -- Helybeli munkalehetőségek hiányossága (különösen a lakónépesség számához viszonyítva). -- Instabil népesség, lokálpatriotizmus hiánya. -- A régi beépítésű területen szegregált szegény lakosság. -- A többi városrészhez kapcsolódást egyetlen útvonalon (Széchenyi krt.) teremti meg, melynek Thököly úti csomópontjának áteresztő képessége nem megfelelő.
LEHETŐSÉGEK	**VESZÉLYEK**
-- Az energiahatékonyság növelése, megújuló energiára alapozása. -- A közterületek rendezése és újabb funkciók (játszóterek) elhelyezése, a parkolás megoldása (kulturált garázsépítés). -- Új lakóterületek kialakításával a szegregált területek felszámolása. -- Az intézményhálózat gazdagítása, szabadidő-sportközpont építése. -- Új munkahelyek létrehozása. -- A Széchenyi út folytatása az Újszászi útig, jobb kapcsolatteremtés a munkahelyi területekkel.	-- A csökkenő népességszám következtében elmaradnak a lakóterületi fejlesztések, emiatt és forrás hiányában megmarad a régi beépítés szegregáltsága. -- Nem javul a városrész közlekedési és Belvárossal való kapcsolata. -- A Thököly út rendezetlensége, mely nem felel meg az új autóúti kapcsolata miatt növekvő forgalmi igényeknek.

e) Nyugati városrész (E)

A Thököly úttól a ceglédi vasútvonalig terjedő terület, melynek

- É-i része jellemzően gazdasági terület, melybe a Meggyesi telep lakóterületként ékelődik be
- D-i része a vasútvonalak közé „szorult" Partoskápolna és Pletykafalu lakóterületek, de a hatalmas vasútterületek mellett és a 4. sz. főút mentén a gazdasági területhasználat is jelentős.

A városrész lakásszáma és lakónépessége is csökkent az utóbbi két népszámlálás között, ami a korábbi enyhe növekedés után a terület vonzerejének csökkenését tükrözi. A városrész gazdasági területek és vasútvonalak közé ékelődése miatt jelentős környezeti terhelésnek van kitéve.

A városrészt a – kevés helyen átjárható – vasút-vonalak szétszabdalják, szerkezete, beépítettsége, karaktere is töredezett, sok környezeti és esztétikai konfliktussal.

A városnegyed presztízse nem magas, egyes területrészek elhanyagoltak, alulhasznosítottak, az épületállomány közepes, helyenként szegregációs problémák is jelentkeznek (pl. Meggyesi telep Ny-i része). A terület legnagyobb fejlesztési potenciálja a Thököly út menti volt laktanyaterület, ahol városkapu kialakítása javasolt részben szabadidős/eseményterületi, részben kereskedelmi/intézményi

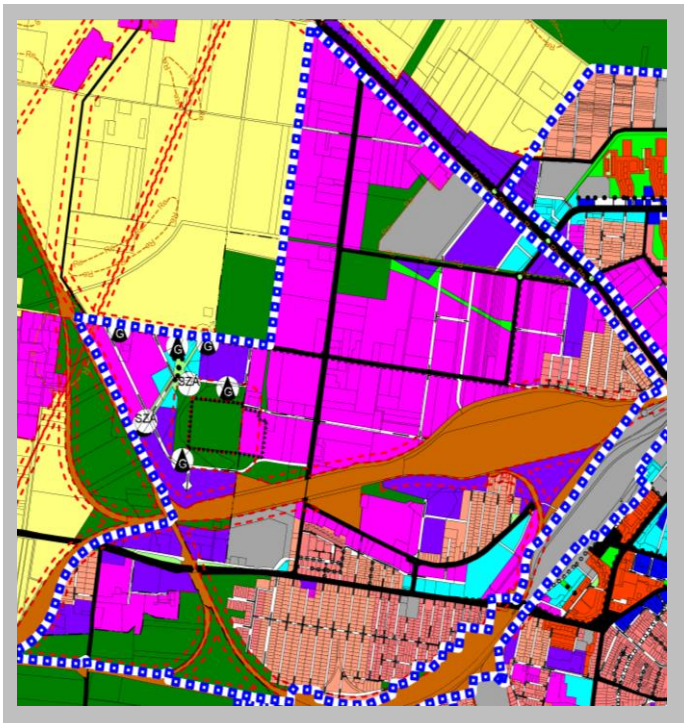

profillal. Ez a Széchenyi városrész többi városrészhez való jobb kapcsolódását, ill. - a közelség révén – a lakótelep funkciógazdagítását is szolgálhatja. A városrész egészének mutatói rendre a városi átlag alatt maradnak, azaz a városrész helyzete/állapota Szolnokon belül kedvezőtlennek mondható, kivéve a városrész korösszetételét, amely az átlagosnál fiatalabb. E pozitívnak vélhető jellemzőnek azonban negatív okai is vannak: a 4.3.1. és 4.3.2. körzetek magas arányú roma népességében az idősek korai halála miatt a nyugdíjas korosztály aránya csupán 9,5 és 10,4 %, szemben a városi 23,9 %-kal. A gyermek korosztály aránya 31,3 és 16,9 %, messze meghaladja Szolnokét (13,5%).

A Ny-i városrész főbb adatai

		Szolnok összesen	**Nyugati városrész összesen**	4.2.	4.3. összesen	4.3-ból részkörzetek		
						4.3.1.	4.3.2.	4.3.3.
Társadalom								
Lakónépesség (fő)	2001	77 631	**4 403**	3 361	1 042	112	616	314
	2011	**72 953**	**3 510**	**2 855**	**655**	**96**	**296**	**263**
A lakónépességből 0-14 évesek aránya (%)	2001	16,2	**15,7**	15,6		35,7	18,1	11,8
	2011	**13,5**	**13,1**	**12,5**	**15,9**	**31,3**	**16,9**	**9,1**
Lakónépességből 15-59 évesek aránya (%)	2001	65,1	**62,9**	60,3		59,8	76,0	60,2
	2011	**62,6**	**58,9**	**57,6**	**64,4**	**58,3**	**73,6**	**56,3**
Lakónépességből 60-x évesek aránya (%)	2001	18,7	**21,4**	24,1		4,5	5,96	28,3
	2011	**23,9**	**28,0**	**29,9**	**19,7**	**10,4**	**9,5**	**34,6**
Max. ált. iskolai. végzettségűek aránya (15-59 éves lakosságból (%)	2001	19,2	**28,3**	26,4		79,1	32,6	36,0
	2011	**10,3**	**16,6**	**13,7**	**28,0**	**51,8**	**31,2**	**14,2**
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25-x éves lakosságból (%)	2001	19,2	**9,2**	9,2		1,7	11,6	5,7
	2011	**25,7**	**14,3**	**14,8**	**12,2**	**0,0**	**16,3**	**11;8**
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	2001	39,5	**40,4**	42,2		79,1	32,0	46,0
	2011	**36,2**	**41,4**	**38,0**	**54,7**	**64,3**	**59,6**	**43,9**
Max ált, iskolai végzettségű és munkajövedelemmel nem rendel-kezők aránya 15-59 évesek között	2001	12,5	**17,4**	16,5		61,2	18,1	25,4
	2011	**7,0**	**10,5**	**7,9**	**20,6**	**33,9**	**24,8**	**9,5**
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességből	2001	56,7	**55,1**	53,1		20,3	66,6	46,0
	2011	**59,5**	**54,6**	**57,5**	**43,0**	**33,9**	**39,0**	**52,1**
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	2001	36,7	**41,5**	40,6		70,6	45,6	46,6
	2011	**36,8**	**42,2**	**41,4**	**45,9**	**48,3**	**37,9**	**51,7**
Lakásellátottság								
Lakásállomány (db)	2001	31 744	**1 432**	1 185	274	27	131	116
	2011	**34 491**	**1 393**	**1 152**	**241**	**26**	**98**	**117**
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya (%)	2001	10,2	**25,1**	21,6		100,0	48,9	33,6
	2011	**4,9**	**12,6**	**8,5**	**32,0**	**96,2**	**28,6**	**20,5**

Leginkább azonban az iskolázottsági szint marad el a várositól: a csak általános iskolát végzettek aránya az összvárosinak másfélszerese, a diplomásoké alig több, mint a városi átlag fele. A 4.3. körzetben az iskolázottsági helyzet még rosszabb: a csak általános iskolát végzettek majdnem háromszor többen vannak, mint a városi átlagban, a diplomásoké viszont a városi szint felét sem éri el. A legkedvezőtlenebb 4.3.1. részkörzetben a lakosság 51,8 %-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik és egyetlen diplomás sincs. A Nyugati városrészben az alacsony komfortfokozatú lakások aránya a szolnoki közel háromszorosa (12,6%), a 4.3. körzetben a városi átlag 6,5-szöröse, de a 4.3.1. körzetben szinte az összes lakás (96,2%) ebbe a kategóriába tartozik.

A városrész egészére jellemző, hogy valamennyi foglalkoztatottsági mutató gyengébb, mint Szolnok egészében. A városrészen belüli részterületek között igen nagy különbség mutatkozik, de még a legjobb

körzet (Pletykafalu, Partoskápolna) adatai is rosszabbak a városi átlagnál. Legkedvezőtlenebbek a Hangya és Tücsök utcában élő roma szegregátum adatai, de az egész Meggyesi telep eléri, sőt meghaladja a szociális rehabilitációra jogosultság küszöbértékeit annak ellenére, hogy a jobb helyzetben levő Seregély és Zöldfa utca társadalma a mutatókat valamelyest javítja. A roma telep beintegrálása a Meggyesi telepbe és a szegregáció megszűntetése cél, így a városfejlesztési stratégia a Hangya utcában Roma Közösségi Ház építését és a közműellátás fejlesztését tartalmazta, ami azonban még nem valósult meg. Ezen túl a gazdaságfejlesztéssel és a volt Thököly úti laktanya rehabilitációjával a helyben foglalkoztatottság lehetősége jelentősen megnő majd, sok új munkahely jön létre, a vasútterületen tervezett logisztikai fejlesztéseknél várhatóan az alacsonyan iskolázott népesség egy része is munkát találhat. A laktanyaterület nagyrészt intézményi – eseménytér, kereskedelem – hasznosítása egyben a területi ellátottság, szolgáltatások kínálatát is bővíti. Az új útépítésekkel a terület városi úthálózatba bekapcsoltsága is sokat javul. Így a Ny-i városrészben nem a telepfelszámolás, hanem a környezetbe illesztés, a terület színvonalának javítása és a társadalmi integráció a cél.

Jelentős, összességében mintegy 480-500 fős roma népesség lakik a Pletykafaluban (Hajnóczy, Kőműves, Gólya u.) és Partoskápolnán (Káka, Nyíl, Pajzs, Sás u.) is. Arányuk a körzet össz-népességéhez (2 855 fő) viszonyítva azonban sokkal alacsonyabb, mint a Meggyesi telep környékén (70 %, a Hangya-Tücsök utcákban közel 100 %).

6 A látszólag kedvező adat (idősek alacsony aránya) valójában kedvezőtlen, mert azt tükrözi, hogy a szegregált roma népességből kevesen érik el a nyugdíjas kort

A Ny-i városrész SWOT- analízise:

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
-- Kedvező az M4 autóúttal való kapcsolat -- Jó elérhetőség: a 4. sz. főút és a 32.sz. út a területen halad át. -- Vasút jelenléte, arra alapozott logisztikai funkciók fejleszthetősége. -- Új beépítések számára rendelkezésre álló tartalékterületek.	-- Városszerkezeti hiányosságok a vasút elválasztó hatása miatt. -- Az egyes területrészek egymás közötti nem elégséges kapcsolatai, a város egészétől való elszigeteltség. -- Jelentős közlekedési eredetű környezetterhelés (főutak, vasút). -- Gazdasági és lakófunkciók egymást zavaró keveredése. -- Alulhasznosított, rendezetlen területek közbeékelődése, vasúti területek kihasználatlansága. -- A logisztikai terület nehézkes közúti megközelíthetősége. -- A logisztikai/gazdasági területek közúti kapcsolathiánya a D-i iparterülettel és ipari parkkal és a 32. sz. úttal. -- Az egykori laktanyaterület kihasználatlansága. -- A közösségi terek hiánya, a közterületek alacsony színvonala. -- Partoskápolna építészeti örökségének nem kellő ismertsége, körülményes megközelíthetősége. -- A Pletykafalu nem megfelelő tömegközlekedési ellátottsága.
LEHETŐSÉGEK	**VESZÉLYEK**
-- Városkapu kialakítása, fogadó látvány/karakter megteremthetősége. -- A laktanyaterület rehabilitációjával a terület funkciógazdagítása, az ellátási kínálat bővítése és a színvonal emelése. -- Városi/térségi vonzást keltő létesítmények, (vásár/kiállítási terület) betelepíthetősége. -- Jelentős számú új munkahely létesítése gazdasági és intézményi területeken egyaránt. -- É-D-i gyűjtőút kiépítése a Thököly út és a D-i iparterület összekötése, a vasút átjárhatóságának javítása.	-- Fennmarad, sőt növekszik a közlekedési eredetű környezetterhelés. -- Nem épülnek ki a részterületek közötti jobb kapcsolatot biztosító utak. -- A városkapu a 32. út forgalmi terhelésének növekedéséhez vezet. -- Befektető hiányában kevéssé fejlődik a logisztikai és gazdasági terület, a munkahelyek számának növekedése elmarad az elvárásoktól szintjétől.

f) Déli városrész (F)

A déli iparterület Szolnok DK-i, kétoldalt vasúttal, egy oldalon a Tiszával határolt különálló része. A városhoz a Tószegi út és a 4. sz. főút által kapcsolódik. Nagymértékben alulhasznosított, sok a beépítetlen terület. A Gyökér utcától délre szinte kizárólag gazdasági terület (déli iparterület és ipari park, kivéve a volt TVK lakótelepet és környékét), északi részén azonban a lakó és gazdasági funkciók – egymást zavaró módon – vegyesen helyezkednek el. Egységes városképről nem beszélhetünk, sok a városképi ütközés, miközben védelemre érdemes épített értékek is előfordulnak. Az épületállomány állapota meglehetősen vegyes, a lakóterületek presztízse nem magas, helyenként szegregációs problémák jelentkeznek. A lakó- és gazdasági funkciót elválasztó erdősávok fásítása nagyrészt még nem történt meg. Az intézményellátás a körzetben nehezen biztosítható.

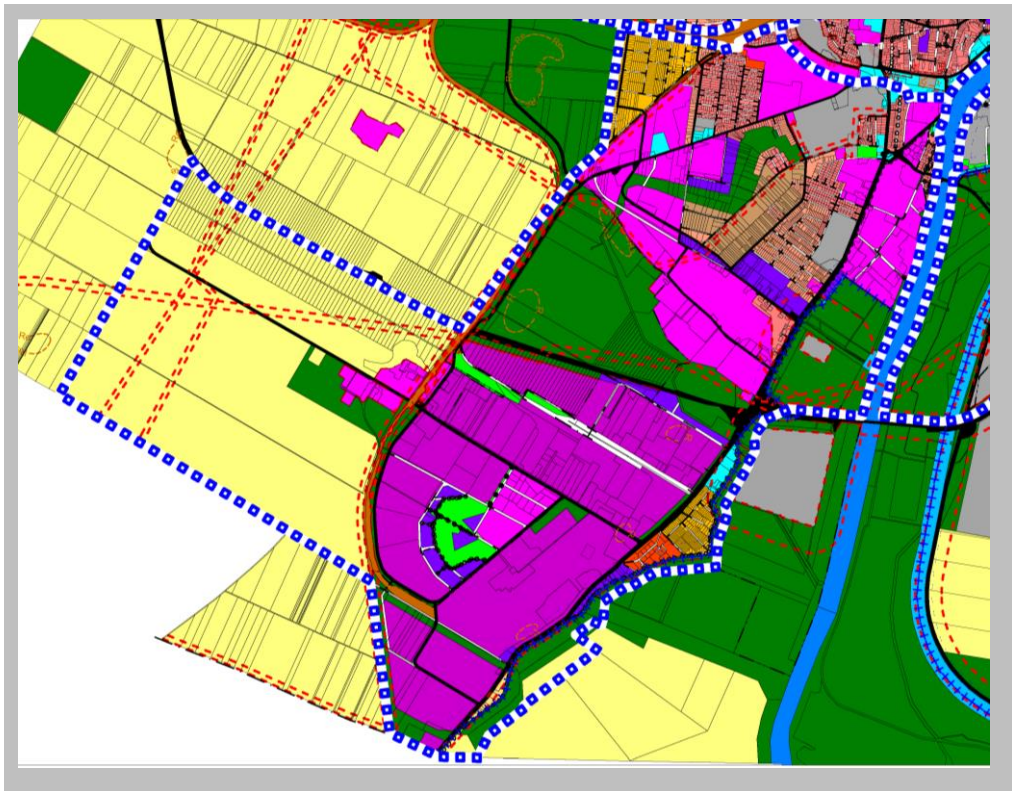

A déli iparterületen gazdasági telephelyek befogadására még nagyméretű szabad területek találhatók, az ipari park belső infrastruktúrájának kialakítása megtörtént, jelentős vállalkozást vonzó-fogadó képességgel rendelkezik.

A városrész egészének mutatói valamennyi kategóriában rendkívül rosszak, a városrész társadalmi állapota Szolnokon belül a legkedvezőtlenebb. Korcsoport összetétele az átlagtól csak kissé tér el, a gyerekek magasabb aránya elvileg kedvező, de sajnos a roma szegregációra utal.

Az iskolázottsági szint a városon belül itt a legalacsonyabb: a csak általános iskolát végzettek aránya a városinak két és félszerese, a diplomásoké a városi átlag alig több mint harmada.

A déli városrész főbb adatai

		Szolnok összesen	**Déli városrész összesen**	5.1.	5.2.	5.3.	5.4	5.5	5.2 -5.3 -5.5 együtt
Társadalom									
Lakónépesség (fő)	2001	77 631	5 015	33	3 454	110	900	518	4 082
	2011	**72 953**	**4 761**	**59**	**3 399**	**48**	**847**	**408**	**3 855**
A lakónépességből 0-14 évesek aránya (%)	2001	16,2	16,3	18,2	16,0	34,6	14,1	18,2	16,8
	2011	**13,5**	**17,6**	**32,2**	**18,8**	**37,5**[7]	**13,7**	**10,5**	
Lakónépességből 15-59 évesek aránya (%)	2001	65,1	61,0	57,8	60,0	57,3	66,2	59,5	59,9
	2011	**62,6**	**57,4**	**49,2**	**55,6**	**58,3**	**64,3**	**59,3**	
Lakónépességből 60-x évesek aránya (%)	2001	18,7	22,7	24,2	24,0	8,2	19,7	22,4	23,4
	2011	**23,9**	**25,0**	**18,6**	**25,5**	**4,2**[8]	**22,0**	**30,1**	
Max. ált.isk. végzettségűek aránya (15-59 éves lakosságból (%)	2001	19,2	37,4	47,4	61,0	93,7	24,5	27,6	40,7
	2011	**10,3**	**26,4**	**51,7**	**30,2**	**60,7**	**17,6**	**9,9**	
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25-x éves lakosságból (%)	2001	19,2	6,5	4,4	3,9	0,0	13,9	10,9	4,8
	2011	**25,7**	**9,0**	**0,0**	**7,3**	**4,8**	**13,2**	**13,9**	
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	2001	39,5	51,7	57,9	53,1	95,2	44,6	46,8	53,4
	2011	**36,2**	**46,1**	**58,6**	**47,2**	**78,6**	**41,7**	**42,1**	
Max. ált,isk végzettségű és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 15-59 évesek között	2001	12,5	27,0	31,6	28,9	90,5	17,5	19,5	29,3
	2011	**7,0**	**17,8**	**27,6**	**20,6**	**50,0**	**11,6**	**5,8**	
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességből	2001	56,7	44,3	42,1	42,7	4,7	50,8	50,6	42,7
	2011	**59,5**	**49,7**	**38,7**	**48,6**	**21,4**	**54,3**	**52,6**	
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	2001	36,7	49,2	57,1	51,8	88,0	38,0	47,6	51,8
	2011	**36,8**	**47,3**	**52,6**	**49,8**	**57,1**	**39,2**	**45,7**	
Lakásellátottság									
Lakásállomány (db)	2001	31 744	1 849	16	1 209	23	393	208	1 440
	2011	**34 491**	**1 991**	**18**	**1 314**	**13**	**447**	**199**	**1 526**
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya (%)	2001	10,2	31,8	81,3	38,2	100,0	11,2	22,1	36,9
	2011	**4,9**	**15,2**	**61,1**	**18,3**	**69,2**	**4,7**	**11,1**	

A városrészen belül a részterületek között – annak ellenére, hogy mindegyik negatív irányban tér el a szolnoki átlagtól – rendkívül nagyok a különbségek, de a legjobb (5.4.) körzet mutatói is sorra a városi átlag alatt maradnak. Tragikusan rossz a Törteli út menti romatelepen élők helyzete, ahol a lakosság több mint 60 %-a csak általánost, vagy annál kevesebbet végzett. Rendszeres munkajövedelemmel az aktív korúak 78,6 %-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a 15-59 évesek mindössze 21,4 %-a foglalkoztatott. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 57,1%. Az 5.3. részkörzetben a lakásállomány 69,2 %-a alacsony komfortfokozatú. Ugyanakkor a gyermekkorosztály aránya irreálisan magas: 37.5 %. Nem ennyire rosszak, de a városi mutatóktól jelentős mértékben negatív irányban térnek el az 5.1., az 5.2. és az 5.5. körzet átlagai is, az egyetlen körzet, ami alulról megközelíti a szolnoki szintet, az 5.4. részterület.

A városrész valamennyi körzetében magas a roma lakosság száma és aránya is: a teljes D-i városrész 4761 fős lakosságából becslések szerint mintegy 2 700-2 800 fő roma, azaz arányuk meghaladja az 50 %-ot. Ezen belül a legdélibb részen (5.4. körzetben) lakik a legkevesebb roma, de a Törteli út környékén arányuk 100% közeli.

A városrész lakónépessége abszolút értékben csökkent az előző népszámlálás óta, de a csökkenés aránya valamivel elmaradt az összvárosi népesség csökkenés ütemétől. A lakásszám viszont enyhén emelkedett. Ez a kívánatos városrendezési/városszerkezeti tendenciától eltér, mivel nem kedvező, hogy a gazdasági területek közé ékelődő kisebb, elszigetelt lakóterületi zárványok lakásszáma növekedjék. E zárványok ellátása alig, és – az egyébként a minőségileg nem megfelelő alacsony ellátottsági szinten is - csak költségesen biztosítható. Különösen a kisebb méretű és társadalmilag is szegregált lakóterületek fokozatos felszámolása lenne cél. Az alacsony komfortú lakások száma és aránya csökkent, ez azt jelenti, hogy vagy a megmaradt lakásállományon belül komfortosítottak, vagy a lebontott komfort nélküli lakások helyén épült új, komfortos lakás. Ez utóbbit – a nem megfelelő városszerkezeti elhelyezkedés és a környező gazdasági területek kedvezőtlen, szennyező környezeti hatásai miatt – jó lenne korlátozni, és a megszűnő lakásállományt a város más részeiben visszapótolni.

[7] A magas gyermek-arány elvileg kedvező adat lenne, de a magas érték a roma szegregáció átlagostól eltérő demográfiai struktúráját tükrözi

[8] A városi átlagnál sokkal alacsonyabb idős arány kedvező adat lenne, de a 4,2 % azt mutatja, hogy a roma szegregációban kevesen érik el a 60 éves kort, ami viszont igen kedvezőtlen és még a korábbihoz képest is romló tendenciát tükröz

A D-i városrész SWOT- analízise:

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
-- További gazdasági területfejlesztésre alkalmas beépítetlen területek. -- Az É-D-i közúti összeköttetés vonalának beépítetlensége. -- A közműgerincek rendelkezésre állása a gazdasági területek fejlesztéséhez.	-- Gazdasági és lakófunkciók keveredése, lakóterületi zárványok. -- Alulhasznosított, rendezetlen területek közbeékelődése. -- A főutak mentén jelentős a közlekedési eredetű környezetterhelés, a korábbi ipari használat miatt helyenként talajszennyezettség. -- Az intézményellátás hiányosságai. -- Közúti közlekedési hiányok a logisztikai/gazdasági területek, a GIMA Ipari Park és a Szolnoki Ipari Park között. -- Szegregáció, alacsony iskolázottság, magas munkanélküliség. .
LEHETŐSÉGEK	**VESZÉLYEK**
-- Az ipari-park fejlesztése révén számos új munkahely teremtése. -- Szociális integráció, a legszegényebb lakóterületek felszámolása. -- A részlegesen közművesített és hosszabb távon megmaradó területeken a közműhálózat fejlesztése. -- Az iparterületet a logisztikai területtel összekapcsoló út megépítése.	-- A lakóterületi zárványok fokozatos felszámolása akadályokba ütközik -- A környezetvédelmet szolgáló kijelölt erdősítés nem történik meg -- Nem lesz elegendő vállalkozói tőke/szándék a gazdaságfejlesztések végrehajtására

g) Kertváros - Szandaszőlős - Alcsisziget (G)

Kertváros és Szandaszőlős a központi várostesthez csak pont-szerűen kapcsolódó, önálló, családiházas, monofunkciós lakó-területek, melyek belvárostól való távolsága – különösen a távolabbi Szandaszőlős esetében – önálló városrészközpont kialakítását tette szükségessé. Az alapellátás – legalábbis a gyermeknevelési intézmények – korábban is biztosítottak voltak, de a többfunkciós, komplexebb városrészközpont ki-alakítása folyamatban van. Szandaszőlős további lakásépítési lehetőségeket is tartogat, melyek tömbbelső feltárással kihasználhatóvá tehetők, ennek köszönhetően további népességszám-emelkedés várható. A központ továbbfejlesztésének szükségességét ez még inkább hangsúlyozza.

Az Alcsiszigeten kistelkes hétvégi házas üdülőterület és az evezős pályához kapcsolódó sport/szabadidős területek alakultak ki. A város településszerkezeti terve a Tölgy utcától É-ra lakóterület-fejlesztést tesz lehetővé, de megjelent az igény az üdülőterület egyes részeinek lakóterületté átalakítására is – melynek azonban akadálya a túlzottan elaprózott telekstruktúra.

Tenyősziget ma még nagyrészt beépítetlen, bár üdülőterület számára telekosztás már kialakításra került, beépítése városszerkezeti okokból meggondolandó. (Tenyősziget beépítetlensége következtében a népszámlálásban adatokkal nem is jelenik meg.)

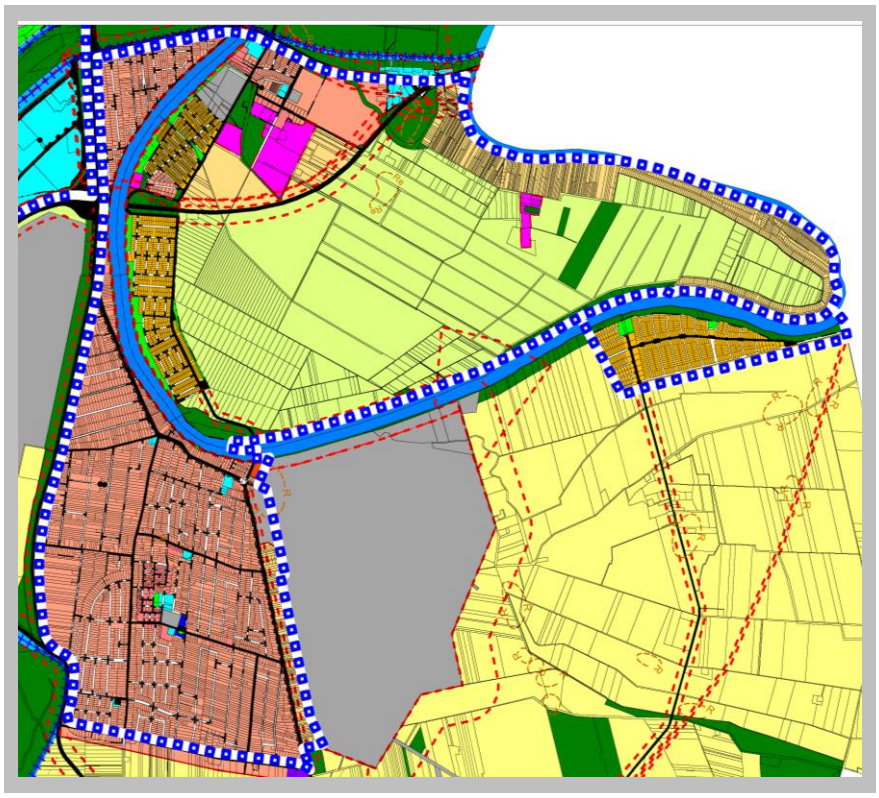

A városrész adatainak táblázatából kitűnik, hogy mutatói általában jobbak, mint az egész városé. A városrész lakónépessége a korábbi jelentős növekedés után stagnál, ami a városi csökkenéshez képest pozitív eredmény. A lakásszám viszont továbbra is nőtt, a két népszámlálás között nagyobb ütemben (117,1%-ra), mint a szolnoki lakásállomány (108,5%). Ez azt jelzi, hogy a városrész Szolnokon belüli súlya egyre nagyobb. Az utóbbi tíz évben Alcsisziget népessége növekedett, míg a másik két városrészé enyhén csökkent. A lakásszám tíz év alatt Szandaszőlősön közel 450-nel, Alcsiszigeten 210-zel emelkedett, ez utóbbi azonban az ottani lakásállomány majdnem megduplázódását eredményezte.

A Kertváros – Szandaszőlős – Alcsi sziget városrész főbb adatai

		Szolnok összesen	**Kertváros – Szandaszőlős - Alcsisziget városrész összesen**	7.1.Kertváros	7.2. Szandaszőlős	7.3. Alcsi sziget
Társadalom						
Lakónépesség (fő)	2001	77 631	11 577	1 407	9 436	734
	2011	**72 953**	**11 581**	**1 227**	**9 149**	**1 205**
A lakónépességből 0-14 évesek aránya (%)	2001	16,2	16,0	13,0	16,8	11,7
	2011	**13,5**	**14,1**	**11,7**	**14,7**	**12,2**
Lakónépességből 15-59 évesek aránya (%)	2001	65,1	68,2	62,0	69,3	66,6
	2011	**62,6**	**61,5**	**56,4**	**63,0**	**55,2**
Lakónépességből 60-x évesek aránya (%)	2001	18,7	15,8	25,0	13,9	21,7
	2011	**23,9**	**24,4**	**31,9**	**22,3**	**32,6**
Max. ált.isk. végzettségűek aránya (15-59 éves lakosságból (%)	2001	19,2	17,3	13,0	17,8	18,2
	2011	**10,3**	**6,6**	**4,6**	**6,9**	**6,2**
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25-x éves lakosságból (%)	2001	19,2	21,6	23,5	20,9	25,8
	2011	**25,7**	**31,0**	**32,9**	**31,0**	**29,5**
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	2001	39,5	36,9	39,6	36,6	36,6
	2011	**36,2**	**32,7**	**34,0**	**32,4**	**34,1**
Max ált,isk végzettségű és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 15-59 évesek között (%)	2001	12,5	10,5	9,3	10,6	11,0
	2011	**7,0**	**4,6**	**3,3**	**4,8**	**4,2**
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességből	2001	56,7	59,4	55,3	60,1	58,1
	2011	**59,5**	**62,2**	**60,2**	**62,7**	**59,9**
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	2001	36,7	30,2	41,2	28,2	31,0
	2011	**36,8**	**31,8**	**41,6**	**29,7**	**36,1**
Lakásellátottság						
Lakásállomány (db)	2001	31 744	3 925	538	3 117	270
	2011	**34 491**	**4 597**	**554**	**3 560**	**483**
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya (%)	2001	10,2	15,6	16,4	13,1	43,3
	2011	**4,9**	**5,2**	**4,2**	**5,6**	**2.9**

A városrészben a gyerekek száma még mindig a szolnoki átlag körül van. Alcsiszigeten és a Kertvárosban idősebb a népesség, a legfiatalabb Szandaszőlősön. A városrész statisztikáját Szandaszőlős javítja, mivel ott a nyugdíjas korúak 22,3%-os aránya a városi átlag alatt marad, míg a gyermek korosztályé (14,7%) valamivel magasabb a szolnokinál. Szandaszőlős és Kertváros is több pozitív mutatóval rendelkezik, bár egy-egy kedvezőtlen jelenség azért tapasztalható: Kertvárosban és Alcsiszigeten a népesség folyamatos elöregedésére utal, hogy 32 % körüli a 60 éven felüliek aránya, ezzel messze meghaladja a városi szintet. Az iskolázottság és foglalkoztatás adatai mindhárom részterületen rendre jobbak, mint a város egészében.

Kertváros, Szandaszőlős, Alcsisziget városrészek SWOT- analízise:

ERŐSSÉGEK	**GYENGESÉGEK**
-- Magasan iskolázott, stabil és kedvező korcsoport-összetételű népesség. -- Kertvárosi színvonalas környezet, magas lakóterületi presztízs. -- Kellemes táji adottságok, Tisza-part közelsége. -- Új városrész központ kialakítása.	-- A Belvárostól távoli elhelyezkedés. -- Szandaszőlőst elkerülő út hiánya, a Karinthy út túlterheltsége. -- A kistérség D-i részét a várossal összekötő út forgalmának zavaró hatása. -- A gyűjtőúthálózat nem elég sűrű, a tömegközlekedési ellátottság nem fedi le a lakóterületet. -- A lakóutcákban a forgalomcsillapítás hiánya, a megengedett sebesség a terület jellegéhez képest túl nagy. -- A városias, többfunkciós komplex városrészközpont hiánya. -- Alcsi sziget és Szandaszőlős kapcsolathiánya. -- Kihasználatlan/alulhasznosított területek, feltáratlan tömbbelsők. --A helyi munkahelyek hiánya. -- Helyenként részleges/hiányos közműellátás. -- A Tiszaparti természeti területek, értékek nem kellő bekapcsolása a városrész életébe. -- Az evezőspálya és a Holt-Tisza-ág rehabilitációjának elmaradása, turisztikai alulhasznosítottság.
LEHETŐSÉGEK	**VESZÉLYEK**
-- A tervezett elkerülő út megépítésével a környezetterhelés csökken. -- Az Alcsisziget Holt-tiszai átkelési lehetőségének javítása a Szandaszőlősi összekötés megépítésével. -- A Holt-Tisza rehabilitációjával a turisztikai és sportfunkciók megerősítése, az evezőspálya jobb hasznosítása. -- Új lakóterületek nyitása tömbbelső-feltárásokkal, a befogadó településrészi szerepkör további megtartása. -- A Kocsoros út – Karinthy Frigyes út – Vörösmező utcai csomópont átbocsátó képességét körforgalmi csomóponttá átépítésére lehetőség van.	-- Az elkerülő út megépültének késése esetén a forgalomból származó környezeti terhelés fennmarad. -- A magánterületű tömbbelsők feltárása nem valósul meg, ezáltal a terület gazdaságos használata késik. -- A Holt-Tisza rehabilitációja nem történik meg. -- A turisztikai potenciál hasznosítása nem javul. -- Az Alcsisziget és Karinthy út közötti összekötőút nem épül meg. -- A fejlesztések elmaradása miatt a helyben foglalkoztatottság nem nő.

2.3.3 Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

Az alábbiakban bemutatjuk a szegreációs területeket, melyeket a 2.2 pont alatti problématérképen már jelöltük. E szerint társadalmi elemzés alapján az alábbi területek tekinthetők szegregációval sújtott területegységeknek: (az aláfestés jelzi, hogy 35%-os a szegregációs mutató

-- Szandaszőlős városrészen a Gorkij utca- Katona József utca- Ménes utca- Szabó Lőrinc utca által lehatárolt terület (1. sz. szegregációs terület, szegregációs mutató 35%);

-- az Alcsi városrészen a Mester úttól délre eső kertváros és azon belül az Üteg utca nyugati oldala (2. sz. szegregációs terület, szegregációs mutató 35%);

-- a Nyugati városrészen belül a Tücsök és Hangya utca környéke (3. sz. szegregációs terület szegregációs mutató 35%);

-- a Déli városrészen belül

- a Füge utca északi oldala- Vihar utca- Béke utca- Bogár utca- Csallóköz utca keleti oldala (4. sz. szegregációs terület szegregációs mutató 35%);
- a Sashalmi út északi oldala- Mázsa utca mindkét oldala- Kazán utca nyugati oldala által határolt terület (5. sz. szegregációs terület szegregációs mutató 35%);
- a Gyökér u. - Bányász u. - Törteli u. - Motor u. - Törteli u. - Sashalmi út - Temető - Hoksári János u. - Törteli u. által határolt terület (6. sz. szegregációs terület szegregációs mutató 35%);
- a Fertő utca- Hoksári János utca- Szivattyú utca- Zápor utca közötti terület (9 sz. szegregációs terület szegregációs mutató 30%);

-- Alcsi városrészen belül a Búzavirág utca- Határ út- Tulipán utca közötti terület (7. sz. szegregációs terület szegregációs mutató 30%);

-- Belvároson belül a Dráva utca- Szántó körút- Mikes utca- Bocskai utca- Tavasz utca- Csokonai út (8. sz. szegregációs terület szegregációs mutató 30%);

1. szegregátum: 35% feletti mutatóval a Gorkij utca- Katona József utca- Ménes utca- Szabó Lőrinc utca által lehatárolt terület rendelkezik. A 30% feletti mutató alapján a terület a következőre bővül: Szabó Lőrinc utca- Gorkij utca- Veres Péter utca- Ménes utca.

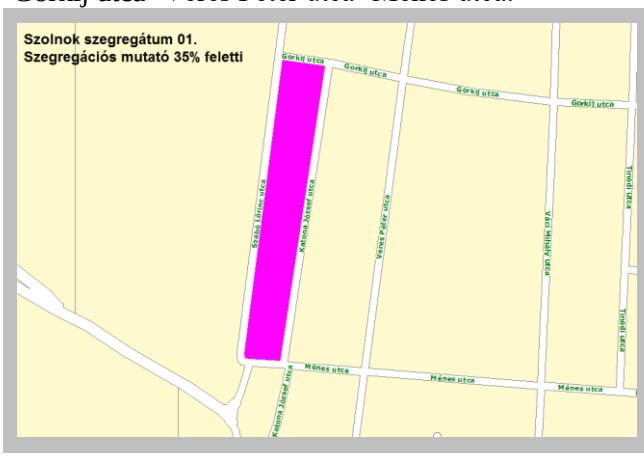

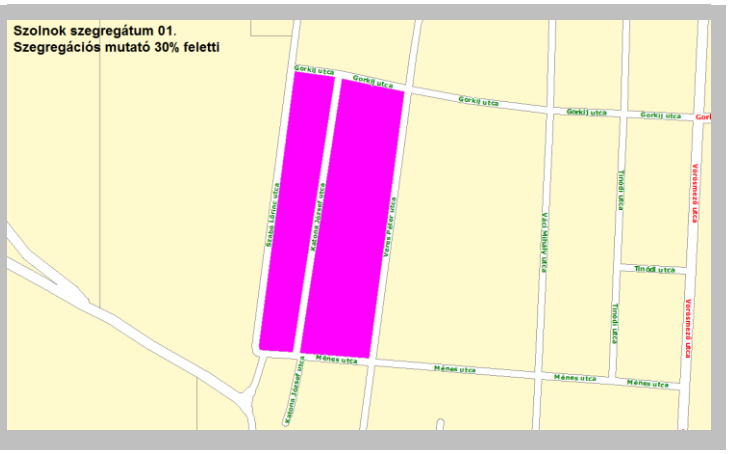

2. szegregátum: Üteg utca nyugati oldala a belterületi határig

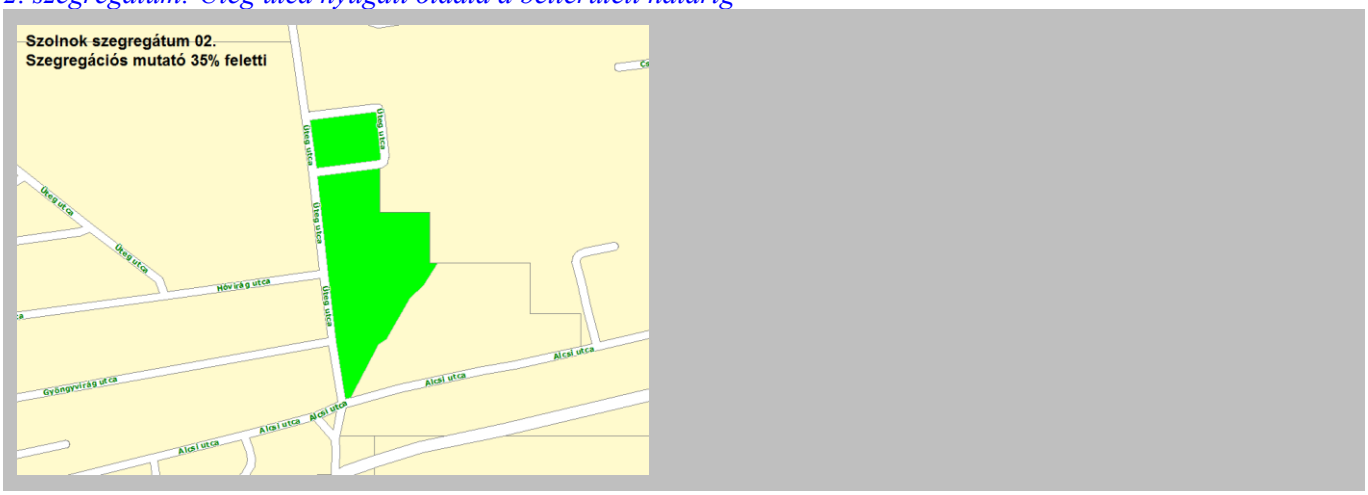

3. szegregátum: 35% feletti mutatóval a Tücsök utca mindkét oldala rendelkezik. A 30% feletti mutató alapján a terület a következőre bővül: Tücsök utca mindkét oldala- Újszászi út- Hangya utca mindkét oldala.

4. szegregátum: Füge utca északi oldala- Vihar utca- Béke utca- Bogár utca- Csallóköz utca keleti oldala

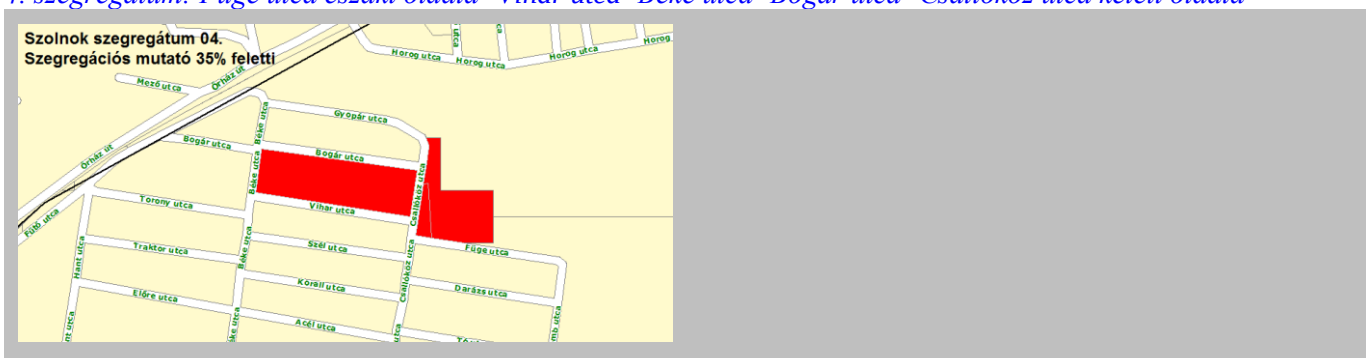

5. *szegregátum: 35% feletti mutatóval a Sashalmi út északi oldala- Mázsa utca mindkét oldala- Kazán utca nyugati oldala által határolt terület* rendelkezik. A 30% feletti mutató alapján a terület a következőre bővül: Sashalmi út északi oldala- Mázsa utca mindkét oldala- Kazán utca mindkét oldala- Sashalmi út északi oldala a Törteli utcáig.

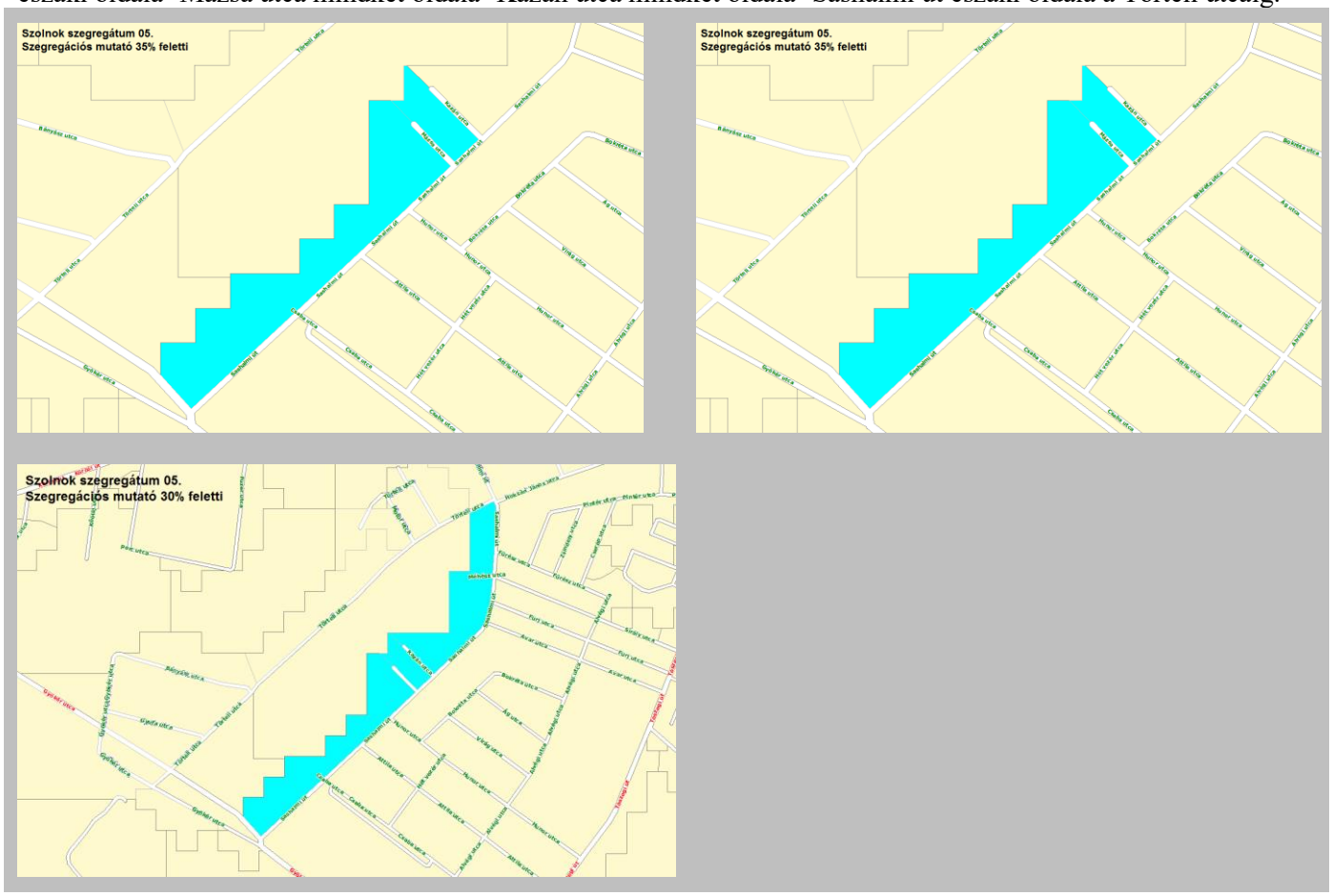

6. szegregátum: 35% feletti mutatóval a Gyökér u. - Bányász u. - Törteli u. - Motor u. - Törteli u. - Sashalmi út - Temető - Hoksári János u. - Törteli u. által határolt terület rendelkezik. A 30% feletti mutató alapján a terület a következőre bővül: Gyökér utca délnyugati oldala a belterületi határtól- Gyökér u. - Bányász u mindkét oldala - Törteli u északi oldala - Motor u. - Törteli u. - Sashalmi út - Temető - Hoksári János u. - Törteli u.

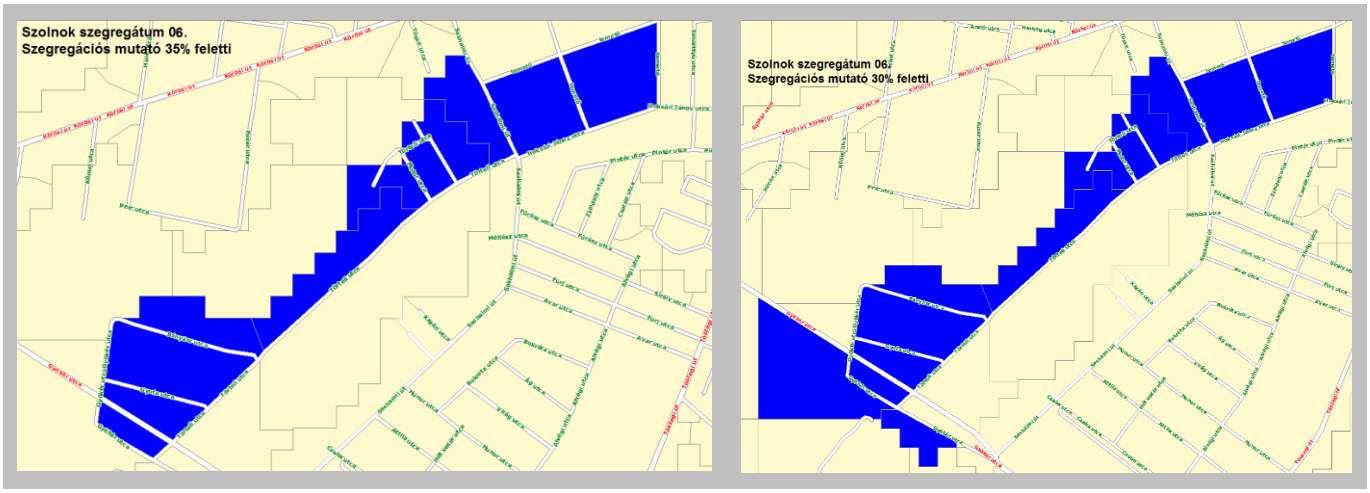

7. szegregációval veszélyeztetett terület: Búzavirág utca- Határ út- Tulipán utca.

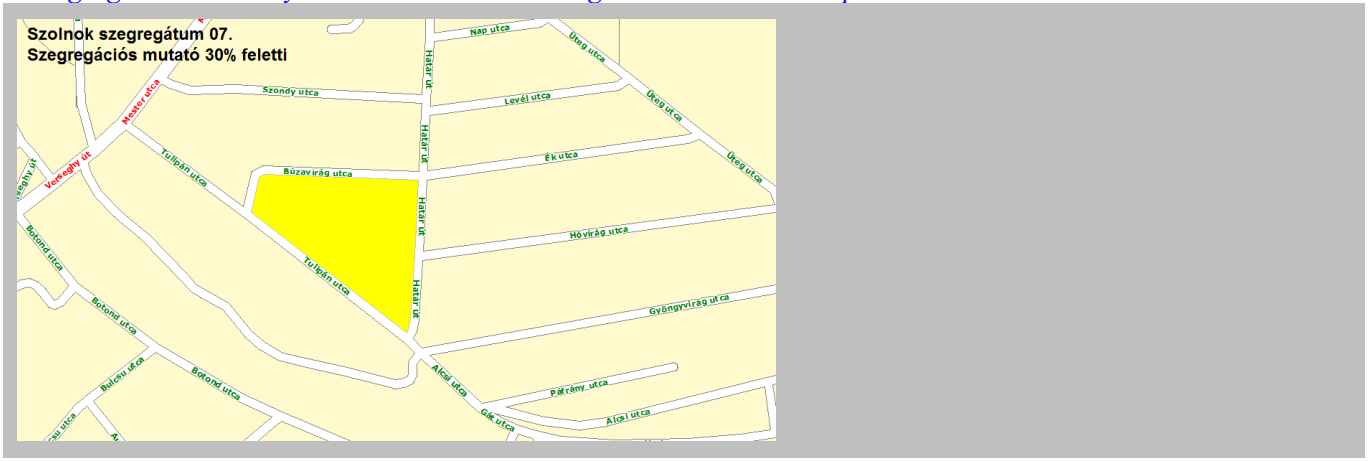

8. szegregációval veszélyeztetett terület: Dráva utca- Szántó körút- Mikes utca- Bocskai utca- Tavasz utca- Csokonai út

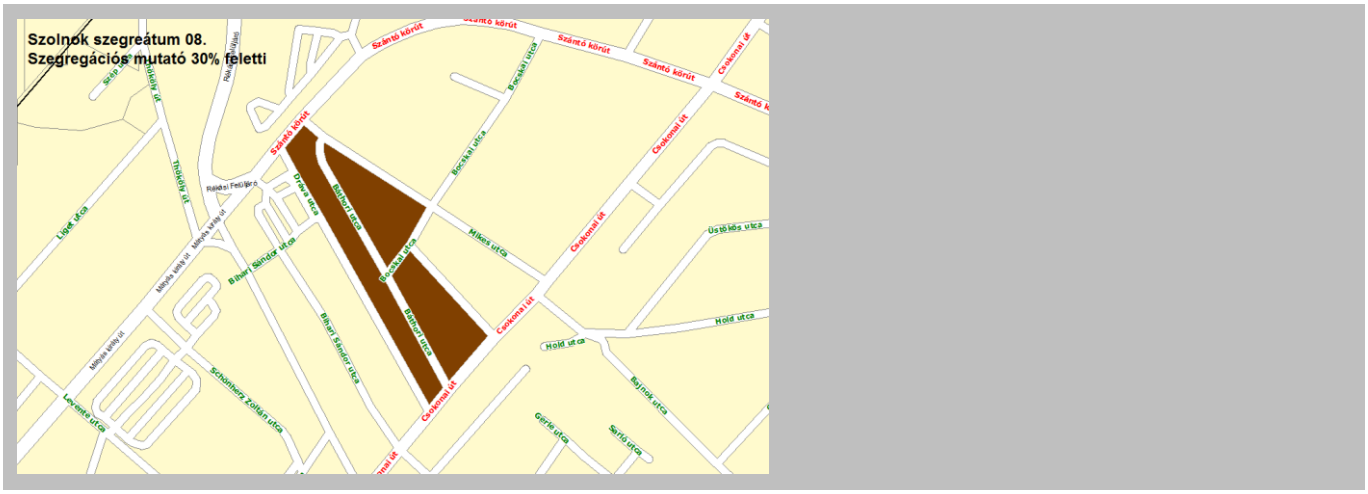

9. szegregációval veszélyeztetett terület: Fertő utca- Hoksári János utca- Szivattyú utca- Zápor utca

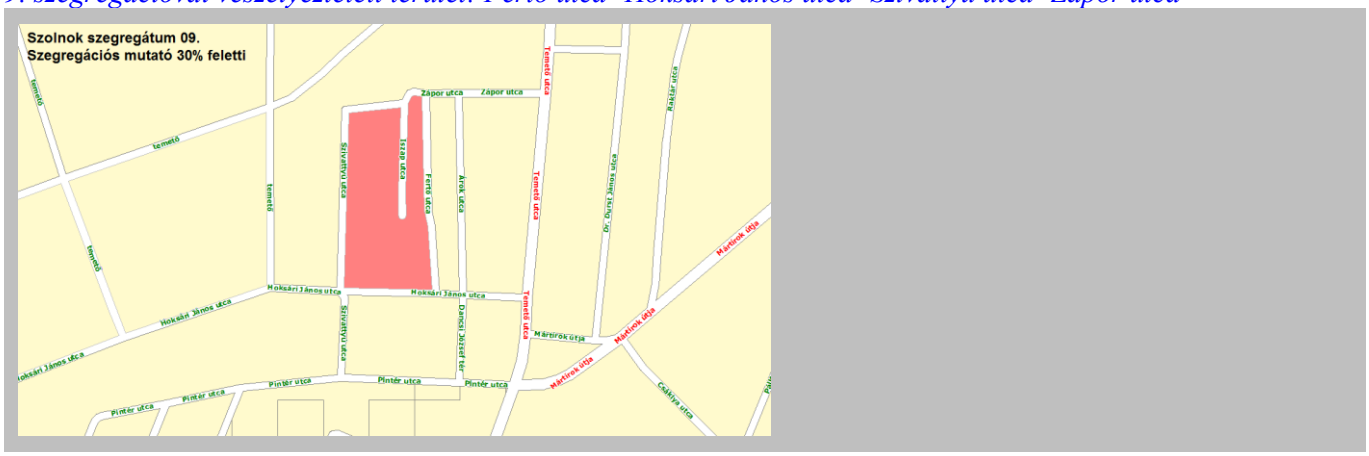

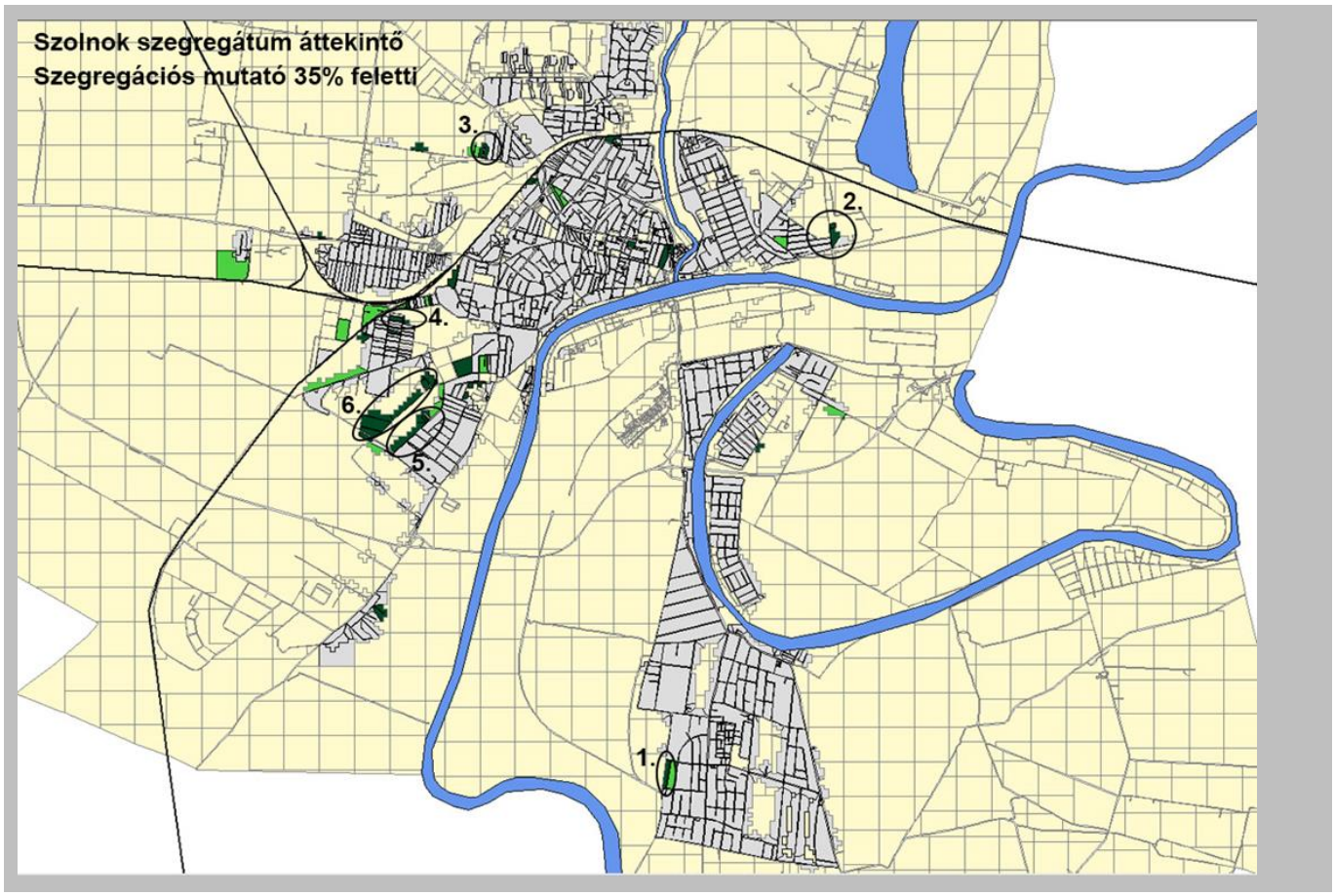

A 35% feletti szegregációs mutató alapján lehatárolt szegregátumok elhelyezkedését mutató 2011 évi KSH kartogramok, és KSH adatok alapján

Az alábbiakban ismertetjük a 35% szegregációs mutatóval terhelt területeket és azok elhelyezkedését az egyes városrészeken belül.

Mutató megnevezése	Szolnok összesen *	1 szegre-gátum	2. szegre-gátum	3. szegre-gátum	4 szegre-gátum	5. szegre-gátum	6. zegregá-tum
Lakónépesség száma	72953	54	146	90	56	168	292
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	33,3	52,1	35,6	26,8	32,7	44,9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	62,6	53,7	43,8	63,3	53,6	56,5	50,3
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	23,9	13,0	4,1	1,1	19,6	10,7	4,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	10,3	62,1	95,3	70,2	66,7	54,7	70,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	25,7	0,0	0,0	0,0	3,1	1,1	1,7
Lakásállomány (db)	34491	16	34	24	16	56	84
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	4,9	68,8	61,8	100,0	12,5	30,4	84,5
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	36,2	69,0	92,2	80,7	76,7	62,1	77,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	7,0	41,4	87,5	57,9	56,7	43,2	59,2
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	59,5	30,0	7,8	19,0	23,3	36,2	21,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	36,8	46,7	86,2	54,5	70,0	43,1	58,9
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	72040						
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	27,0	77,8	100,0	100,0	85,7	73,7	72,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	52,7	66,7	79,5	68,9	76,8	66,1	78,4
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	11,1	50,0	83,3	60,7	46,2	33,3	47,6
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	6,3	27,8	70,0	46,4	23,1	15,8	23,8
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	3,8	66,7	55,2	100,0	12,5	31,4	81,7
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	9,6	86,7	17,2	4,5	12,5	15,7	11,3
Lakónépességen belül 15-59 évesek száma	45649	29	64	57	30	95	147
Lakónépességen belül 16-54 évesek száma	38611	25	60	50	30	83	133
Lakónépességen belül 0-18 évesek száma	12745	23	83	40	17	63	149
Lakónépességen belül 0-25 évesek száma	18869	25	100	54	24	78	177
Lakónépességen belül 54-X évesek száma	23567	8	7	6	11	26	24
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	4718	18	61	40	20	52	104
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők száma az aktív korúakon belül	3192	12	56	33	17	41	87

** Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (149 fő) adatait*
-- Az alófestett adatokat az alábbi bemutató mellett soroltuk fel

A Szandaszőlősi városrész Gorkij utca- Katona József utca- Ménes utca- Szabó Lőrinc utca által lehatárolt terület (1. sz. terület)

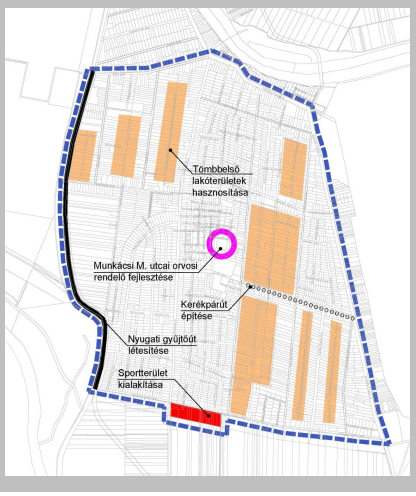

Telkes lakóterület. 86,7 %-a egyszobás, 66,7%-ban komfortnélküli, félkomfortos, szükséglakásokkal, a munkanélküliek száma 50%.

Az Alcsi városrész Üteg utca nyugati oldala a belterületi határig (2. sz. terület)

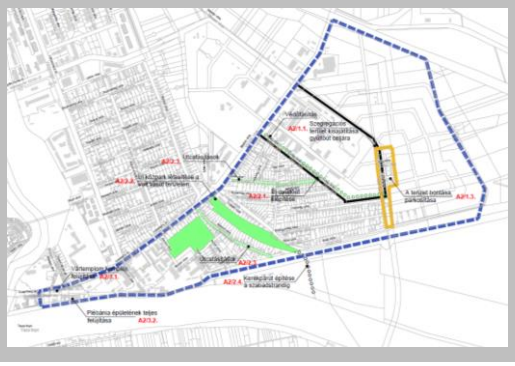

Telkes lakóterület. Az egy szobás lakások aránya 17,2 %, 55,2 %-a komfortnélküli, félkomfortos, szükséglakásokkal, a munkanélküliek száma 79,5%.

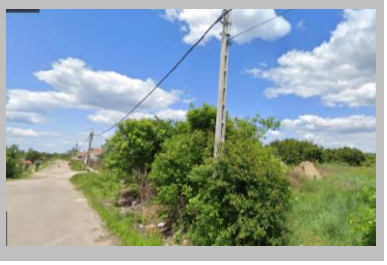

A Nyugati városrész, Tücsök és Hangya utca környéke (3. sz. terület)

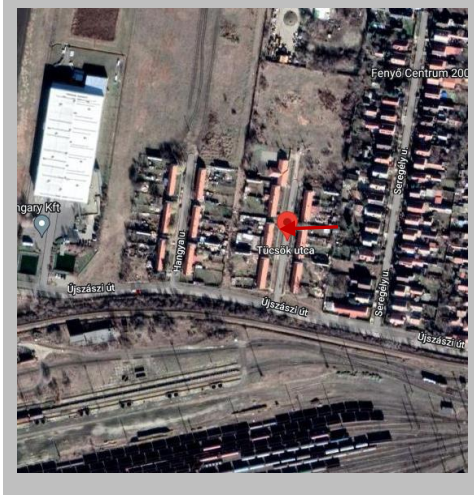

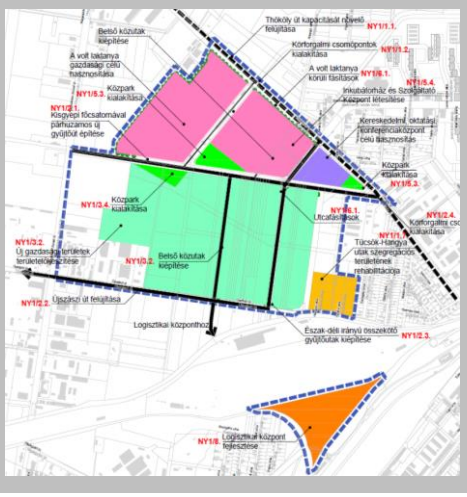

Telkes lakóterület. Az egy szobás lakások aránya 4,5 %, 100 %-a komfortnélküli, félkomfortos, szükséglakásokkal, a munkanélküliek száma 60,7%.

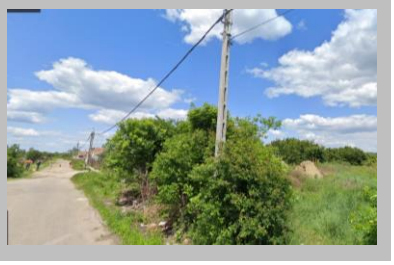

Déli városrész, Füge utca északi oldala- Vihar utca- Béke utca- Bogár utca- Csallóköz utca keleti oldala (4. sz. terület)

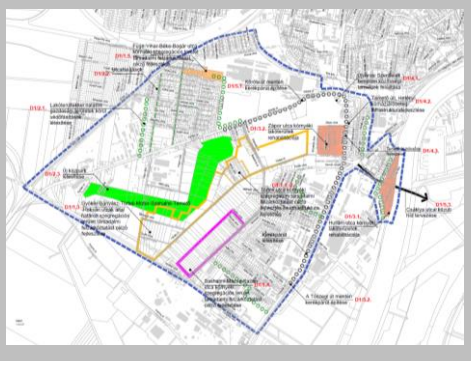

Telkes lakóterület. Az egy szobás lakások aránya 12,5 %, 12,5%-a komfortnélküli, félkomfortos, szükséglakásokkal, a munkanélküliek száma 46,2%.

Déli városrész, Sashalmi út északi oldala- Mázsa utca mindkét oldala- Kazán utca nyugati oldala által határolt terület (5. sz. terület)

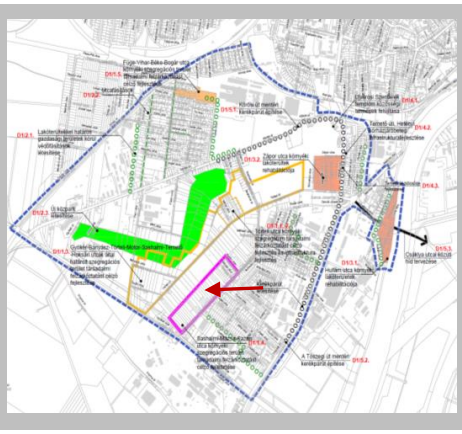

Telkes lakóterület. Az egy szobás lakások aránya 12,5 %, 12,5%-a komfortnélküli, félkomfortos, szükséglakásokkal, a munkanélküliek száma 46,2%.

Déli városrész, a Gyökér u. - Bányász u. - Törteli u. - Motor u. - Törteli u. - Sashalmi út - Temető - Hoksári János u. - Törteli u. által határolt terület (6. sz. terület)

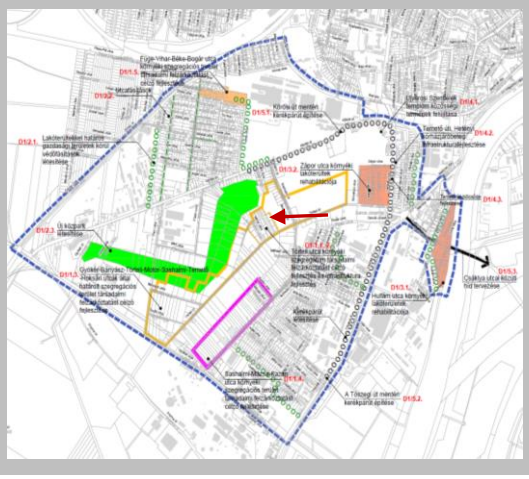

Telkes lakóterület. Az egy szobás lakások aránya 11,3 %, 81,7%-a komfortnélküli, félkomfortos, szükséglakásokkal, a munkanélküliek száma 46,7%.

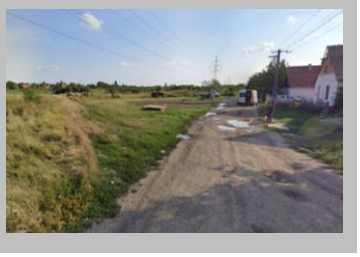

2.3.4 Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

Az alábbiakban bemutatjuk sémaszerűen a város egészének, illetve részeinek komplex elemzéséből levezetett lehetséges beavatkozást igénylő területeket. Majd részletezzük a szegregációval sújtott területek problémáinak feloldására javasolt akcióterületeken kívüli további, egyéb szempontból beavatkozást igénylő területeket. Ezek az alábbiak:

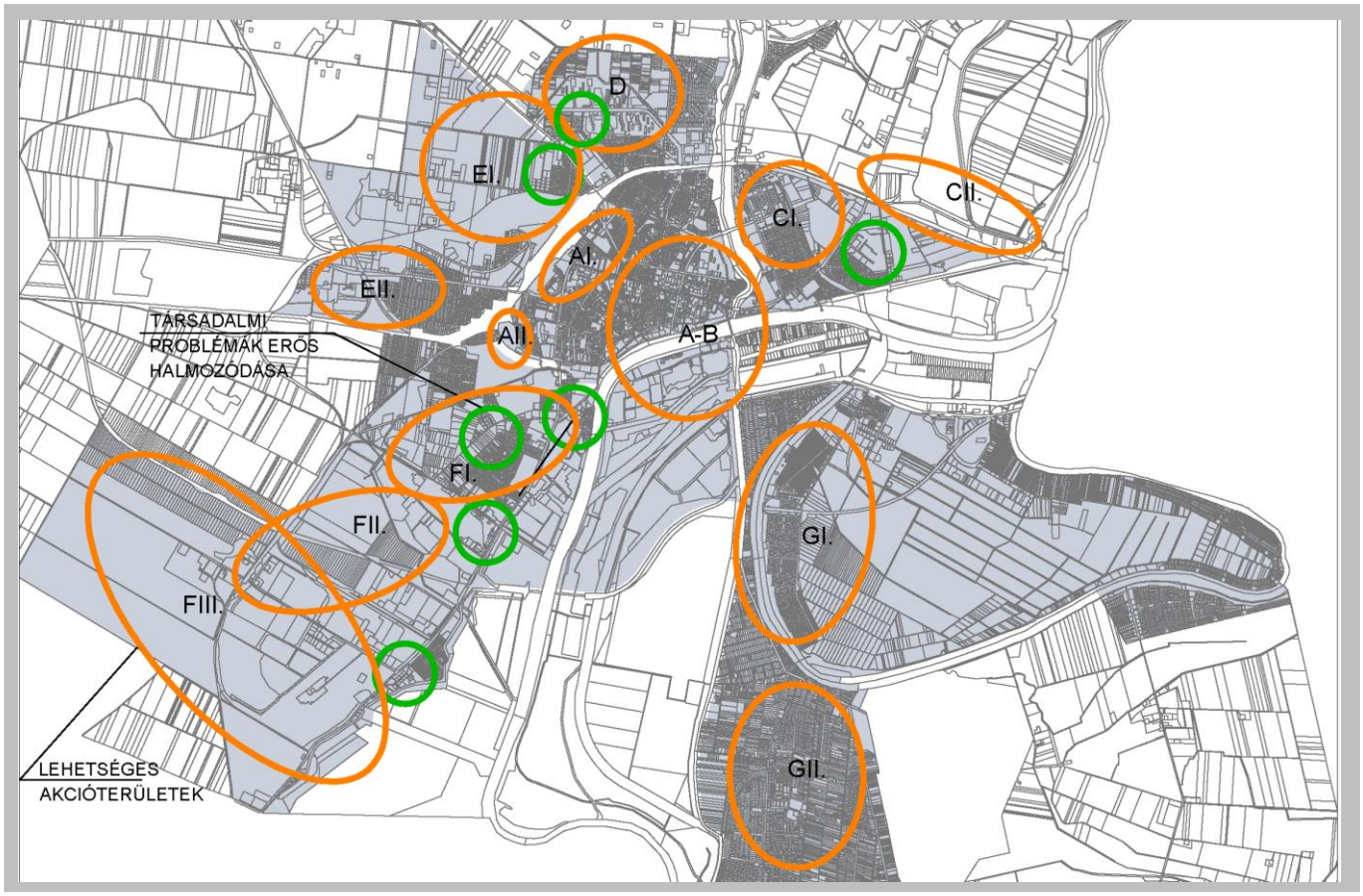

A város egészének illetve részeinek komplex elemzéséből levezetett lehetséges akcióterületek és a társadalmi problémák halmozódási területei

A ***Jubileumi tér és környéke*** (a joghatályos IVS szerinti „AI" jelű akcióterület)

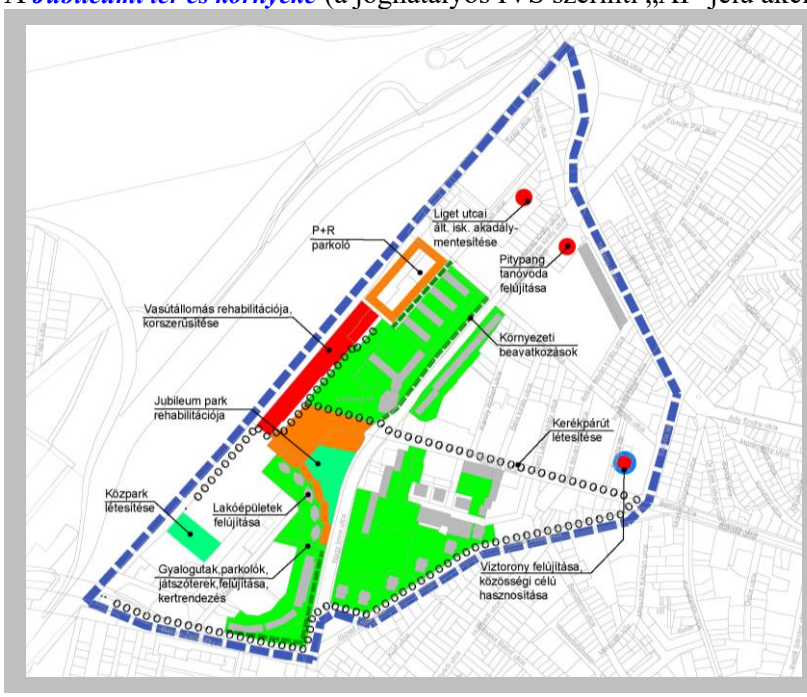

A projekt elemek célja, hogy a Jubileumi tér és környéke mind funkcionálisan, mind fizikai környezetében a várost és vonzáskörzetének népességét, valamint az idelátogató turistákat színvonalas, a városhoz méltó városkapuként, fogadni tudja.

A projektek nagy részének hatóköre a város egészére, a szolnoki kistérségre, és bizonyos elemeit tekintve az Észak Alföldi Régióra is kiterjed. A 2014-2020 közötti tervidőszak javasolt feladatcsoportjai:

- az Eötvös téri víztorony felújítása, illetve átépítési közösségi célú hasznosítása érdekében,
- a vasútállomás rehabilitációja, korszerűsítése;
- a vasútállomási P+R parkoló létesítése; *(megvalósítása folyamatban van)*
- kerékpárutak és kerékpártárolók építése; *(megvalósult)*
- közpark létesítése, illetve a Jubileum téri közpark rehabilitációja;
- zöldfelületek felújítása;
- a lakossági panelprogram keretében a meglévő lakóépületek komplex felújítása; *(részben megvalósult)*
- az itt elhelyezkedő közösségi létesítmények energia racionalizálásával összefüggő fejlesztések. *(megvalósultak)*

A ***MÁV sporttelep és környéke*** (a joghatályos IVS-ben nem szerepelt, mint akcióterület) AII jelű akcióterület.

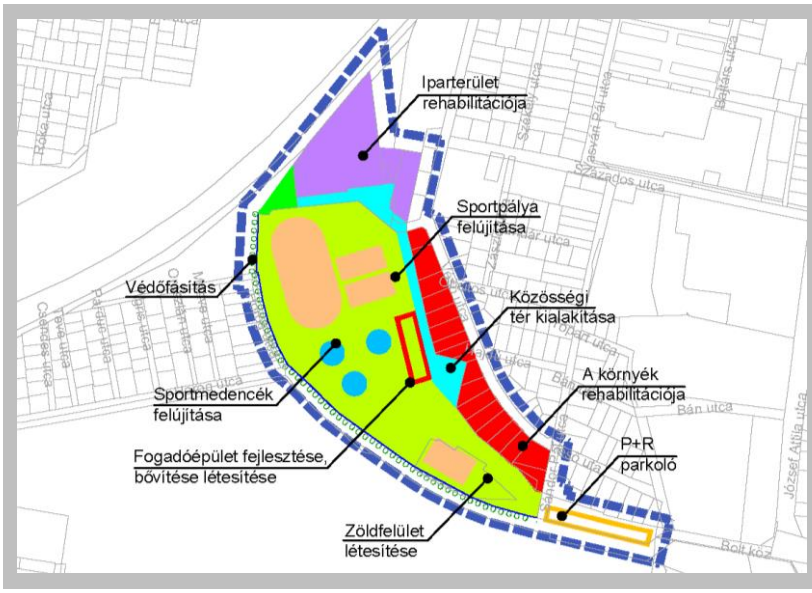

A projekt elemek célja regionális sportközpont létrehozása és a környezeti színvonal javítása.

A 2014-2020 közötti tervidőszak javasolt feladatcsoportjai: *(részben megvalósultak)*

- sportpályák felújítása;
- sportmedence felújítása;
- fogadóépület építése;
- közösségi tér kialakítása;
- a Vető utca és környékének rehabilitációja, zöldfelületek telepítésével, a közutak kiépítésével, új térfalak létrehozásával.
- közművek felújítása.

A „zászlóshajónak" tekinthető beavatkozási terület a Belváros egy részét és a Tiszaligetet magába foglaló terület. („***Szolnok a Tisza fővárosa***" c. „A-B" jelű akcióterület) Ennek hatóköre a város egésze, a szolnoki kistérség, és bizonyos elemeit tekintve az Észak Alföldi Régió.

Összességében itt a fejlesztés alapvető célja lehet, hogy Szolnok városi szintű ellátási viszonyai, a Belváros környezeti feltételei -- az élettel teli közösségi városi terek létrehozásával -- javuljanak, és a város idegenforgalmi vonzereje jelentősen bővüljön.

A joghatályos IVS szerinti *feladatcsoportok közül több megvalósult, vagy a magvalósításuk folyamatban van.*

A 2014-2020 közötti tervidőszak javasolt feladatcsoportjai:

- a Városközpont közterületeinek rendezése, gyalogos utcahálózat kialakítása a Kossuth tér, a Városközpont, a Szapáry út és a Tiszavirág Tisza-híd, valamint a Baross Gábor úton a Kossuth tér és a Kápolna utca között;
- a Városközpont II. -- a Thököly út, a Kápolna utca, a Baross Gábor és a Ady Endre út közötti tömbben komplex rehabilitáció végrehajtása, mely kiterjedne az épületek megújításának támogatására, a közterületek rendezésére, parkosításra;
- gyűjtőút és csomópontjainak kiépítése a Petőfi Sándor utcában;
- az Óállomás telkén a repülőmúzeum létesítése;
- Tiszaparti városrész komplex rehabilitációja
- a Hold utcai óvoda fejlesztése;
- Fiumei utcai óvoda fejlesztése;

- a Móra úti rendelő felújítása, a Fiumei úton működő szociális központ áttelepítésével;
- a Szapáry úti óvoda kiváltása,
- parkoló-lemezek építése;
- új óvoda építése a Tisza-parton, a Városi Kollégium közelében;
- a Tiszaligeti Termálfürdő sport és rekreációs központ (családi és vízi kalandpark) kiépítése, valamint a Tiszavirág híd és a Termálközpont közötti területek közterület rendezésére; *(megvalósult)*
- Tiszaligeti Turisztikai Központ létesítése -- Ifjúsági turizmus komplex fejlesztése keretében – szálláshelyek, szabad-strand, rendezvényturizmus létesítményei, vízi színpad, vízi-sport telep fejlesztése történne;
- Tiszaliget kapujának rendezése;

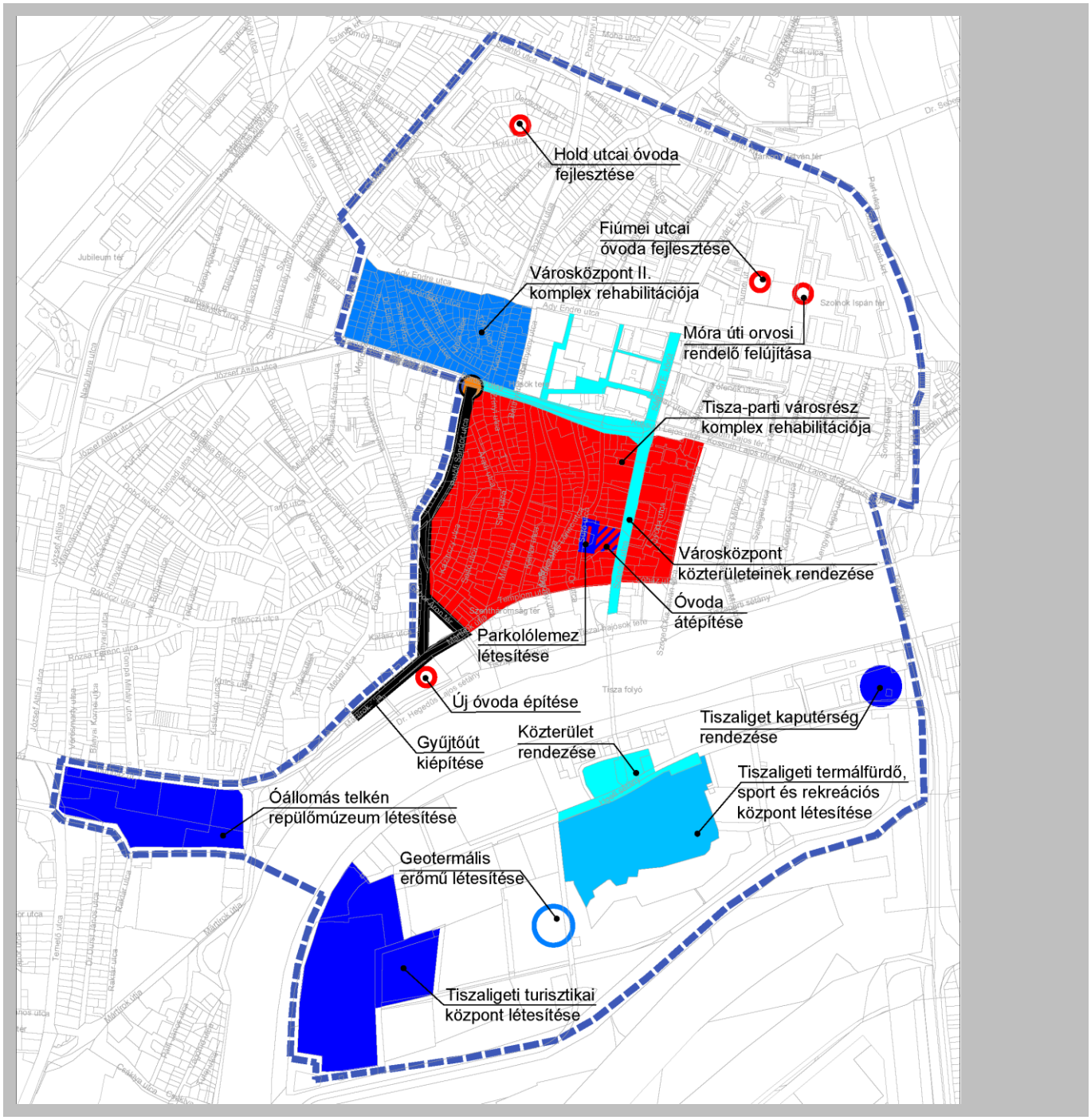

Szolnok „a Tisza fővárosa akcióterület”

- százlábú híd létesítése a Tiszaliget és a Szandai rétek között,
- geotermál erőmű létesítése a város Tisza-parti középületeinek és sportlétesítményeinek energiaellátás céljából,

Az ***Alcsi városrész Mester úti laktanya és környéke*** (a joghatályos IVS-ben ugyanezen megnevezéssel, mint „CI” jelű akcióterület szerepelt). A Mester úti fejlesztési feladatok közül néhány elem megvalósult. A jelen felülvizsgálat során az akcióterület kibővítését javasoljuk az Alcsi városrész területének több pontjára.

A fejlesztés alapvető célja, hogy a városrész belvárosi kapcsolatai és a környezeti állapotok javuljanak, hogy a használton kívüli területek fokozatosan beépüljenek, hogy az itt lakók ellátottsági viszonyai a városi átlaghoz közelítsenek.

A 2014-2020 közötti tervidőszak javasolt feladatcsoportjai:
- a Mester út- Sebestyén Gy. krt. -at összekötő városi forgalmi út kiépítése; *(megvalósult)*
- a Sebestyén Gy. krt.-i híd felújítása; *(megtörtént)*
- a volt laktanyán belül bérlakások építése, telekrendezés családiházas telkek kialakítására;
- közpark létesítése;
- kereskedelmi és szolgáltató övezek létesítése;
- a Tallini városrész komplex rehabilitációja, *(megtörtént)*
- Humánszolgáltató Központ fejlesztése, kapacitásbővítés a Tallini lakótelepen,

Alcsi városrész Mester úti laktanya és környéke akcióterület

Az ***Alcsi városrész Milléri csatorna és környéke*** (a joghatályos IVS-ben ugyanezen megnevezéssel, mint „CII" jelű akcióterület szerepelt). Az akcióterületen *az elmúlt időszakban fejlesztés nem történt*. A jelen felülvizsgálat során az akcióterület kibővítését javasoljuk az Alcsi városrész területének több pontjára.

A fejlesztés alapvető célja, hogy Szolnok lakosságának rekreációs igényei területaránnyosan kerüljenek kielégítésére. Azaz a fejlesztések elsősorban az Alcsi városrész lakóit, de az idetelepülő turisztikai vonzerőt képviselő egyéb létesítmények idegenforgalmi célokat is szolgálhatják.

A 2014-2020 közötti tervidőszak javasolt feladatcsoportjai:
- a közlekedési utak kiépítése;
- fogadóterületek kialakítása;
- Vízügyi Múzeum felújítása,
- mezőgazdasági területek rekreációs célú hasznosítása;
- közművek kiépítése.

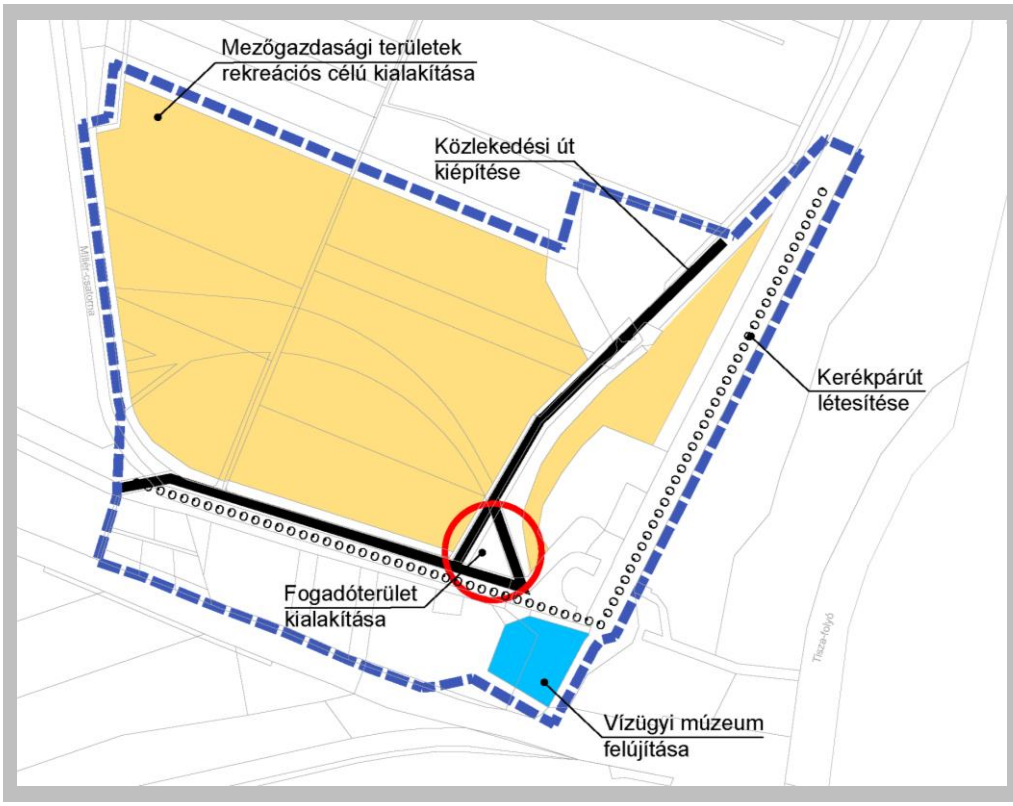

Alcsi városrész Milléri csatorna és környéke akcióterület

A ***Széchenyi városrész*** (a joghatályos IVS-ben lakótelep és Varju utca környéke, mint „D" jelű akcióterület szerepelt) A Varju utca és környékét szegregációs akcióterületként külön javasoljuk szerepeltetni.
Összességében a fejlesztés alapvető célja volt a mainál kedvezőbb lakókörnyezet és ellátottsági viszonyok megteremtésével és a lakások műszaki állapotának javításával, a városrész elszigeteltségének enyhítésével a lakónépesség megtartása.

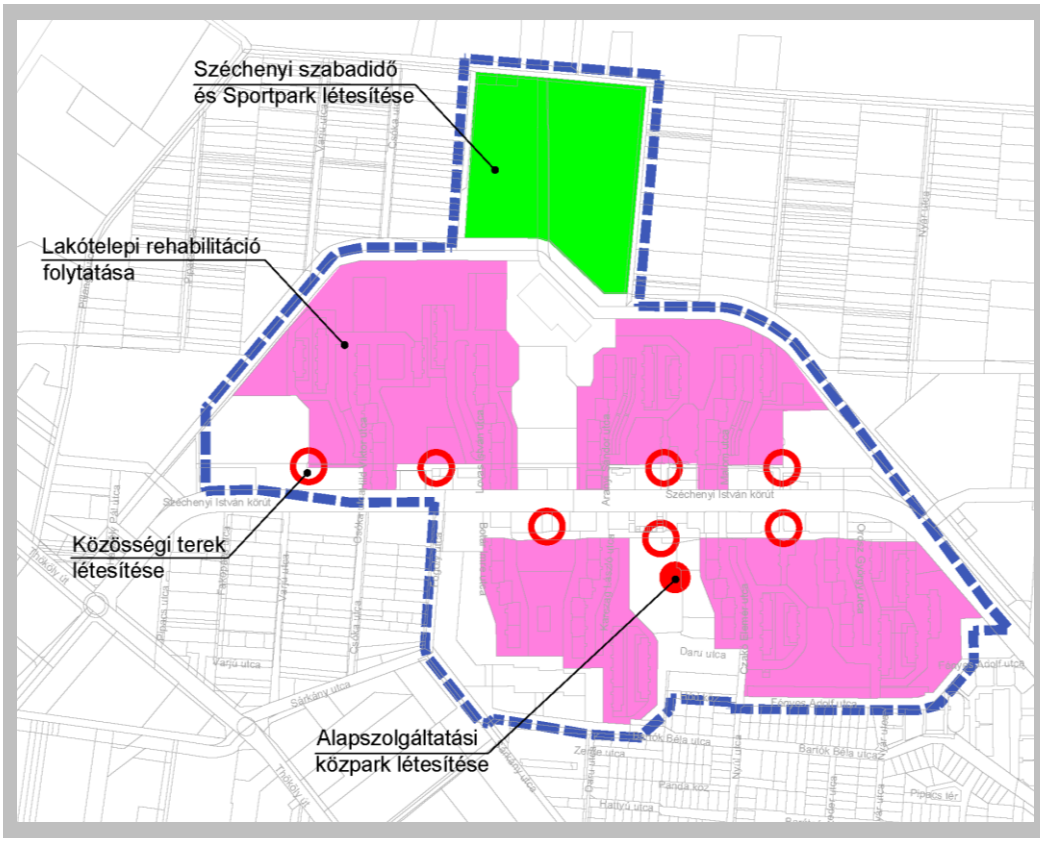

Széchényi városrész akcióterület

A joghatályos IVS szerinti *projektelemek egy része megvalósult, illetve a magvalósítás folyamatban van*.
A 2014-2020 közötti tervidőszak javasolt feladatcsoportjai:

- Alapszolgáltatási Központ létrehozása a Széchenyi városrész központjában;

- a lakótelepi rehabilitáció folytatása, ezen belül a lakóépületek rehabilitációja, a közösségi terek átépítése, a parkok útburkolatok felújítása;
- Széchenyi Szabadidő és Sportközpont kiépítése;
- Ökopark bővítése.

A ***Nyugati városrész Thököly út menti laktanya és környéke*** (a joghatályos IVS-ben ugyanezen megnevezéssel, mint „EI" jelű akcióterület szerepelt). Az akcióterületen az elmúlt tervidőszakban fejlesztés nem történt.
Összességében a fejlesztés alapvető célja a városrészek elszigeteltségének oldása a közlekedési kapcsolatának fejlesztése volt.

A 2014-2020 közötti tervidőszak javasolt feladatcsoportjai:
- a volt laktanyaterület hasznosítása, ezen belül szolgáltató, kereskedelmi gazdasági célú, innovációs központi fejlesztések megvalósítása;
- a Thököly út és az Újszászi út összekapcsolása, a Széchényi krt. folytatásaként. Ezzel a Nagysándor József úti és a Logisztikai Központi közvetlen megközelítése válik lehetővé.
- az előző útösszeköttetéshez szükséges csomópontok kiépítése;

- a Nyugati városrész alulhasznosított mezőgazdasági területeinek kihasználását segítő terület-előkészítések.

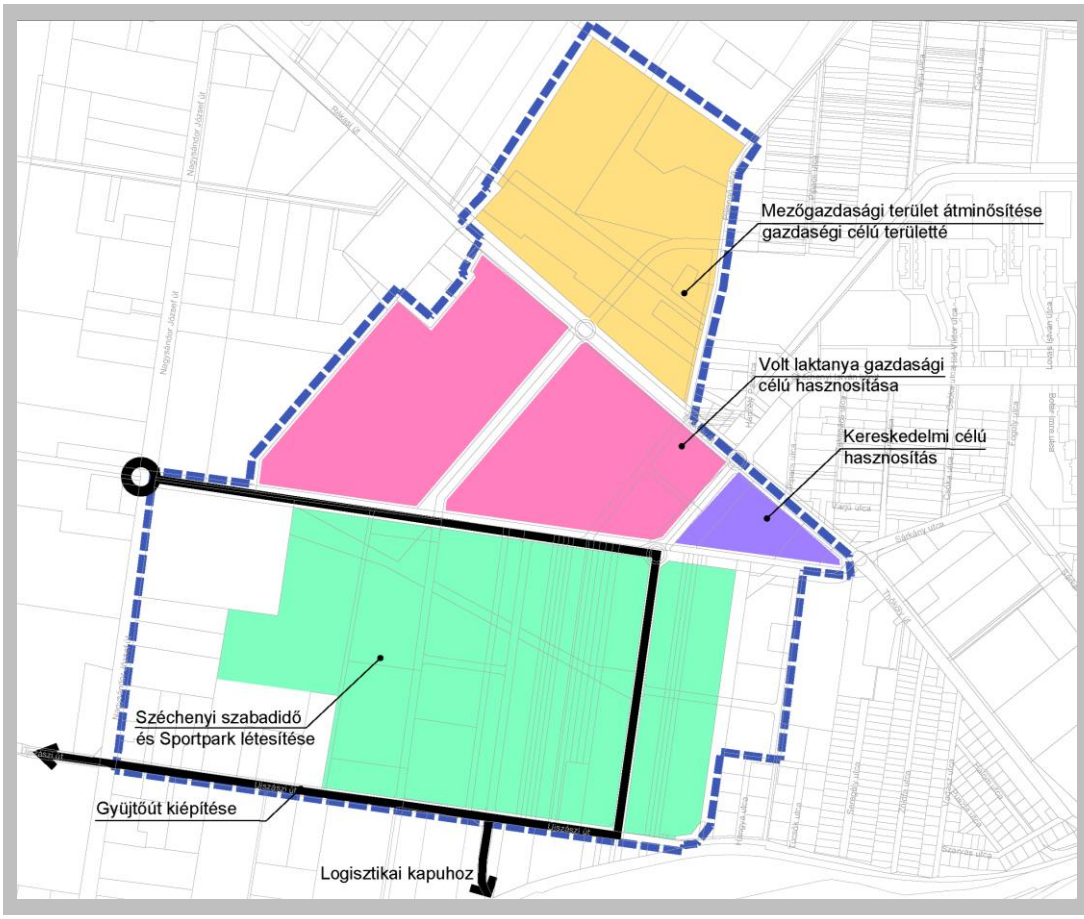

Nyugati városrész Thököly út menti laktanya és környéke

A fejlesztés célja: az alulhasznosított területek intenzív hasznosítása és a vasúttól északra eső

A ***Nyugati városrész Pletykafalu*** (a joghatályos IVS-ben nem szerepelt akcióterületként). Jele EII akcióterület. *A fejlesztés célja: az intézményi ellátottság javítása.*

A 2014-2020 közötti tervidőszak javasolt feladatcsoportjai:
- a Kacsa utcai óvoda komplex fejlesztése, *(megvalósult)*
- a városkapu fogadó területeinek rendezése, fásítással;
- a vasútvonal mentén fásítás.

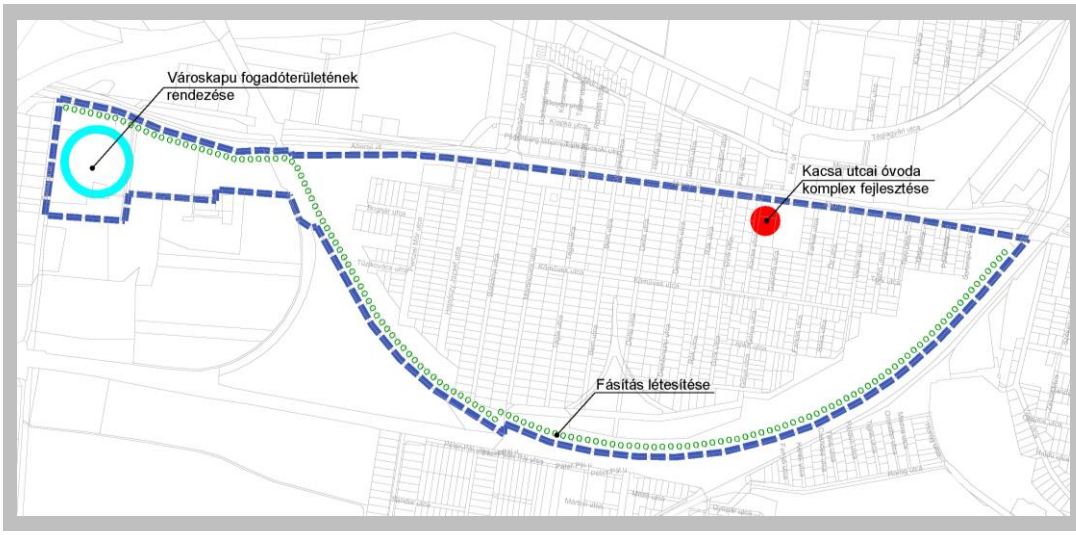

Nyugati városrész Pletykafalu akcióterület

A ***Déli városrész iparterületi barnamezős rehabilitációs terület*** (a joghatályos IVS-ben ugyanezen megnevezéssel, mint „FII" jelű akcióterület szerepelt)

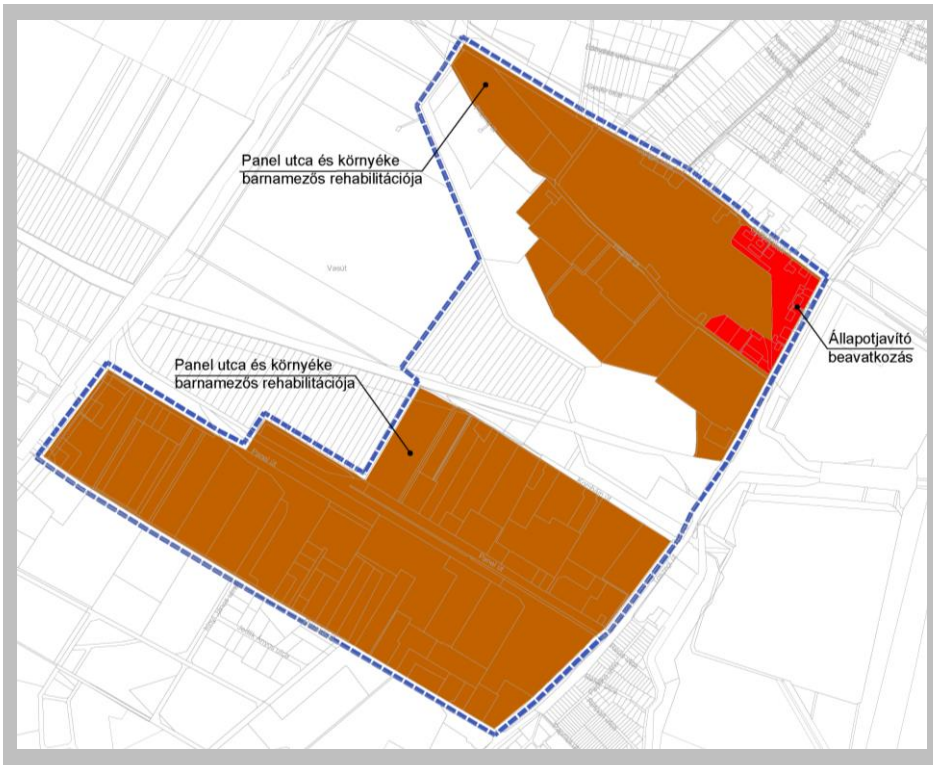

Déli városrész iparterületi barnamezős rehabilitációs terület akcióterület

Az akcióterületen *az elmúlt időszakban fejlesztés nem történt*. Az akcióterületen az elmúlt tervidőszakban fejlesztés nem történt.

A fejlesztés célja: az alulhasznosított barnamezős területek intenzív hasznosítása.

A 2014-2020 közötti tervidőszak javasolt feladatcsoportjai:

- Gyökér utca, és Panel utca környékén a hasznosítás elősegítése közterületek rendezésével közutak kiépítésével, közművek rehabilitációjával;
- államegóvó beavatkozás a cukorgyári lakótelepen.

-- A ***Déli városrész Ipari Park bővített területe*** (a joghatályos IVS-ben ugyanezen megnevezéssel, mint „FIII" jelű akcióterület szerepelt). Az akcióterületen *az elmúlt tervidőszakban fejlesztés nem történt*. Az akcióterületen az elmúlt tervidőszakban fejlesztés nem történt.

A fejlesztés célja: Szolnok gazdaságának fejlesztése, és ezen keresztül a munkahelyek számának növelése.

Déli városrész Ipari Park bővítés akcióterülete

A 2014-2020 közötti tervidőszak javasolt feladatcsoportjai:

- külső közlekedési kapcsolatok fejlesztése, azaz a 4-es sz. főúttal való közvetlenebb kapcsolat megteremtése;
- Körösi út meghosszabbítása a Piroskai útig,
- a bővítéshez szükséges területek megszerzése; és a területek alapinfrastruktúrájának kiépítése, iparvágány-hálózat fejlesztése,
- vízkivételi mű fejlesztése.

-- Az ***Alcsi-sziget*** (a joghatályos IVS-ben ugyanezen megnevezéssel, mint „GI" jelű akcióterület szerepelt). Az akcióterületen az elmúlt tervidőszakban fejlesztés nem történt. Az akcióterületen az elmúlt tervidőszakban kevés fejlesztés történt.

A fejlesztés célja: a város idegenforgalmi kínálatának bővítése, a városrész megközelítési viszonyainak fejlesztése, a kedvező környezeti adottságokra tekintettel a lakóterületi funkció megerősítése.

A 2014-2020 közötti tervidőszak javasolt feladatcsoportjai:

- a Vizi sporttelep fejlesztése, ezen belül fogadóépület, hajótároló építése és szállásférőhelyek bővítése, környezetrendezés, közműhálózat bővítés;
- bentlakásos Idősek Otthonának építése a Vízpart körúton;
- kerékpárút építése; *(megvalósult)*
- védőfásítás telepítése;
- üdülőterület lakóterületté való átminősítés feltételeinek megteremtése, szennyvízhálózat kiépítése; *(megvalósult)*
- a Vízpart krt. folytatásában a Karinthy Frigyes úttal való közúti kapcsolat kiépítése.

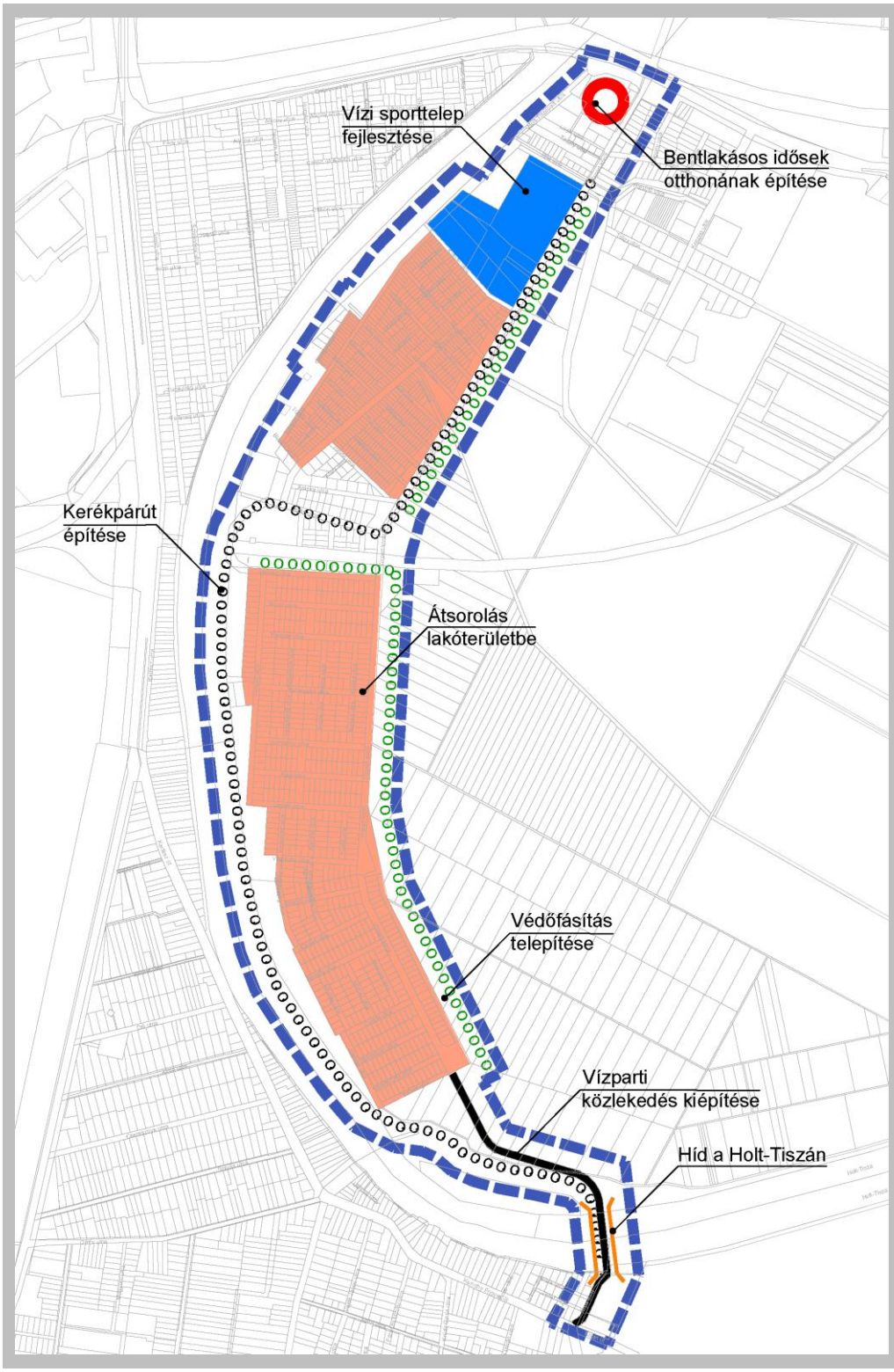

Alcsi-sziget akcióterület

-- ***Szandaszőlős városrész*** (a joghatályos IVS szerinti „GII" jelű akcióterület)

Összességében a fejlesztés alapvető célja volt a városrész várostestbe integrálásának elősegítése, a hiányzó műszaki és humán ellátottsági viszonyok javítása, valamint városrészközpont létesítése.

A joghatályos IVS szerinti feladatok közül több megvalósult.

A 2014-2020 közötti tervidőszak javasolt feladatcsoportjai:

- a belterület nyugati határán gyűjtőút építése;
- kerékpárút építése; *(megvalósult)*
- sportterület kialakítása,
- a hiányzó közművek kiépítésének folytatása
- új projektként a Munkácsi Mihály utcai orvosi rendelő fejlesztése, szociális és közösségi funkciókkal való bővítés. *(megvalósult)*

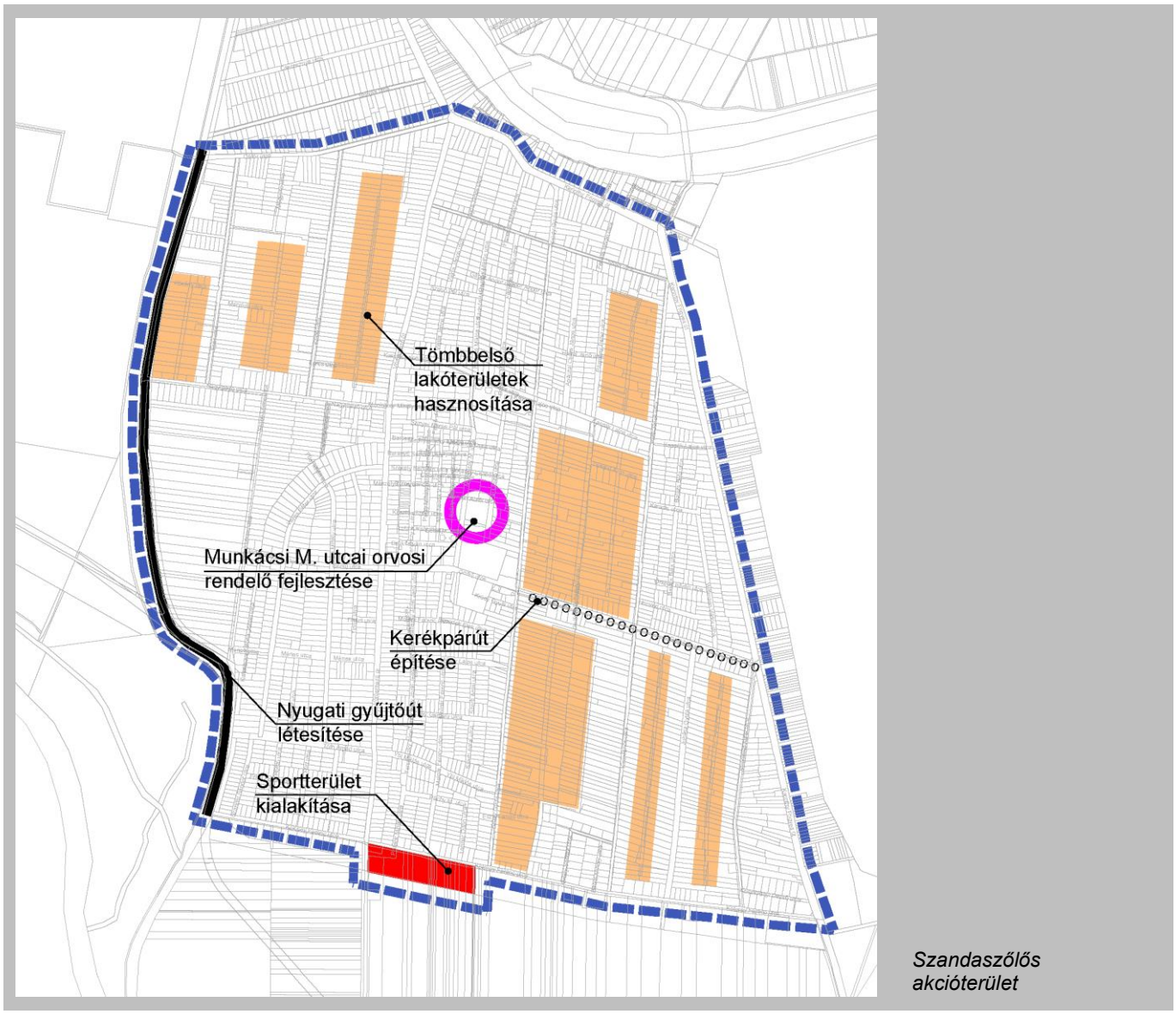

Szandaszőlős akcióterület